

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 180 (XXIV) — Nr. 67

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 27 ianuarie 2012

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
LEGI ȘI DECRETE	
297/2011. — Lege pentru ratificarea Acordului privind spațiul aerian comun dintre Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Georgia, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 2 decembrie 2010	2
Acord privind spațiul aerian comun între Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Georgia, pe de altă parte.....	2–19
988/2011. — Decret privind promulgarea Legii pentru ratificarea Acordului privind spațiul aerian comun dintre Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Georgia, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 2 decembrie 2010	19
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 1.519 din 15 noiembrie 2011 referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat	20–24
★	
Opinie separată	24–25
ACTE ALE BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI	
31/2011. — Regulament privind raportarea de date și informații statistice la Banca Națională a României	26–48
★	
Lista cuprinzând asociațiile care primesc subvenții de la bugetul local în anul 2012, în conformitate cu prevederile Legii nr. 34/1998 privind acordarea unor subvenții asociațiilor și fundațiilor române cu personalitate juridică, care înființează și administrează unități de asistență socială	48

LEGI ȘI DECRETE

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

CAMERA DEPUTAȚILOR

SENATUL

LEGE

**pentru ratificarea Acordului privind spațiul aerian comun
dintre Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia,
pe de o parte, și Georgia, pe de altă parte,
semnat la Bruxelles la 2 decembrie 2010**

Parlamentul României adoptă prezenta lege.

Articol unic. — Se ratifică Acordul privind spațiul aerian comun dintre Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Georgia, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 2 decembrie 2010.

Această lege a fost adoptată de Parlamentul României, cu respectarea prevederilor art. 75 și ale art. 76 alin. (2) din Constituția României, republicată.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

ROBERTA ALMA ANASTASE

PREȘEDINTELE SENATULUI

VASILE BLAGA

București, 21 decembrie 2011.

Nr. 297.

A C O R D

**privind spațiul aerian între Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia,
pe de o parte, și Georgia, pe de altă parte**

Regatul Belgiei,
Republica Bulgaria,
Republica Cehă,
Regatul Danemarcei,
Republica Federală Germania,
Republica Estonia,
Irlanda,
Republica Elenă,
Regatul Spaniei,
Republica Franceză,
Republica Italiană,
Republica Cipru,
Republica Letonia,
Republica Lituania,
Marele Ducat al Luxemburgului,
Republica Ungară,
Malta,
Regatul Țărilor de Jos,
Republica Austria,
Republica Polonă,
Republica Portugheză,
România,
Republica Slovenia,
Republica Slovacă,
Republica Finlanda,
Regatul Suediei,
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord,
părți la Tratatul privind Uniunea Europeană și la Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, denumite în continuare „statele membre”, și

Uniunea europeană,

pe de o parte, și
 GEORGIA, denumită în continuare *Georgia*,
 pe de altă parte,

întrucât la 22 aprilie 1996 s-a semnat la Luxemburg un acord de parteneriat și cooperare între Comunitățile Europene și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Georgia, pe de altă parte,

dorind să creeze un spațiu aerian comun (SAC) pe baza accesului reciproc la piețele de transport aerian ale părților, în condiții egale de concurență și respectând aceleași norme — inclusiv în materie de siguranță, de securitate, de management al traficului aerian, de aspecte sociale și de mediu,

dorind să faciliteze extinderea oportunităților de transport aerian internațional, inclusiv prin dezvoltarea de rețele de transport aerian care să ofere servicii aeriene convenabile corespunzătoare nevoilor pasagerilor și expeditorilor, recunoscând importanța transportului aerian în promovarea comerțului, turismului și investițiilor, luând act de Convenția privind aviația civilă internațională, deschisă spre semnare la Chicago la 7 decembrie 1944, convenind că este adecvat ca normele SAC să fie bazate pe legislația relevantă în vigoare în Uniunea Europeană, astfel cum se prevede în anexa III la prezentul acord,

recunoscând că respectarea deplină a normelor SAC îndreptățește părțile să profite pe deplin de avantajele care rezultă din aceasta, inclusiv accesul liber pe piețe și maximizarea beneficiilor pentru consumatori, precum și pentru industriile și forța de muncă a ambelor părți,

recunoscând că instituirea SAC și implementarea normelor acestuia nu pot fi realizate în lipsa unor dispoziții tranzitorii, acolo unde este cazul,

recunoscând importanța asistenței corespunzătoare în acest sens,

dorind să facă astfel încât transportatorii aerieni să poată oferi pasagerilor și expeditorilor prețuri și servicii publice competitive pe piețe deschise,

dorind să permită tuturor sectoarelor din domeniul transportului aerian, inclusiv personalului transportatorilor aerieni, să beneficieze de avantajele unui acord de liberalizare,

dorind să asigure cel mai înalt grad de siguranță și securitate în transportul aerian internațional și să reafirme deosebita preocupare față de actele sau amenințările împotriva securității aeronavelor, care pun în pericol siguranța persoanelor sau a bunurilor, afectând operațiunile de transport aerian și subminând încrederea publicului în siguranța aviației civile,

dorind să asigure condiții egale pentru transportatorii aerieni, acordând transportatorilor lor aerieni oportunități loiale și echitabile de furnizare a serviciilor convenite,

recunoscând că subvențiile guvernamentale pot afecta concurența dintre transportatorii aerieni și pot pune în pericol realizarea obiectivelor fundamentale ale prezentului acord,

subliniind importanța protejării mediului în contextul dezvoltării și implementării politicii aeronautice internaționale și recunoscând drepturile statelor suverane de a lua măsuri corespunzătoare în acest sens,

luând act de importanța protecției consumatorilor, inclusiv a protecției prevăzute prin Convenția pentru unificarea anumitor norme referitoare la transportul aerian internațional, semnată la Montreal la 28 mai 1999,

intenționând să se bazeze pe cadrul oferit de acordurile existente în domeniul transporturilor aeriene pentru a deschide accesul la piețe și a maximiza beneficiile pentru consumatori, pentru transportatorii aerieni, pentru forța de muncă și pentru comunitățile ambelor părți,

convin după cum urmează:

ARTICOLUL 1

Definiții

În sensul prezentului acord și în lipsa unor dispoziții contrare:

1. „servicii convenite” și „rute specificate” înseamnă transportul aerian internațional în temeiul articolului 2 (Acordarea drepturilor) și al anexei I la prezentul acord;

2. „acord” înseamnă prezentul acord și anexele sale, inclusiv orice eventuale modificări ale acestora;

3. „transport aerian” înseamnă transportul cu aeronave al pasagerilor, al bagajelor, al mărfurilor și al poștei, separat sau mixt, oferit publicului contra cost sau prin închiriere, care, pentru evitarea oricăror confuzii, include transportul aerian regulat și neregulat (curse charter) și serviciile aeriene complete de transport al mărfurilor;

4. „autorități competente” înseamnă agențiile sau entitățile guvernamentale responsabile pentru îndeplinirea funcțiilor administrative în temeiul prezentului acord;

5. „capacitate” înseamnă capacitatea unui transportator aerian de a opera transporturi aeriene internaționale, adică dacă are capacitatea financiară satisfăcătoare și expertiza managerială adecvată, precum și disponibilitatea de a respecta

legislația, regulamentele și cerințele care guvernează operarea acestor servicii;

6. „cetățenie” înseamnă îndeplinirea cerințelor privind deținerea, controlul eficace și sediul social principal al unui transportator aerian;

7. „convenție” înseamnă Convenția privind aviația civilă internațională, deschisă spre semnare la Chicago la 7 decembrie 1944, și include:

(a) orice modificare care a intrat în vigoare în temeiul articolului 94 litera (a) din convenție și care a fost ratificată atât de Georgia, cât și de statul membru sau statele membre ale Uniunii Europene; și

(b) orice anexă sau modificare la aceasta adoptată în temeiul articolului 90 din convenție, în măsura în care o astfel de anexă sau modificare este aplicabilă în orice moment atât pentru Georgia, cât și pentru statul membru sau statele membre ale Uniunii Europene, după caz;

8. „dreptul la libertatea a cincea” înseamnă dreptul sau privilegiul acordat de un stat („statul care acordă”) transportatorilor aerieni ai altui stat („statul destinatar”) în vederea furnizării de servicii de transport aerian internațional

între teritoriul statului care acordă dreptul și teritoriul unei țări terțe, cu condiția ca serviciile să fie inițiate sau terminate pe teritoriul statului destinatar;

9. „cost integral” înseamnă costul furnizării serviciului, plus o taxă rezonabilă pentru cheltuielile de regie și, acolo unde este cazul, orice taxe aplicabile prevăzute să reflecte costurile de mediu și aplicate fără discriminare pe criterii de naționalitate;

10. „transport aerian internațional” înseamnă transportul aerian care traversează spațiul aerian al mai multor state;

11. „Acordul SACE” înseamnă Acordul multilateral dintre Comunitatea Europeană și statele membre ale acesteia, Republica Albania, Bosnia și Herțegovina, Republica Croația, Fosta Republică Iugoslavă a Macedoniei, Republica Islanda, Muntenegru, Regatul Norvegiei, Republica Serbia și Misiunea ONU de administrație interimară în Kosovo¹ privind stabilirea unui spațiu aerian comun european;

12. „țară Euromed” înseamnă orice țară mediteraneeană implicată în politica europeană de vecinătate (și anume, la data semnării acordului, Maroc, Algeria, Tunisia, Libia, Egipt, Liban, Iordania, Israel, Teritoriile Palestiniene, Siria și Turcia);

13. „resortisant” înseamnă orice persoană de naționalitate georgiană, pentru partea georgiană, ori având naționalitatea unui stat membru, pentru partea europeană, sau orice entitate, în măsura în care, în cazul unei entități juridice, aceasta se află permanent sub controlul efectiv, fie direct, fie prin participare majoritară, al unor persoane de naționalitate georgiană, pentru partea georgiană, sau al unor persoane ori entități având naționalitatea unui stat membru sau a uneia dintre țările terțe identificate în anexa IV, pentru partea europeană;

14. „licențe de operare” înseamnă, în cazul Uniunii Europene și al statelor membre ale acesteia, licențe de operare și orice alte documente sau certificate relevante acordate în temeiul legislației UE pertinente în vigoare, iar, în cazul licențelor georgiene, certificate sau autorizații acordate în temeiul legislației georgiene pertinente în vigoare;

15. „părți” înseamnă, pe de o parte, Uniunea Europeană sau statele membre ale acesteia ori Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia în conformitate cu competențele care îi revin fiecareia (partea europeană) și, pe de altă parte, Georgia (partea georgiană);

16. „preț” înseamnă:

- (i) „tarifele de transport aerian de pasageri” care trebuie plătite transportatorilor aerieni sau agenților acestora sau altor vânzători de bilete pentru transportul pasagerilor și al bagajelor prin intermediul serviciilor aeriene, precum și condițiile în care se aplică aceste prețuri, inclusiv remunerarea și condițiile oferite pentru agenție și alte servicii auxiliare; și
- (ii) „tarifele de transport aerian de marfă” care trebuie plătite pentru transportul de marfă și condițiile în care se aplică aceste prețuri, inclusiv remunerarea și condițiile oferite pentru agenție și alte servicii auxiliare.

Prezenta definiție include, dacă este cazul, transportul de suprafață legat de transportul aerian internațional și condițiile aferente de aplicare,

17. „sediul principal” înseamnă locul în care se află sediul central sau sediul social al unui transportator aerian în partea în care se exercită principalele funcții financiare și de control operațional ale transportatorului aerian, inclusiv gestionarea menținerii navigabilității;

18. „obligație aferentă serviciilor publice” înseamnă orice obligație impusă transportatorilor aerieni pentru a asigura, pe o anumită rută, operarea de servicii aeriene regulate minime care să satisfacă standarde fixe de continuitate, regularitate, tarife și capacitate minimă pe care transportatorii aerieni nu și le-ar asuma dacă ar ține seama exclusiv de interesul lor comercial. Transportatorii aerieni pot fi compensați de către partea în cauză pentru îndeplinirea obligațiilor aferente obligațiilor de serviciu public;

19. „subvenție” înseamnă orice contribuție financiară acordată de autorități sau de o organizație regională ori de o altă organizație publică, adică în cazul în care:

(a) practica unui guvern sau a unui organism regional ori a unei alte organizații publice implică un transfer direct de fonduri, precum împrumuturi nerambursabile, credite sau infuzie de capital, transfer direct potențial de fonduri în favoarea companiei ori preluarea pasivului acesteia, de exemplu, sub formă de garanții pentru credite, aporturi de capital, proprietate, protecție împotriva falimentului sau asigurări;

(b) veniturile scadente ale unui guvern sau ale unui organism regional sau ale unei alte organizații publice sunt abandonate, necolectate sau reduse în mod nejustificat;

(c) un guvern sau un organism regional ori o altă organizație publică furnizează alte bunuri sau servicii decât infrastructură generală ori achiziționează bunuri sau servicii; ori

(d) un guvern sau un organism regional ori o altă organizație publică efectuează plăți în contul unui mecanism de finanțare sau împuternicește ori ordonă unui organism privat să îndeplinească una sau mai multe funcții de tipul celor descrise la literele (a), (b) și (c), care, în mod normal, țin de competența guvernului și care, în practică, nu diferă în fapt de practicile aplicate în mod normal de guverne;

prin care se conferă un avantaj.

20. „SESAR” înseamnă implementarea din punct de vedere tehnic a cerului unic european, care face posibilă cercetarea, dezvoltarea și instalarea coordonată și sincronizată a sistemelor de nouă generație pentru managementul traficului aerian;

21. „teritoriu” înseamnă, pentru Georgia, regiunile terestre și apele teritoriale adiacente acestora aflate sub suveranitatea, suzeranitatea, protecția sau mandatul său, iar pentru Uniunea Europeană, regiunile terestre (continent și insule), apele interioare și apele maritime teritoriale unde se aplică Tratatul privind Uniunea Europeană și Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene conform dispozițiilor prevăzute de acestea și de orice instrument juridic care le succede. Se înțelege că aplicarea prezentului acord în cazul aeroportului Gibraltar nu aduce atingere pozițiilor juridice respective ale Regatului Spaniei și Regatului Unit cu privire la disputa acestora referitoare la suveranitatea asupra teritoriului pe care este situat aeroportul și la menținerea suspendării aplicării, în cazul aeroportului Gibraltar, a măsurilor în domeniul aviației ale Uniunii Europene în vigoare la 18 septembrie 2006, în conformitate cu declarația ministerială referitoare la aeroportul Gibraltar, asupra căreia s-a convenit la Cordoba la 18 septembrie 2006;

22. „taxă de utilizare” înseamnă o taxă impusă transportatorilor aerieni pentru utilizarea instalațiilor sau a serviciilor de aeroport, de mediu, de navigație aeriană ori de siguranță a navigației aeriene, inclusiv serviciile și instalațiile conexe.

¹ În temeiul Rezoluției nr. 1.244 din 10 iunie 1999 a Consiliului de Securitate al ONU.

TITLUL I

Dispoziții economice

ARTICOLUL 2

Acordarea drepturilor

(1) Fiecare parte acordă celeilalte părți, în conformitate cu anexele I și II, următoarele drepturi pentru desfășurarea transportului aerian internațional de către transportatorii aeriени ai celeilalte părți:

(a) dreptul de a survola teritoriul său fără a ateriza;

(b) dreptul de a efectua escale pe teritoriul său în alte scopuri decât îmbarcarea sau debarcarea pasagerilor, a bagajelor, a mărfurilor și/sau a poștei în cadrul transportului aerian (scopuri necomerciale);

(c) în timpul operării unui serviciu convenit pe o rută specificată, dreptul de a efectua escale pe teritoriul său în scopul îmbarcării și debarcării pasagerilor, a mărfurilor și/sau a poștei în traficul internațional separat sau mixt; și

(d) celelalte drepturi specificate în prezentul acord.

(2) Nicio dispoziție a prezentului acord nu poate fi interpretată ca oferind transportatorilor aeriени din:

(a) Georgia dreptul de a lua la bord pe teritoriul oricărui stat membru, cu titlu oneros, pasageri, bagaje, mărfuri și/sau poștă care sunt destinate unui alt punct de pe teritoriul aceluși stat membru;

(b) Uniunea Europeană dreptul de a lua la bord pe teritoriul Georgiei, cu titlu oneros, pasageri, bagaje, mărfuri și/sau poștă care sunt destinate unui alt punct de pe teritoriul Georgiei.

ARTICOLUL 3

Autorizare

(1) La primirea cererilor de autorizație de operare din partea unui transportator aerian al uneia dintre părți, autoritățile competente ale celeilalte părți acordă autorizațiile corespunzătoare într-un termen procedural minim, în măsura în care:

(a) pentru un transportator aerian al Georgiei:

— transportatorul aerian are sediul principal în Georgia și posedă un certificat de operare valabil în conformitate cu legislația aplicabilă din Georgia; și

— Georgia exercită și menține un control reglementar efectiv al transportatorului aerian; și

— în cazul în care nu există o derogare stabilită în temeiul articolului 6 (Investiții) din prezentul acord, transportatorul aerian este deținut, în mod direct sau prin participație majoritară, și este controlat efectiv de Georgia și/sau de resortisanți ai săi;

(b) pentru un transportator aerian al Uniunii Europene:

— transportatorul aerian are sediul principal pe teritoriul unui stat membru în temeiul Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene și posedă o licență de operare valabilă; și

— statul membru care a eliberat certificatul de operator aerian exercită și menține un control reglementar efectiv al transportatorului aerian, iar autoritatea competentă relevantă este identificată în mod clar; și

— în cazul în care nu există o derogare stabilită în temeiul articolului 6 (Investiții) din prezentul acord, transportatorul aerian este deținut, în mod direct sau prin participație majoritară, de state membre și/sau de resortisanți ai statelor membre ori de alte state enumerate în anexa IV și/sau de resortisanți ai statelor respective;

(c) transportatorul aerian îndeplinește condițiile prevăzute în actele cu putere de lege și în actele administrative pe care le aplică în mod obișnuit autoritatea competentă pentru operarea transporturilor aeriene; și

(d) se mențin și se aplică dispozițiile articolului 14 (Siguranța aviației) și ale articolului 15 (Securitatea aviației) din prezentul acord.

ARTICOLUL 4

Recunoașterea reciprocă a deciziilor normative referitoare la capacitatea, proprietatea și controlul companiilor aeriene

La primirea cererii de autorizație din partea unui transportator aerian al uneia dintre părți, autoritățile competente ale celeilalte părți recunosc orice decizie privind capacitatea și/sau cetățenia luate de autoritățile competente ale primei părți în legătură cu transportatorul aerian respectiv ca și când aceste decizii ar fi fost adoptate de propriile autorități competente și nu fac investigații suplimentare în acest sens, cu excepția cazurilor prevăzute la literele (a) și (b) de mai jos.

(a) În cazul în care, după primirea unei cereri de autorizație din partea unui transportator aerian sau după acordarea unei astfel de autorizații, autoritățile competente ale părții destinatare au un motiv specific de îngrijorare, conform căruia, în ciuda deciziei adoptate de autoritățile competente ale celeilalte părți, condițiile prevăzute la articolul 3 (Autorizare) din prezentul acord cu privire la acordarea autorizațiilor sau permiselor corespunzătoare nu au fost îndeplinite, acestea trebuie să informeze imediat autoritățile în cauză, prezentând motive bine întemeiate pentru îndoielile lor. În acest caz, fiecare parte poate solicita consultări, care pot implica reprezentanți ai autorităților competente relevante, și/sau informații suplimentare relevante în acest sens, solicitările trebuind îndeplinite cât mai curând cu putință. În cazul în care problema nu este soluționată, fiecare parte poate aduce subiectul în atenția comitetului mixt instituit în temeiul articolului 22 (Comitetul mixt) din prezentul acord.

(b) Prezentul articol nu include recunoașterea deciziilor referitoare la:

- certificate sau autorizații de siguranță;
- acorduri în materie de securitate; sau
- asigurări.

ARTICOLUL 5

Refuzarea, revocarea, suspendarea, limitarea autorizațiilor

(1) Autoritățile competente ale fiecărei părți pot refuza, revoca, suspenda sau limita autorizațiile de operare ori pot suspenda sau limita în alt mod operațiunile unui transportator aerian al celeilalte părți, în cazul în care:

(a) pentru un transportator aerian al Georgiei:

— transportatorul aerian nu are sediul principal în Georgia sau nu posedă un certificat de operare valabil în conformitate cu legislația aplicabilă din Georgia; ori

— Georgia nu exercită și nu menține un control reglementar efectiv al transportatorului aerian; sau

— cu excepția cazului în care există derogări stabilite în temeiul articolului 6 (Investiții) din prezentul acord, transportatorul aerian nu este deținut, în mod direct sau prin participație majoritară, și nu este controlat efectiv de Georgia și/sau de resortisanți ai săi;

(b) pentru un transportator aerian al Uniunii Europene:

— transportatorul aerian nu are sediul principal pe teritoriul unui stat membru în temeiul Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene sau nu posedă o licență de operare valabilă; ori

— statul membru care a eliberat certificatul de operator aerian al acestuia nu exercită și nu menține un control reglementar efectiv al transportatorului aerian sau autoritatea competentă relevantă nu este identificată în mod clar; ori

— cu excepția cazului în care există derogări stabilite în temeiul articolului 6 (Investiții) din prezentul acord, transportatorul aerian nu este deținut, în mod direct sau prin

participație majoritară, și nu este controlat efectiv de state membre și/sau de resortisanți ai statelor membre sau de alte state enumerate în anexa IV și/sau de resortisanți ai statelor respective;

(c) transportatorul aerian nu a respectat actele cu putere de lege și actele administrative prevăzute la articolul 7 (Respectarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative) din prezentul acord; sau

(d) nu se mențin ori nu se aplică dispozițiile articolului 14 (Siguranța aviației) și ale articolului 15 (Securitatea aviației) din prezentul acord; sau

(e) o parte a luat o decizie, în conformitate cu articolul 8 (Mediu concurențial) din prezentul acord, conform căreia condițiile privind mediul concurențial nu au fost îndeplinite.

(2) Exceptând cazul în care este esențială luarea unor măsuri urgente pentru a se evita noi încălcări ale alineatului (1) literele (c) și (d) din prezentul articol, drepturile instituite prin prezentul articol se exercită numai după consultarea prealabilă a autorităților competente ale celeilalte părți.

(3) Niciuna dintre părți nu își utilizează drepturile instituite prin prezentul articol pentru a refuza, a revoca, a suspenda sau a limita autorizațiile sau permisele oricăror transportatori aerieni ai unei părți pe motiv că cea mai mare parte a companiei și/sau controlul efectiv al acesteia sunt deținute de una sau mai multe părți la Acordul SACE sau de resortisanți ai acestora, cu condiția ca partea sau părțile respective la Acordul SACE să ofere reciprocitate de tratament.

ARTICOLUL 6

Investiții

Fără a aduce atingere articolelor 3 (Autorizare) și 5 (Refuzarea, revocarea, suspendarea, limitarea autorizațiilor) din prezentul acord, deținerea majoritară sau controlul efectiv al unui transportator aerian al Georgiei de către statele membre sau resortisanți ai acestora ori al unui transportator aerian al Uniunii Europene de către Georgia sau resortisanți ai acesteia este permis în virtutea unei decizii prealabile a comitetului mixt instituit în conformitate cu articolul 22 (Comitetul mixt) alineatul (2) din prezentul acord.

O astfel de decizie precizează condițiile asociate cu operarea serviciilor convenite în temeiul prezentului acord și cu serviciile dintre țările terțe și părți. Dispozițiile articolului 22 (Comitetul mixt) alineatul (8) din prezentul acord nu se aplică acestui tip de decizie.

ARTICOLUL 7

Respectarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative

(1) La intrarea, ieșirea și pe durata staționării unei aeronave pe teritoriul unei părți, actele cu putere de lege și actele administrative aplicabile pe teritoriul respectiv privind accesul pe acel teritoriu și ieșirea din acesta a aeronavelor care efectuează transporturi aeriene sau privind operarea și navigarea aeronavelor trebuie să fie respectate de transportatorii aerieni ai celeilalte părți.

(2) La intrarea, ieșirea și pe durata staționării unei aeronave pe teritoriul unei părți, actele cu putere de lege și actele administrative aplicabile pe teritoriul respectiv privind accesul pe acel teritoriu și ieșirea din acesta a pasagerilor, a echipajului sau a mărfurilor din aeronave (inclusiv cele referitoare la intrare, verificare, imigrare, pașapoarte, vamă și carantină sau, în cazul poștei, regulamentele poștale) trebuie să fie respectate de pasagerii și echipajele transportatorilor aerieni ai celeilalte părți sau de alte persoane în numele lor, respectiv pentru mărfurile lor.

ARTICOLUL 8

Mediu concurențial

(1) Părțile confirmă că obiectivul lor comun este de a institui un mediu echitabil și concurențial pentru exploatarea serviciilor aeriene. Părțile recunosc că practicile concurențiale loiale din partea transportatorilor aerieni sunt mai probabile în cazul în care transportatorii aerieni funcționează pe baze complet comerciale și nu sunt subvenționați.

(2) În sfera prezentului acord și fără a aduce atingere dispozițiilor speciale pe care le cuprinde acesta, se interzice orice discriminare pe motive de naționalitate.

(3) Ajutoarele de stat care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi ori a anumitor produse sau servicii aeriene sunt incompatibile cu funcționarea corespunzătoare a prezentului acord, în măsura în care pot afecta comerțul dintre părți în sectorul aviației.

(4) Orice practici contrare prezentului articol sunt evaluate pe baza criteriilor care decurg din aplicarea regulilor de concurență în vigoare în Uniunea Europeană, în special a celor prevăzute la articolul 107 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, și a instrumentelor de interpretare adoptate de instituțiile Uniunii Europene.

(5) În cazul în care una dintre părți constată că pe teritoriul celeilalte părți există anumite condiții, datorate în special unei subvenții, care ar influența concurența loială și echitabilă în detrimentul transportatorilor săi aerieni, aceasta poate adresa observații celeilalte părți. Mai mult, aceasta poate solicita o reuniune a comitetului mixt, în conformitate cu dispozițiile articolului 22 (Comitetul mixt) din prezentul acord. Consultările încep în termen de 30 de zile de la primirea unei astfel de cereri. În cazul în care în termen de 30 de zile de la începerea consultărilor nu se ajunge la un acord satisfăcător, partea care a solicitat consultările are dreptul de a refuza, retrage, revoca, suspenda sau impune condiții corespunzătoare privind autorizațiile transportatorului aerian (transportatorilor aerieni) în cauză, în conformitate cu articolul 5 (Refuzarea, revocarea, suspendarea sau limitarea autorizațiilor) din prezentul acord.

(6) Măsurile menționate la alineatul (5) din prezentul articol trebuie să fie corespunzătoare, proporționale și limitate la strictul necesar în ceea ce privește domeniul de aplicare și durata. Acestea vizează exclusiv transportatorul aerian sau transportatorii aerieni care beneficiază de o subvenție ori de condițiile menționate în prezentul articol și nu aduc atingere dreptului niciuneia dintre părți de a adopta măsuri în temeiul articolului 24 (Măsuri de salvagardare) din prezentul acord.

(7) Fiecare parte, cu notificarea celeilalte părți, poate contacta entitățile guvernamentale responsabile de pe teritoriul celeilalte părți, inclusiv entități de nivel statal, provincial sau local, pentru a discuta chestiuni legate de prezentul articol.

(8) Dispozițiile prezentului articol se aplică fără a aduce atingere actelor cu putere de lege și actelor administrative ale părților referitoare la obligațiile de serviciu public pe teritoriile părților.

ARTICOLUL 9

Oportunități comerciale

Reprezentanții transportatorilor aerieni

(1) Transportatorii aerieni ai fiecărei părți au dreptul de a-și stabili birouri pe teritoriul celeilalte părți, pentru promovarea și vânzarea serviciilor de transport aerian și a altor activități conexe.

(2) Transportatorii aerieni ai fiecărei părți sunt autorizați, în conformitate cu actele cu putere de lege și actele administrative ale celeilalte părți în materie de intrare, ședere și angajare, să aducă și să mențină pe teritoriul celeilalte părți personal de conducere, comercial, tehnic și operațional sau orice alt

personal specializat necesar furnizării serviciilor de transport aerian.

Handling la sol

(3)(a) Fără a aduce atingere literei (b) de mai jos, fiecărui transportator aerian îi revine, în ceea ce privește serviciile de handling la sol pe teritoriul celeilalte părți:

- (i) dreptul să își asigure propriile activități de handling la sol („handling propriu”); sau, dacă dorește,
- (ii) dreptul să aleagă din rândul furnizorilor concurenți de servicii de handling la sol complete sau parțiale, în cazul în care actele cu putere de lege și actele administrative ale fiecărei părți permit accesul acestora la piață și dacă acești furnizori sunt prezenți pe piață.

(b) Pentru următoarele categorii de servicii de handling la sol, de exemplu, handling al bagajelor, handling la rampă, handling al combustibilului și al uleiului, handling al mărfurilor și al corespondenței, în ceea ce privește handlingul fizic al mărfurilor și al corespondenței între terminalul aeroportului și aeronavă, drepturile de la litera (a) punctele (i) și (ii) fac doar obiectul unor constrângeri fizice sau operaționale în conformitate cu actele cu putere de lege și actele administrative aplicabile pe teritoriul celeilalte părți. În cazul în care aceste constrângeri împiedică handlingul propriu și în lipsa unei concurențe efective între furnizorii de servicii de handling la sol, ansamblul acestor servicii trebuie pus la dispoziția tuturor transportatorilor aerieni în condiții echitabile și adecvate; tarifele pentru astfel de servicii nu trebuie să depășească costul lor total, plus o rentabilitate rezonabilă a activelor după amortizare.

Vânzări, cheltuieli locale și transfer de fonduri

(4) Orice transportator aerian al oricăreia dintre părți are dreptul să se angajeze în vânzarea de servicii de transport aerian pe teritoriul celeilalte părți în mod direct și/sau, în funcție de propria decizie, prin intermediul agenților săi de vânzare ori al altor intermediari desemnați de el sau prin internet. Fiecare transportator aerian are dreptul să vândă servicii de transport aerian și orice persoană este liberă să le achiziționeze, în moneda teritoriului pe care se află sau într-o valută liber convertibilă.

(5) Fiecare transportator aerian are dreptul de a converti și de a transfera, la cerere, veniturile obținute pe plan local de pe teritoriul celeilalte părți către teritoriul de origine și, cu excepția cazului în care contravine dispozițiilor actelor cu putere de lege și actelor administrative cu aplicare generală, în țara sau țările alese de el. Convertirea și transferul trebuie autorizate în cel mai scurt timp posibil, fără aplicarea de restricții sau impozite, la o rată de schimb aplicabilă tranzacțiilor și transferurilor curente la data la care transportatorul face cererea inițială de transfer.

(6) Transportatorii aerieni ai fiecărei părți sunt autorizați să plătească cheltuielile locale pe teritoriul celeilalte părți, inclusiv cheltuielile de combustibil, în moneda locală. În funcție de deciziile lor, transportatorii fiecărei părți pot face plățile corespunzând acestor cheltuieli pe teritoriul celeilalte părți în valută liber convertibilă, în conformitate cu reglementările valutare locale.

Acorduri de cooperare

(7) Pentru operarea sau furnizarea de servicii în temeiul prezentului acord, orice transportator aerian al unei părți poate să încheie acorduri de cooperare comercială, cum sunt acordurile de rezervare de capacitate sau de partajare de cod, cu:

- (a) orice transportator aerian al/transportatori aerieni ai părților; și
- (b) orice transportator aerian al/transportatori aerieni ai unei țări terțe; și
- (c) orice transportatori la suprafață, la sol sau maritimi,

cu condiția ca: (i) toți participanții la astfel de acorduri să dețină autoritatea corespunzătoare pentru ruta în cauză; și (ii) toate acordurile să îndeplinească cerințele referitoare la siguranță și concurență aplicabile în mod normal acestui tip de acorduri. În ceea ce privește transportul de pasageri comercializat care implică partajare de coduri, cumpărătorul este informat la momentul vânzării sau, în orice caz, înainte de îmbarcare în legătură cu furnizorii de transport care operează fiecare sector al serviciului în cauză.

(8)(a) În ceea ce privește transportul de pasageri, furnizorii de servicii de transport la suprafață nu intră sub incidența actelor cu putere de lege și a actelor administrative aplicabile transportului aerian prin simplul fapt că serviciile de transport la suprafață sunt oferite de un transportator aerian în nume propriu. Furnizorii de servicii de transport la suprafață decid liber dacă să încheie acorduri de cooperare. Atunci când decid în privința unor acorduri specifice, furnizorii de servicii de transport la suprafață pot lua în considerare, printre altele, interesele consumatorilor și constrângerile tehnice, economice, de spațiu și de capacitate.

(b) Mai mult, prin derogare de la orice alte dispoziții din prezentul acord, transportatorii aerieni și furnizorii indirecti de transport de marfă ai părților sunt autorizați, fără restricție, să recurgă, în legătură cu transportul aerian internațional, la orice transport de suprafață pentru mărfuri cu destinația sau provenind din orice punct situat pe teritoriul Georgiei și al Uniunii Europene ori într-o țară terță, inclusiv transportul către sau dinspre orice aeroport cu structuri vamale, și dispunând, acolo unde este cazul, de dreptul (drepturile) de a transporta mărfuri prin vamă în temeiul actelor cu putere de lege și al actelor administrative în vigoare. Marfa, indiferent că este transportată pe căi de suprafață sau pe calea aerului, are acces la structurile și serviciile vamale aeroportuare. Transportatorii aerieni pot alege să își efectueze propriul transport de suprafață sau să îl încredințeze altor transportatori de suprafață, inclusiv celor care sunt de asemenea transportatori aerieni sau unor furnizori indirecti de servicii de transport aerian de marfă. Astfel de servicii de transport combinat de mărfuri pot fi oferite la un preț unic de la un punct la altul pentru transportul aerian și transportul de suprafață combinat, cu condiția ca expeditorii să nu fie induși în eroare asupra detaliilor unor astfel de transporturi.

Închirierea

(9)(a) Transportatorii aerieni ai fiecărei părți au dreptul să furnizeze serviciile convenite cu aeronave și echipaj închiriat de la orice transportator aerian, inclusiv din țări terțe, cu condiția ca toți participanții la astfel de acorduri să îndeplinească condițiile prevăzute în temeiul actelor cu putere de lege și al actelor administrative aplicate în mod normal de părți în cazul încheierii unor astfel de acorduri.

(b) Niciuna dintre părți nu va pretinde transportatorilor aerieni care își împrumută echipamentele să dispună de drepturi de trafic în temeiul prezentului acord.

(c) Închirierea de aeronave cu echipaj (în sistem wet-leasing) de către un transportator aerian al Georgiei de la un transportator aerian dintr-o țară terță sau de către un transportator aerian al Uniunii Europene de la un transportator aerian dintr-o țară terță, altele decât cele menționate în anexa IV la prezentul acord, rămâne un caz excepțional sau îndeplinește nevoi temporare. Închirierea trebuie supusă aprobării prealabile a autorității care a acordat licența transportatorului aerian ce închiriază aeronavele și a autorității competente a celeilalte părți.

Contracte de franciză/de atribuire a numelui de marcă

(10) Transportatorii aerieni ai ambelor părți au dreptul de a încheia contracte de franciză sau de atribuire a numelui de marcă cu companii, inclusiv transportatori aerieni, ale oricăreia

dintre părți sau ale unei țări terțe, cu condiția să dispună de autorizațiile necesare și să îndeplinească condițiile prevăzute în temeiul actelor cu putere de lege și al actelor administrative aplicate de părți în cazul încheierii unor astfel de acorduri, în special cele care solicită dezvăluirea identității transportatorului aerian care efectuează serviciul.

ARTICOLUL 10

Vamă și fiscalitate

(1) La sosirea pe teritoriul uneia dintre părți, aeronavele transportatorilor aeriени ai celeilalte părți care asigură servicii de transport aerian internațional, echipamentul lor obișnuit, combustibilul, lubrifiantii, consumabilele de natură tehnică, echipamentul de la sol, piesele de schimb (inclusiv motoare), proviziile de bord (inclusiv, dar nelimitându-se la: alimente, băuturi și alcool, țigări și alte produse destinate comercializării sau consumării de către pasageri în cantități limitate în timpul zborului) și alte articole destinate să fie folosite doar pentru sau în legătură cu exploatarea ori întreținerea aeronavelor care efectuează transporturi aeriene internaționale sunt exonerate, pe baza reciprocității, în temeiul legislației relevante aplicabile, de toate restricțiile la import, impozitele și taxele de proprietate și capital, taxele vamale, accizele și alte redevențe similare care: (a) sunt impuse de autoritățile naționale sau locale sau de Uniunea Europeană; și (b) nu se bazează pe costul serviciilor furnizate, cu condiția ca echipamentele și proviziile să rămână la bordul aeronavei.

(2) De asemenea, sunt exonerate, pe baza reciprocității, în temeiul legislației relevante aplicabile, de aceleași impozite, prelevări, taxe sau redevențe menționate la alineatul (1) din prezentul articol, cu excepția redevențelor calculate pe baza costului serviciului prestat:

(a) proviziile de bord introduse sau obținute pe teritoriul unei părți și îmbarcate, în cantități rezonabile, pentru a fi utilizate la bordul aeronavelor care pleacă ale unui transportator aerian aparținând celeilalte părți și care sunt angajate în transportul aerian internațional, chiar și atunci când proviziile sunt destinate a fi folosite doar pentru o parte a călătoriei efectuate deasupra teritoriului menționat;

(b) echipamentul de la sol și piesele de schimb (inclusiv motoare) introduse pe teritoriul uneia dintre părți în vederea efectuării de operațiuni de service, întreținere sau reparație a aeronavelor unui transportator aerian al celeilalte părți folosite în transportul aerian internațional;

(c) combustibilul, lubrifiantii și consumabilele tehnice introduse sau furnizate pe teritoriul uneia dintre părți pentru a fi utilizate în sau pe aeronavele unui transportator aerian al celeilalte părți folosite în transportul aerian internațional, chiar și atunci când aceste articole sunt destinate a fi folosite doar pentru o parte a călătoriei efectuate deasupra teritoriului menționat;

(d) imprimarele, astfel cum sunt prevăzute în legislația vamală a fiecărei părți, introduse sau furnizate pe teritoriul uneia dintre părți și îmbarcate pe aeronavele care pleacă ale unui transportator aerian aparținând celeilalte părți și care sunt angajate în transportul aerian internațional, chiar și atunci când aceste articole sunt destinate a fi folosite doar pentru o parte a călătoriei efectuate deasupra teritoriului părții menționat; și

(e) echipamentele de siguranță și securitate pentru utilizare în aeroporturi sau în terminalele de marfă.

(3) Prin derogare de la orice altă dispoziție contrară, nicio prevedere din prezentul acord nu interzice vreunei părți să impună, pe o bază nediscriminatorie, impozite, prelevări, taxe sau redevențe pentru combustibilul furnizat pe teritoriul său pentru a fi utilizat de o aeronavă a unui transportator aerian care operează între două puncte de pe teritoriul său.

(4) Ar putea fi necesar ca echipamentele și articolele menționate la alineatele (1) și (2) din prezentul articol să fie ținute sub supravegherea sau controlul autorităților corespunzătoare și să nu fie transferate în lipsa plății prealabile a taxelor vamale și a impozitelor corespunzătoare.

(5) Exonerările prevăzute în prezentul articol sunt, de asemenea, acordate în cazul în care transportatorii aeriени ai unei părți au încheiat un contract cu un alt transportator aerian, care beneficiază în mod similar de astfel de exonerări de la cealaltă parte, pentru împrumutarea sau transferarea pe teritoriul celeilalte părți a articolelor menționate la alineatele (1) și (2) din prezentul articol.

(6) Nicio prevedere din prezentul acord nu interzice vreunei părți să aplice impozite, prelevări, taxe sau redevențe la vânzarea articolelor care nu sunt destinate consumului la bordul aeronavelor de către pasageri pe un sector al serviciului aerian între două puncte situate pe teritoriul său unde este permisă îmbarcarea sau debarcarea.

(7) Bagajele și mărfurile aflate în tranzit direct pe teritoriul unei părți sunt exonerate de impozitele, taxele vamale și alte taxe și redevențe care nu se bazează pe costul serviciului furnizat.

(8) Echipamentele de la bord obișnuite, precum și materialele și proviziile păstrate în mod normal la bordul aeronavelor și utilizate de un transportator aerian al oricăreia dintre părți pot fi descărcate pe teritoriul celeilalte părți numai cu aprobarea autorităților vamale de pe teritoriul respectiv. În acest caz, se poate cere ca echipamentele și materialele să fie plasate sub supravegherea autorităților menționate până la momentul în care sunt reexportate sau eliminate în alt mod, în conformitate cu normele vamale.

(9) Dispozițiile prezentului acord nu afectează taxa pe valoarea adăugată, cu excepția impozitului pe cifra de afaceri plătit la import. Dispozițiile convențiilor în vigoare dintre statele membre și Georgia privind evitarea dublei impozitări a venitului și a capitalului nu sunt afectate de prezentul acord.

ARTICOLUL 11

Taxe de utilizare pentru aeroporturi și infrastructuri și servicii aeronautice

(1) Fiecare parte se asigură că taxele de utilizare care pot fi impuse de către autoritățile sau organismele sale competente transportatorilor aeriени ai celeilalte părți pentru utilizarea serviciilor de navigație aeriană și de control al traficului aerian, a aeroportului, a securității aeriene și a infrastructurilor și serviciilor aferente sunt corecte, rezonabile, nediscriminatorii și distribuite echitabil între categoriile de utilizatori. Aceste taxe pot reflecta, fără a depăși însă costul integral suportat de autoritățile sau organismele competente pentru furnizarea infrastructurilor și serviciilor aeroportuare și de securitate aeriană la aeroportul respectiv sau în cadrul sistemului aeroportului respectiv. Taxele de utilizare pot include o rentabilitate rezonabilă a activelor după amortizare. Infrastructurile și serviciile care fac obiectul taxelor de utilizare sunt furnizate pe baze eficiente și economice. În orice situație, aceste taxe de utilizare nu pot fi evaluate pentru transportatorii aeriени ai celeilalte părți în termeni mai puțin favorabili decât cei mai favorabili termeni acordați oricărui alt transportator aerian la momentul evaluării lor.

(2) Fiecare parte încurajează consultările între autoritățile sau organismele competente de pe teritoriul său și transportatorii aeriени și/sau organismele lor de reprezentare care folosesc serviciile și infrastructurile și se asigură că autoritățile sau organismele competente și transportatorii aeriени sau organismele lor de reprezentare fac schimb de astfel de informații, deoarece acestea pot fi necesare pentru a permite evaluarea precisă a caracterului rezonabil al taxelor de utilizare, în conformitate cu principiile prevăzute la alineatele (1) și (2) din

prezentul articol. Fiecare parte se asigură că autoritățile sau organismele competente informează utilizatorii cu un preaviz rezonabil cu privire la orice propunere de modificare a taxelor de utilizare, pentru ca autoritățile în cauză să poată lua în considerare opiniile exprimate de utilizatori înainte de aplicarea modificărilor respective.

(3) În cadrul procedurilor de soluționare a litigiilor în conformitate cu articolul 23 (Soluționarea și arbitrarea litigiilor) din prezentul acord, nicio parte nu va fi considerată ca nerespectând dispozițiile prezentului articol, în afara cazului în care:

(a) nu examinează taxa ori practica ce face obiectul plângerii celeilalte părți într-un termen rezonabil; sau

(b) în urma unei astfel de examinări, nu ia toate măsurile de care dispune pentru a corecta orice taxă ori practică incompatibilă cu dispozițiile prezentului articol.

ARTICOLUL 12

Stabilirea prețurilor

(1) Părțile permit stabilirea liberă a prețurilor de către transportatorii aerieni pe baza unei concurențe libere și echitabile.

(2) Părțile nu solicită transmiterea sau notificarea prețurilor.

(3) Se pot purta discuții între autoritățile competente cu privire la aspecte precum prețuri care ar putea fi nejustificate, nerezonabile, discriminatorii sau subvenționate, dar fără a se limita la acestea.

ARTICOLUL 13

Statistici

(1) Fiecare parte furnizează celeilalte părți statisticile impuse de legislația și reglementările naționale și, la cerere, alte statistici disponibile care ar putea fi necesare în mod rezonabil pentru examinarea operării serviciilor aeriene.

(2) Părțile cooperează în cadrul comitetului mixt instituit în temeiul articolului 22 (Comitetul mixt) din prezentul acord pentru facilitarea schimbului de date statistice între ele în scopul monitorizării dezvoltării serviciilor aeriene în temeiul prezentului acord.

TITLUL II

Cooperarea în materie de reglementare

ARTICOLUL 14

Siguranța aviației

(1) Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii stabilite în anexa II la prezentul acord, părțile acționează în conformitate cu dispozițiile legislației privind siguranța aviației specificate în partea C din anexa III la prezentul acord, în condițiile enunțate în continuare.

(2) Părțile cooperează pentru a asigura implementarea de către Georgia a legislației menționate la alineatul (1) din prezentul articol. În acest sens, Georgia se va implica în activitatea Agenției europene de siguranță a aviației, în calitate de observator, de la data intrării în vigoare a prezentului acord.

(3) Părțile asigură faptul că aeronavele înmatriculate într-o parte care sunt suspectate a nu fi conforme cu standardele internaționale de siguranță a aviației stabilite în temeiul convenției și care aterizează pe aeroporturi deschise traficului aerian internațional aflate pe teritoriul celeilalte părți fac obiectul unei inspecții la sol, internă și externă, efectuată de autoritățile competente ale celeilalte părți, pentru a verifica atât valabilitatea documentelor aeronavei și ale echipajului, cât și starea în care se prezintă aeronava și echipamentul acesteia.

(4) Autoritățile competente ale unei părți pot solicita în orice moment consultări cu privire la standardele de siguranță menținute de cealaltă parte.

(5) Autoritățile competente ale unei părți adoptă toate măsurile necesare și imediate atunci când constată că o aeronavă, un produs sau o operațiune ar putea:

(a) să nu îndeplinească standardele minime stabilite în temeiul convenției sau al legislației specificate în partea C din anexa III la prezentul acord, după caz;

(b) genera motive serioase de îngrijorare — stabilite în urma unei inspecții menționate la alineatul (3) din prezentul articol — cu privire la faptul că o aeronavă sau operarea unei aeronave nu respectă standardele minime stabilite în temeiul convenției ori al legislației specificate în partea C din anexa III la prezentul acord, după caz; sau

(c) genera motive serioase de îngrijorare cu privire la nerespectarea standardelor minime privind întreținerea și administrarea eficiente stabilite în temeiul convenției sau al legislației specificate în partea C din anexa III la prezentul acord, după caz.

(6) În cazul în care autoritățile competente ale unei părți adoptă măsuri în temeiul alineatului (5), acestea informează de urgență autoritățile competente ale celeilalte părți în legătură cu măsurile respective, motivându-și deciziile.

(7) În cazul în care măsurile adoptate în aplicarea alineatului (5) din prezentul articol nu sunt întrerupte, deși motivul pentru adoptarea lor nu mai există, oricare dintre părți poate aduce problema în atenția comitetului mixt.

ARTICOLUL 15

Securitatea aviației

(1) Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii stabilite în anexa II la prezentul acord, părțile acționează în conformitate cu dispozițiile legislației Uniunii Europene privind securitatea aviației, specificată în partea D din anexa III la prezentul acord, în condițiile enunțate în continuare.

(2) Georgia poate face obiectul unei inspecții din partea Comisiei Europene în conformitate cu legislația relevantă a Uniunii Europene privind securitatea, menționată în anexa III la prezentul acord. Părțile stabilesc mecanismul necesar pentru schimbul de informații cu privire la rezultatele acestor inspecții privind securitatea.

(3) Întrucât asigurarea securității aeronavelor civile, a pasagerilor și a echipajului acestora reprezintă o condiție prealabilă esențială pentru operarea serviciilor aeriene internaționale, părțile reafirmă obligația reciprocă de a proteja securitatea aviației civile împotriva actelor de intervenție ilegală, în special obligațiile care le revin în temeiul convenției, al Convenției privind infracțiunile și alte acte săvârșite la bordul aeronavelor, semnată la Tokyo la 14 septembrie 1963, al Convenției pentru combaterea capturării ilicite a aeronavelor, semnată la Haga la 16 decembrie 1970, al Convenției pentru combaterea actelor ilicite îndreptate împotriva siguranței aviației civile, semnată la Montreal la 23 septembrie 1971, al Protocolului pentru combaterea actelor ilicite de violență în aeroporturile care deservesc aviația civilă internațională, semnată la Montreal la 24 februarie 1988, și al Convenției privind marcarea explozibililor plastici în scopul detectării, semnată la Montreal la 1 martie 1991, în măsura în care ambele părți sunt semnatare ale acestor convenții, precum și al altor convenții și protocoale referitoare la securitatea aviației civile la care ambele părți sunt semnatare.

(4) Părțile își acordă reciproc, la cerere, toată asistența necesară pentru prevenirea actelor de capturare ilegală a aeronavelor civile și a altor acte ilegale comise împotriva siguranței aeronavelor, a pasagerilor și echipajului, a aeroporturilor și a instalațiilor și serviciilor de navigație aeriană,

precum și împotriva oricărei alte amenințări la adresa securității aviației civile.

(5) În cadrul relațiilor lor mutuale, părțile acționează în conformitate cu standardele de securitate a aviației și, în măsura în care sunt aplicate de ele, cu practicile recomandate stabilite de Organizația Aviației Civile Internaționale (OACI) și desemnate ca anexe la convenție, în măsura în care dispozițiile privind securitatea sunt aplicabile părților. Ambele părți solicită operatorilor aeronavelor înmatriculate pe teritoriul lor, operatorilor cu sediul principal sau rezidența permanentă pe teritoriul lor și operatorilor aeroporturilor de pe teritoriul lor să acționeze în conformitate cu aceste dispoziții privind securitatea aviației.

(6) Fiecare parte asigură luarea unor măsuri eficiente pe teritoriul lor pentru a proteja aeronavele, pentru a trece prin filtrul de control pasagerii și bagajele lor de mână și pentru a efectua verificările corespunzătoare privind echipajul, mărfurile (inclusiv bagajele de cală) și proviziile aeronavelor, înainte și în timpul îmbarcării sau al încărcării, precum și adaptarea acestor măsuri pentru a răspunde creșterii nivelului de amenințare. Fiecare parte acceptă faptul că transportatorilor săi aerieni ar putea să li se impună respectarea dispozițiilor privind securitatea aviației menționate la alineatul (5) din prezentul articol solicitate de cealaltă parte pentru intrarea, părăsirea sau staționarea pe teritoriul acesteia.

(7) Fiecare parte examinează într-un spirit pozitiv orice solicitare a celeilalte părți privind luarea de măsuri de securitate rezonabile pentru a face față unei anumite amenințări. Cu excepția cazurilor de urgență în care acest lucru nu este posibil în mod rezonabil, fiecare parte informează în prealabil cealaltă parte cu privire la orice măsuri speciale de securitate pe care intenționează să le introducă și care ar putea avea un impact financiar sau operațional semnificativ asupra serviciilor de transport aerian furnizate în temeiul prezentului acord. Fiecare parte poate solicita o reuniune a comitetului mixt pentru a dezbate astfel de măsuri de securitate, în conformitate cu articolul 22 (Comitetul mixt) din prezentul acord.

(8) În cazul unei capturări ilegale a unei aeronave civile sau al unei amenințări în acest sens sau în cazul altor acte ilegale comise împotriva siguranței aeronavei, a pasagerilor, a membrilor echipajului, a aeroporturilor sau a instalațiilor de navigație aeriană, părțile își acordă reciproc asistență prin facilitarea comunicațiilor și prin alte măsuri adecvate, cu scopul de a pune capăt în mod rapid și sigur unui astfel de incident sau unei amenințări în acest sens.

(9) Fiecare parte ia toate măsurile practice necesare pentru a se asigura că aeronavele care fac obiectul unei capturări ilegale sau al altor intervenții neregulate pe teritoriul lor sunt reținute la sol, cu excepția cazurilor în care se impune decolarea acestora pentru a proteja vieți umane. Dacă este posibil, astfel de măsuri sunt adoptate pe baza unor consultări în comun.

(10) În cazul în care una dintre părți are motive întemeiate să creadă că cealaltă parte nu a respectat dispozițiile în materie de securitate a aviației din prezentul articol, aceasta solicită consultări imediate cu cealaltă parte.

(11) Fără a aduce atingere articolului 5 (Refuzarea, revocarea, suspendarea, limitarea autorizațiilor) din prezentul acord, dacă în termen de cincisprezece (15) zile de la data unei astfel de cereri nu se ajunge la un acord satisfăcător, partea solicitantă are dreptul de a reține, revoca, limita sau impune condiții cu privire la autorizațiile de operare ale unuia sau mai multor transportatori aerieni ai celeilalte părți.

(12) Atunci când devine necesar, din cauza unei amenințări imediate și extraordinare, o parte poate lua măsuri provizorii înainte de expirarea termenului de cincisprezece (15) zile.

(13) Orice măsură adoptată în conformitate cu alineatul (11) din prezentul articol se întrerupe în momentul în care cealaltă parte respectă integral dispozițiile prezentului articol.

ARTICOLUL 16

Managementul traficului aerian

(1) Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii prevăzute în anexa II la prezentul acord, părțile acționează în conformitate cu dispozițiile legislației specificate în partea B din anexa III la prezentul acord, în condițiile stabilite în continuare.

(2) Părțile cooperează în ceea ce privește managementul traficului aerian în vederea extinderii la Georgia a domeniului de aplicare a cerului unic european, pentru a îmbunătăți standardele actuale de siguranță și eficiența globală a standardelor generale privind traficul aerian în Europa, a optimiza capacitățile, a reduce la minimum întârzierile și a crește eficiența de mediu. În acest sens, Georgia se va implica în Comitetul pentru cerul unic de la data intrării în vigoare a acordului. Comitetul mixt este responsabil pentru monitorizarea și facilitarea cooperării în ceea ce privește managementul traficului aerian.

(3) Pentru a facilita aplicarea legislației privind cerul unic european pe teritoriile lor:

(a) Georgia adoptă măsurile necesare în vederea ajustării structurilor sale instituționale pentru managementul traficului aerian la cerul unic european, asigurându-se în special că organismele naționale de supraveghere pertinente sunt cel puțin independente din punct de vedere operațional de furnizorii de servicii de navigație aeriană; și

(b) Uniunea Europeană asociază Georgia inițiativelor operaționale relevante în domeniul serviciilor de navigație aeriană, al spațiului aerian și al interoperabilității rezultând din spațiul unic european, în special prin implicarea timpurie a eforturilor georgiene de stabilire a unor blocuri funcționale de spațiu aerian sau prin intermediul unei coordonări corespunzătoare cu privire la SESAR.

ARTICOLUL 17

Mediu

(1) Părțile recunosc importanța protejării mediului în cadrul dezvoltării și implementării politicii în domeniul aviației. Părțile recunosc necesitatea unor acțiuni eficiente la nivel global, regional, național și/sau local în vederea reducerii la minimum a impactului aviației civile asupra mediului.

(2) Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii prevăzute în anexa II la prezentul acord, părțile acționează în conformitate cu legislația privind transportul aerian specificată în partea E din anexa III la prezentul acord.

(3) Părțile recunosc importanța conlucrării și, în cadrul discuțiilor multilaterale, a examinării efectelor aviației asupra mediului, precum și a asigurării faptului că orice măsuri de contracarare sunt pe deplin coerente cu obiectivele prezentului acord.

(4) Nicio dispoziție din prezentul acord nu se interpretează ca o limitare a puterii autorităților competente ale unei părți de a adopta toate măsurile corespunzătoare pentru prevenirea sau abordarea problemelor legate de impactul negativ al transportului aerian asupra mediului, cu condiția ca aceste măsuri să fie pe deplin compatibile cu drepturile și obligațiile acestora în temeiul dreptului internațional și să fie aplicate fără discriminare pe motive de naționalitate.

ARTICOLUL 18

Protecția consumatorilor

Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii prevăzute în anexa II la prezentul acord, părțile acționează în conformitate cu legislația

privind transportul aerian specificată în partea G din anexa III la prezentul acord.

ARTICOLUL 19

Sistemele informatizate de rezervare

Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii prevăzute în anexa II la prezentul acord, părțile acționează în conformitate cu legislația privind transportul aerian specificată în partea H din anexa III la prezentul acord.

ARTICOLUL 20

Aspectele sociale

Sub rezerva dispozițiilor tranzitorii prevăzute în anexa II la prezentul acord, părțile acționează în conformitate cu legislația privind transportul aerian specificată în partea F din anexa III la prezentul acord.

TITLUL III

Dispoziții instituționale

ARTICOLUL 21

Interpretare și aplicare

(1) Părțile iau toate măsurile corespunzătoare generale sau speciale destinate să asigure îndeplinirea obligațiilor care decurg din prezentul acord și se abțin de la orice măsură care ar putea pune în pericol îndeplinirea obiectivelor prezentului acord.

(2) Fiecare parte este responsabilă, pe propriul său teritoriu, pentru aplicarea corespunzătoare a prezentului acord, în special a regulamentelor și directivelor privind transportul aerian enumerate în anexa III la prezentul acord.

(3) Fiecare parte pune la dispoziția celeilalte părți toate informațiile și întregul sprijin necesar pentru desfășurarea investigațiilor privind eventuale încălcări ale dispozițiilor prezentului acord pe care cealaltă parte le efectuează în temeiul competențelor care îi revin conform prezentului acord.

(4) Atunci când părțile acționează în temeiul competențelor care le sunt conferite prin prezentul acord cu privire la subiecte care prezintă un interes substanțial pentru cealaltă parte și care privesc autoritățile sau întreprinderile celeilalte părți, autoritățile competente ale celeilalte părți trebuie informate pe deplin și au posibilitatea de a-și prezenta observațiile înainte de luarea unei decizii definitive.

(5) În măsura în care dispozițiile prezentului acord și dispozițiile actelor specificate în anexa III la prezentul acord sunt identice din punctul de vedere al conținutului cu normele corespondente din Tratatul privind Uniunea Europeană și din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, precum și cu actele adoptate în temeiul Tratatului privind Uniunea Europeană și al Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene, aceste dispoziții se interpretează, în implementarea și aplicarea lor, în conformitate cu hotărârile și deciziile pertinente ale Curții de Justiție și ale Comisiei Europene.

ARTICOLUL 22

Comitetul mixt

(1) Se instituie un comitet compus din reprezentanți ai părților (denumit în continuare „comitetul mixt”), responsabil cu gestionarea prezentului acord și cu implementarea corespunzătoare a acestuia. În acest scop, comitetul mixt formulează recomandări și ia decizii în cazurile prevăzute în mod expres de prezentul acord.

(2) Deciziile comitetului mixt sunt adoptate prin consens și sunt obligatorii pentru părți. Deciziile sunt puse în aplicare de părți în conformitate cu normele proprii.

(3) Comitetul mixt își aprobă, prin decizie, regulamentul de procedură.

(4) Comitetul mixt se reunește ori de câte ori este necesar. Oricare dintre părți poate solicita convocarea unei reuniuni.

(5) O parte poate solicita, de asemenea, convocarea unei reuniuni a comitetului mixt cu scopul de a soluționa chestiuni legate de interpretarea sau aplicarea prezentului acord. Reuniunea se organizează cât mai curând posibil, în termen de maximum două luni de la data primirii solicitării, în afara cazului în care părțile convin altfel.

(6) Pentru o implementare adecvată a prezentului acord, părțile realizează schimburi de informații și, la cererea oricăreia dintre ele, se consultă în cadrul comitetului mixt.

(7) În cazul în care una dintre părți consideră că o decizie a comitetului mixt nu este implementată corespunzător de cealaltă parte, ea poate solicita analizarea situației de către comitetul mixt. În cazul în care comitetul mixt nu ajunge la o soluție în termen de două luni de la sesizare, partea solicitantă poate lua măsuri corespunzătoare de salvagardare în temeiul articolului 24 (Măsuri de salvagardare) din prezentul acord.

(8) Fără a aduce atingere alineatului (2), în cazul în care comitetul mixt nu ia o decizie într-o chestiune care i-a fost sesizată în termen de șase luni de la data sesizării, părțile pot lua măsuri temporare corespunzătoare de salvagardare în temeiul articolului 24 (Măsuri de salvagardare) din prezentul acord.

(9) În conformitate cu articolul 6 (Investiții) din prezentul acord, comitetul mixt examinează chestiunile referitoare la investițiile bilaterale ale proprietarilor majoritari sau modificările referitoare la controlul efectiv al transportatorilor aerieni ai părților.

(10) Comitetul mixt dezvoltă de asemenea cooperarea prin:

(a) încurajarea schimburilor la nivel de experți cu privire la noile inițiative și evoluții legislative și normative, inclusiv în materie de securitate, siguranță, mediu, infrastructură aviatică (inclusiv intervalele orare), mediu concurențial și protecția consumatorului;

(b) examinarea condițiilor de piață care afectează serviciile aeriene în temeiul prezentului acord;

(c) examinarea periodică a efectelor sociale produse de prezentul acord, astfel cum este implementat, în special în domeniul ocupării forței de muncă, și elaborarea de răspunsuri adecvate la motivele de îngrijorare care s-a constatat că sunt legitime;

(d) studierea domeniilor care ar putea fi incluse ulterior în acord, inclusiv recomandarea unor eventuale modificări ale textului acordului;

(e) convenirea, prin consens, cu privire la propuneri, abordări sau documente cu caracter procedural care au legătură directă cu funcționarea prezentului acord;

(f) luarea în considerare și dezvoltarea asistenței tehnice în domeniile reglementate de prezentul acord; și

(g) încurajarea cooperării în cadrul forurilor internaționale relevante.

ARTICOLUL 23

Soluționarea și arbitrarea litigiilor

(1) Dacă între părți apare orice litigiu în legătură cu interpretarea sau aplicarea prezentului acord, părțile fac mai întâi tot posibilul să îl soluționeze prin intermediul consultărilor oficiale în cadrul comitetului mixt, în conformitate cu articolul 22 (Comitetul mixt) alineatul (5) din prezentul acord.

(2) Oricare dintre părți poate aduce orice litigiu cu privire la aplicarea sau interpretarea prezentului acord, care nu s-a putut

rezolva în conformitate cu alineatul (1) din prezentul articol, în atenția unei comisii de arbitraj compuse din trei arbitri, în conformitate cu procedura prevăzută în continuare:

(a) fiecare parte numește un arbitru în termen de șaiszeci (60) de zile de la data primirii notificării privind cererea de arbitraj adresată de cealaltă parte comisiei de arbitraj pe cale diplomatică; cel de-al treilea arbitru este numit de către ceilalți doi arbitri în termen de șaiszeci (60) de zile suplimentare. Dacă una dintre părți nu a numit un arbitru în decursul perioadei convenite sau dacă cel de-al treilea arbitru nu este numit în decursul perioadei convenite, oricare dintre părți poate solicita președintelui Consiliului OACI să numească unul sau mai mulți arbitri, după caz;

(b) cel de-al treilea arbitru desemnat în temeiul literei (a) de mai sus trebuie să fie resortisant al unei țări terțe și acționează în calitate de președinte al comisiei de arbitraj;

(c) comisia de arbitraj adoptă regulamentul de procedură; și

(d) sub rezerva deciziei finale a comisiei de arbitraj, părțile suportă în mod egal cheltuielile inițiale de arbitraj.

(3) La cererea uneia dintre părți, comisia, odată constituită, poate cere celeilalte părți să aplice măsuri corective temporare până la luarea deciziei finale a comisiei.

(4) Orice decizie provizorie sau finală a comisiei de arbitraj este obligatorie pentru părți.

(5) Dacă una dintre părți nu acționează în conformitate cu o decizie luată de comisia de arbitraj în conformitate cu prezentul articol în termen de treizeci (30) de zile de la data notificării deciziei menționate, cealaltă parte poate să limiteze, să suspende sau să revoce, pe toată durata acestei încălcări, exercitarea drepturilor sau a privilegiilor care au fost acordate în temeiul prezentului acord părții în cauză.

ARTICOLUL 24

Măsuri de salvagardare

(1) Părțile adoptă orice măsuri generale sau specifice necesare pentru a-și îndeplini obligațiile care le revin în temeiul prezentului acord. Părțile se asigură că obiectivele prezentului acord sunt îndeplinite.

(2) În cazul în care oricare dintre părți consideră că cealaltă parte nu și-a îndeplinit una dintre obligațiile care îi revin în temeiul prezentului acord, aceasta poate adopta măsuri corespunzătoare de salvagardare. Măsurile de salvagardare se limitează la domeniul de aplicare și durata strict necesare pentru a remedia situația sau pentru a menține echilibrul prezentului acord. Se acordă prioritate măsurilor care afectează cel mai puțin funcționarea acordului.

(3) O parte care intenționează să adopte măsuri de salvagardare notifică fără întârziere cealaltă parte prin intermediul comitetului mixt și furnizează toate informațiile relevante.

(4) Părțile inițiază imediat consultări în cadrul comitetului mixt în vederea identificării unei soluții comun acceptabile.

(5) Fără a aduce atingere articolului 3 (Autorizare) litera (d), articolului 5 (Refuzarea, revocarea, suspendarea, limitarea autorizațiilor) alineatul (1) litera (d) și articolelor 14 (Siguranța aviației) și 15 (Securitatea aviației) din prezentul acord, partea în cauză nu poate lua măsuri de salvagardare înaintea expirării termenului de o lună de la data notificării în temeiul alineatului (3) din prezentul articol, cu excepția cazului în care procedura de consultare de la alineatul (4) din prezentul articol a fost încheiată înainte de expirarea perioadei de timp menționate.

(6) Partea în cauză notifică fără întârziere comitetului mixt măsurile adoptate și pune la dispoziția acestuia toate informațiile relevante.

(7) Orice acțiune întreprinsă în temeiul prezentului articol este suspendată de îndată ce partea în cauză îndeplinește dispozițiile prezentului acord.

ARTICOLUL 25

Relația cu alte acorduri

(1) Dispozițiile prezentului acord prevalează asupra dispozițiilor relevante ale acordurilor bilaterale existente între Georgia și statele membre. Cu toate acestea, drepturile de trafic existente care decurg din astfel de acorduri bilaterale și care nu sunt reglementate în temeiul prezentului acord pot fi exercitate în continuare cu condiția să nu se facă discriminări între statele membre și resortisanții acestora.

(2) Părțile se consultă în cadrul comitetului mixt, la solicitarea oricăreia dintre părți, cu privire la aderarea Georgiei la Acordul SACE.

(3) În cazul în care devin părți la un acord multilateral sau validează o decizie, adoptată de OACI sau de o altă organizație internațională, care tratează chestiuni vizate de prezentul acord, părțile se consultă în cadrul comitetului mixt pentru a stabili dacă prezentul acord trebuie revizuit pentru a lua în considerare astfel de evoluții.

ARTICOLUL 26

Modificări

(1) În cazul în care una dintre părți dorește o revizuire a prezentului acord, aceasta informează comitetul mixt în acest sens.

(2) Comitetul mixt poate decide, la propunerea uneia dintre părți și în conformitate cu prezentul articol, să modifice anexele la prezentul acord.

(3) Modificarea prezentului acord va intra în vigoare după îndeplinirea procedurilor interne respective ale fiecărei părți.

(4) Prezentul acord nu aduce atingere dreptului oricăreia dintre părți, sub rezerva respectării principiului nediscriminării și a dispozițiilor prezentului acord, de a adopta unilateral o nouă legislație sau de a-și modifica legislația existentă în domeniul transportului aerian sau în alt domeniu asociat menționat în anexa III la prezentul acord.

(5) În momentul în care oricare dintre părți examinează posibilitatea adoptării unei noi legislații sau a unei modificări a legislației existente în domeniul transportului aerian sau într-un domeniu asociat acestuia menționat în anexa III la prezentul acord, aceasta informează cealaltă parte în mod corespunzător, în funcție de posibilități. La solicitarea celeilalte părți, poate avea loc un schimb de opinii în cadrul comitetului mixt.

(6) Fiecare parte informează cu regularitate și cât mai curând posibil cealaltă parte cu privire la legislația recent adoptată sau la modificarea aplicată legislației sale existente în domeniul transportului aerian sau într-un domeniu asociat acestuia menționat în anexa III la prezentul acord. La solicitarea oricăreia dintre părți, comitetul mixt se consultă, în termen de șaiszeci (60) de zile, cu privire la implicațiile pentru buna funcționare a acestui acord ale oricărui nou act legislativ sau ale oricărei modificări.

(7) În urma schimbului de opinii menționat la alineatul (6) din prezentul articol, comitetul mixt:

(a) adoptă o decizie de revizuire a anexei III la prezentul acord în vederea integrării în cadrul acesteia, dacă este cazul, pe bază de reciprocitate, a noii legislații sau a modificării în cauză;

(b) adoptă o decizie în virtutea căreia noua legislație sau modificare este conformă cu prezentul acord; sau

(c) recomandă orice alte măsuri spre adoptare într-o perioadă de timp rezonabilă, în vederea salvagărdării funcționării corespunzătoare a prezentului acord.

ARTICOLUL 27

Denunțarea

Oricare dintre părți poate, în orice moment, să înainteze celeilalte părți, pe căi diplomatice, o notificare scrisă privind decizia sa de a denunța prezentul acord. Notificarea se

comunică simultan OACI și Secretariatului ONU. Prezentul acord este reziliat la ora 0:00 GMT la sfârșitul sezonului de trafic al IATA care este în vigoare un an de la data notificării scrise de denunțare, în afara cazului în care notificarea este retrasă prin acordul părților înainte de expirarea acestei perioade.

ARTICOLUL 28

Cooperarea cu Organizația Aviației Civile Internaționale și Secretariatul Organizației Națiunilor Unite

Prezentul acord și toate modificările la acesta se înregistrează la OACI și la Secretariatul ONU.

ARTICOLUL 29

Aplicare provizorie și intrare în vigoare

(1) Prezentul acord intră în vigoare în termen de o lună de la data ultimei notificări din schimbul de note diplomatice dintre părți care confirmă că toate procedurile necesare pentru intrarea

Drept care subsemnații, pe deplin autorizați, au semnat prezentul acord.

Întocmit la Bruxelles la 2 decembrie 2010, în două exemplare, în limbile bulgară, cehă, daneză, elenă, engleză, estonă, finlandeză, franceză, germană, italiană, letonă, lituaniană, maghiară, malteză, neerlandeză, polonă, portugheză, română, slovacă, slovenă, spaniolă, suedeză și georgiană, fiecare text fiind în mod egal autentic.

Pentru Regatul Belgiei,
 Pentru Republica Bulgaria,
 Pentru Republica Cehă,
 Pentru Regatul Danemarcei,
 Pentru Republica Federală Germania,
 Pentru Republica Estonia,
 Pentru Irlanda,
 Pentru Republica Elenă,
 Pentru Regatul Spaniei,
 Pentru Republica Franceză,
 Pentru Republica Italiană,
 Pentru Republica Cipru,
 Pentru Republica Letonia,
 Pentru Republica Lituania,
 Pentru Marele Ducat al Luxemburgului,
 Pentru Republica Ungară,
 Pentru Malta,
 Pentru Regatul Țărilor de Jos,
 Pentru Republica Austria,
 Pentru Republica Polonă,
 Pentru Republica Portugheză,
 Pentru România,
 Pentru Republica Slovenia,
 Pentru Republica Slovacă,
 Pentru Republica Finlanda,
 Pentru Regatul Suediei,
 Pentru Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord,
 Pentru Uniunea Europeană,
 Pentru Georgia,

în vigoare a acordului au fost îndeplinite. În sensul acestui schimb, Georgia trimite Secretariatului General al Consiliului Uniunii Europene nota sa diplomatică adresată Uniunii Europene și statelor membre ale acesteia, iar Secretariatul General al Consiliului Uniunii Europene trimite Georgiei nota diplomatică din partea Uniunii Europene și a statelor membre ale acesteia. Nota sau notele diplomatice din partea Uniunii Europene și a statelor membre ale acesteia conțin, din partea fiecărui stat membru, comunicări prin care se confirmă că procedurile necesare pentru intrarea în vigoare a prezentului acord au fost încheiate.

(2) Fără a aduce atingere alineatului (1) din prezentul articol, părțile convin să pună în aplicare, cu titlu provizoriu, prezentul acord, în conformitate cu procedurile și/sau actele legislative interne aplicabile, începând cu prima zi a lunii care urmează datei ultimei notificări a uneia dintre părți de către cealaltă parte cu privire la îndeplinirea procedurilor necesare pentru aplicare.

ANEXA I

SERVICII CONVENITE ȘI RUTE SPECIFICATE

1. Prezenta anexă face obiectul dispozițiilor tranzitorii prevăzute în anexa II la acord.

2. Fiecare parte acordă transportatorilor aerieni ai celeilalte părți drepturile de a furniza servicii de transport aerian pe rutele specificate mai jos:

(a) pentru transportatorii aerieni ai Uniunii Europene: orice punct din Uniunea Europeană — puncte intermediare din țările Euromed, SACE sau din țările enumerate în anexa IV — orice punct în Georgia — și în afara acesteia;

(b) pentru transportatorii aerieni ai Georgiei: orice punct din Georgia — puncte intermediare din țările Euromed, SACE sau din țările enumerate în anexa IV la acord — orice punct din Uniunea Europeană.

3. Serviciile operate în conformitate cu alineatul 2 din prezenta anexă trebuie inițiate sau terminate pe teritoriul Georgiei în ceea ce îi privește pe transportatorii aerieni georgieni și pe teritoriul Uniunii Europene în ceea ce îi privește pe transportatorii aerieni ai Uniunii Europene.

4. Transportatorii aerieni ai ambelor părți pot, pentru orice zboruri și la alegere:

(a) să opereze zboruri în oricare sau în ambele direcții;

(b) să combine diferite numere de zbor la exploatarea unei aeronave;

(c) să deservească puncte intermediare și externe, astfel cum se specifică la alineatul 2 din prezenta anexă, precum și puncte de pe teritoriile părților în orice combinație și ordine;

(d) să omită escale la orice punct sau puncte;

(e) să transfere trafic de pe oricare dintre aeronavele lor pe oricare altă aeronavă a lor, în orice punct;

(f) să facă escală în orice punct, indiferent dacă acesta este situat pe teritoriul sau în afara teritoriului oricăreia dintre părți;

(g) să opereze trafic de tranzit prin teritoriul celeilalte părți; și

(h) să combine traficul pe aceeași aeronavă, indiferent de originea traficului respectiv.

5. Fiecare parte permite fiecărui transportator aerian să determine frecvența și capacitatea serviciului de transport aerian internațional pe care îl oferă în baza criteriilor comerciale ale

pieței. Conform acest drept, nicio parte nu limitează unilateral volumul traficului, frecvența sau continuitatea serviciului, tipul sau tipurile de aeronave exploatare de transportatorii aerieni ai celeilalte părți, cu excepția cazurilor cu motivație vamală, tehnică, operațională, de mediu, de protecție a sănătății sau în aplicarea articolului 8 (Mediu concurențial) din acord.

6. Transportatorii aerieni ai fiecărei părți pot deservi, inclusiv în cadrul acordurilor de partajare a codurilor, orice punct localizat pe teritoriul unei țări terțe care nu este inclus pe rutele specificate, cu condiția ca aceștia să nu își exercite drepturile la libertatea a cincea.

ANEXA II

DISPOZIȚII TRANZITORII

1. Implementarea și aplicarea de către Georgia a tuturor dispozițiilor legislației Uniunii Europene privind transportul aerian indicate în anexa III la acord, cu excepția legislației privind securitatea din partea D din anexa III la acord, fac obiectul unei evaluări sub responsabilitatea Uniunii Europene, care va fi validată printr-o decizie a comitetului mixt. Această evaluare se realizează în termen de cel mult doi ani de la intrarea în vigoare a prezentului acord.

2. Prin derogare de la dispozițiile anexei I la acord, serviciile convenite și rutele specificate în acord nu includ, până la momentul adoptării deciziei menționate la alineatul 1, exercitarea drepturilor la libertatea a cincea, inclusiv pentru transportatorii aerieni ai Georgiei, între puncte de pe teritoriul Uniunii Europene.

Cu toate acestea, toate drepturile de trafic acordate deja prin unul dintre acordurile bilaterale dintre Georgia și statele membre ale Uniunii Europene pot fi exercitate în continuare în măsura în care nu fac discriminări între transportatorii aerieni ai Uniunii Europene pe motiv de naționalitate.

3. Implementarea de către Georgia a legislației privind securitatea aviației face obiectul unei evaluări sub responsabilitatea Uniunii Europene, care va fi validată printr-o decizie a comitetului mixt. Această evaluare se realizează în termen de cel mult trei ani de la data intrării în vigoare a prezentului acord. Între timp, Georgia trebuie să implementeze documentul 30 al ECAC.

4. La sfârșitul perioadei de tranziție, partea confidențială a legislației privind securitatea prevăzută în partea D din anexa III la acord este pusă la dispoziția autorității georgiene corespunzătoare, sub rezerva unui acord privind schimbul de informații sensibile în materie de securitate, inclusiv informații clasificate ale UE.

5. Tranziția treptată a Georgiei către implementarea integrală a legislației Uniunii Europene privind transportul aerian menționată în anexa III la acord poate face obiectul unor evaluări periodice. Evaluările vor fi realizate de Comisia Europeană în cooperare cu Georgia.

6. Începând de la data deciziei menționate la alineatul 1 din prezenta anexă, Georgia va aplica norme privind licențele de operare substanțial echivalente cu cele cuprinse în capitolul II din Regulamentul (CE) nr. 1.008/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 septembrie 2008 privind normele comune pentru operarea serviciilor aeriene în Comunitate. Dispozițiile articolului 4 din acord referitoare la recunoașterea reciprocă a deciziilor privind capacitatea și/sau cetățenia adoptate de autoritățile competente ale Georgiei vor fi aplicate de autoritățile competente ale Uniunii Europene în momentul în care Comitetul mixt confirmă aplicarea integrală de către Georgia a acestor norme privind licențele de operare.

7. Fără a aduce atingere deciziei luate în cadrul comitetului mixt sau în conformitate cu articolul 24 (Măsuri de salvagardare), din acord navigabilitatea aeronavelor înmatriculate la data semnării în registrul georgian și utilizate de operatori care se află sub controlul regulamentar al Georgiei și care nu posedă un certificat de tip emis de EASA în conformitate cu legislația UE relevantă din partea C a anexei III la acord poate fi gestionată sub responsabilitatea autorităților georgiene competente în conformitate cu cerințele naționale aplicabile ale Georgiei până la:

(a) 1 ianuarie 2015 pentru anumite aeronave angajate exclusiv în operațiuni de transport de marfă;

(b) 31 decembrie 2019 pentru anumite elicoptere și aeronave ușoare și foarte ușoare angajate în operațiuni care implică zboruri de căutare și salvare, activitate aeriană, pregătire profesională, urgențe, zboruri agricole sau umanitare, în conformitate cu certificatele de operare ale transportatorilor aerieni respectivi, cu condiția ca aeronavele să respecte standardele internaționale de siguranță a aviației stabilite în temeiul convenției. Aeronavele în cauză nu beneficiază de niciun drept suplimentar acordat în temeiul prezentului acord după ce a fost adoptată decizia menționată la alineatul 1 din prezenta anexă.

ANEXA III

(Supusă unei actualizări periodice)

NORME APLICABILE AVIAȚIEI CIVILE

În lipsa unor dispoziții contrare specificate în prezenta anexă sau în anexa II la acord (Dispoziții tranzitorii), „dispozițiile aplicabile” ale următoarelor acte sunt aplicabile în conformitate cu acordul. Acolo unde este necesar se menționează după fiecare act adaptările specifice acestuia:

A. Accesul la piață și aspecte conexe

Nr. 95/93

Regulamentul (CEE) nr. 95/93 al Consiliului din 18 ianuarie 1993 privind normele comune de alocare a sloturilor orare pe

aeroporturile comunitare, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 894/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 mai 2002, Regulamentul (CE) nr. 1.554/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 iulie 2003 și Regulamentul (CE) nr. 793/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 aprilie 2004

Dispoziții aplicabile: articolele 1—12 și articolul 14a alineatul (2)

În sensul aplicării articolului 12 alineatul (2), „Comisia” se citește „comitetul mixt”.

Nr. 96/67

Directiva 96/67/CE a Consiliului din 15 octombrie 1996 privind accesul la piața serviciilor de handling la sol în aeroporturile Comunității

Dispoziții aplicabile: articolele 1—25 și anexa

În sensul aplicării articolului 10, „state membre” se citește „state membre ale Uniunii Europene”.

În sensul aplicării articolului 20 alineatul (2), „Comisia” se citește „comitetul mixt”.

Nr. 785/2004

Regulamentul (CE) nr. 785/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 aprilie 2004 privind cerințele de asigurare a operatorilor de transport aerian și a operatorilor de aeronave

Dispoziții aplicabile: articolele 1—8 și articolul 10 alineatul (2)

Nr. 2009/12

Directiva 2009/12/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 martie 2009 privind tarifele de aeroport

Dispoziții aplicabile: articolele 1—12

B. Managementul traficului aerian

Nr. 549/2004

Regulamentul (CE) nr. 549/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 martie 2004 de stabilire a cadrului pentru crearea cerului unic european (regulamentul-cadru)

Dispoziții aplicabile: articolele 1—4, 6 și 9—14

Nr. 550/2004

Regulamentul (CE) nr. 550/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 martie 2004 privind prestarea de servicii de navigație aeriană în cerul unic european (regulamentul privind prestarea de servicii)

Dispoziții aplicabile: articolele 1—19, anexele I și II

Nr. 551/2004

Regulamentul (CE) nr. 551/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 martie 2004 privind organizarea și utilizarea spațiului aerian în cerul unic european (regulamentul privind spațiul aerian)

Dispoziții aplicabile: articolele 1—11

Nr. 552/2004

Regulamentul (CE) nr. 552/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 martie 2004 privind interoperabilitatea rețelei europene de gestionare a traficului aerian (regulamentul privind interoperabilitatea)

Dispoziții aplicabile: articolele 1—12, anexele I—V

Nr. 2.096/2005

Regulamentul (CE) nr. 2.096/2005 al Comisiei din 20 decembrie 2005 de stabilire a unor cerințe comune pentru furnizarea de servicii de navigație aeriană, astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (CE) nr. 1.315/2007 al Comisiei din 8 noiembrie 2007 privind supravegherea siguranței managementului traficului aerian și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2.096/2005

Regulamentul (CE) nr. 482/2008 al Comisiei din 30 mai 2008 de stabilire a unui sistem de asigurare a siguranței software care urmează să fie pus în aplicare de către furnizorii de servicii de navigație aeriană și de modificare a anexei II la Regulamentul (CE) nr. 2.096/2005

Regulamentul (CE) nr. 668/2008 al Comisiei din 15 iulie 2008 de modificare a anexelor II—V la Regulamentul (CE)

nr. 2.096/2005 de stabilire a unor cerințe comune pentru furnizarea de servicii de navigație aeriană, cu privire la metodele de lucru și procedurile operaționale

Dispoziții aplicabile: articolele 1—9, anexele I—V

Nr. 2.150/2005

Regulamentul (CE) nr. 2.150/2005 al Comisiei din 23 decembrie 2005 de stabilire a unor norme comune pentru utilizarea flexibilă a spațiului aerian

Nr. 2.006/23

Directiva 2006/23/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2006 privind licența comunitară de controlor de trafic aerian

Dispoziții aplicabile: articolele 1—16, 18, 19, 20 și anexele I—IV

Nr. 730/2006

Regulamentul (CE) nr. 730/2006 al Comisiei din 11 mai 2006 privind clasificarea spațiului aerian și accesul zborurilor efectuate în conformitate cu regulile de zbor la vedere deasupra nivelului de zbor 195

Nr. 1.794/2006

Regulamentul (CE) nr. 1.794/2006 al Comisiei din 6 decembrie 2006 de stabilire a unei scheme comune de tarifyare pentru serviciile de navigație aeriană

Nr. 1.033/2006

Regulamentul (CE) nr. 1.033/2006 al Comisiei din 4 iulie 2006 de stabilire a cerințelor privind procedurile pentru planurile de zbor în faza premergătoare zborului pentru cerul unic european

Nr. 1.032/2006

Regulamentul (CE) nr. 1.032/2006 al Comisiei din 6 iulie 2006 de stabilire a cerințelor aplicabile sistemelor automate pentru schimbul datelor de zbor în scopul notificării, al coordonării și al transferului zborurilor între unități de control al traficului aerian

Nr. 219/2007

Regulamentul (CE) nr. 219/2007 al Consiliului din 27 februarie 2007 privind înființarea unei întreprinderi comune pentru realizarea sistemului european de nouă generație pentru gestionarea traficului aerian (SESAR)

Dispoziții aplicabile: articolul 1 alineatele (1)—(2) și (5)—(7), articolele 2—3, articolul 4 alineatul (1), anexa

Nr. 633/2007

Regulamentul (CE) nr. 633/2007 al Comisiei din 7 iunie 2007 de stabilire a cerințelor pentru aplicarea unui protocol de transfer al mesajelor de zbor folosit în scopul notificării, al coordonării și al transferului zborurilor între unitățile de control al traficului aerian

Dispoziții aplicabile: articolele 1—7, articolul 8 a doua și a treia teză, anexele I—IV

Nr. 1.265/2007

Regulamentul (CE) nr. 1.265/2007 al Comisiei din 26 octombrie 2007 de stabilire a cerințelor privind ecartul dintre

canalele de comunicații vocale aer-sol pentru cerul unic european

Dispoziții aplicabile: articolele 1—9, anexele I—IV

Nr. 1.315/2007

Regulamentul (CE) nr. 1.315/2007 al Comisiei din 8 noiembrie 2007 privind supravegherea siguranței managementului traficului aerian și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2.096/2005

Dispoziții aplicabile: articolele 1—15

Nr. 482/2008

Regulamentul (CE) nr. 482/2008 al Comisiei din 30 mai 2008 de stabilire a unui sistem de asigurare a siguranței software care urmează să fie pus în aplicare de către furnizorii de servicii de navigație aeriană și de modificare a anexei II la Regulamentul (CE) nr. 2.096/2005

Dispoziții aplicabile: articolele 1—5, anexele I—II

Nr. 668/2008

Regulamentul (CE) nr. 668/2008 al Comisiei din 15 iulie 2008 de modificare a anexelor II—V la Regulamentul (CE) nr. 2.096/2005 de stabilire a unor cerințe comune pentru furnizarea de servicii de navigație aeriană, cu privire la metodele de lucru și procedurile operaționale.

Dispoziții aplicabile: articolele 1—2

Nr. 1.361/2008

Regulamentul (CE) nr. 1.361/2008 al Consiliului din 16 decembrie 2008 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 219/2007 privind înființarea unei întreprinderi comune pentru realizarea sistemului european de nouă generație pentru gestionarea traficului aerian (SESAR).

Dispoziții aplicabile: articolele 1—5 (cu excepția articolului 1 punctul 6), anexa (cu excepția punctelor 11 și 12).

Nr. 29/2009

Regulamentul (CE) nr. 29/2009 al Comisiei din 16 ianuarie 2009 de stabilire a cerințelor privind serviciile de legături de date pentru cerul unic european.

Dispoziții aplicabile: articolele 1—15, anexele I—VII

Nr. 30/2009

Regulamentul (CE) nr. 30/2009 al Comisiei din 16 ianuarie 2009 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1.032/2006 în ceea ce privește cerințele aplicabile sistemelor automate pentru schimbul datelor de zbor care utilizează serviciile de legături de date

Dispoziții aplicabile: articolele 1—2, anexa

Nr. 262/2009

Regulamentul (CE) nr. 262/2009 al Comisiei din 30 martie 2009 de stabilire a cerințelor pentru alocarea și utilizarea coordonată a codurilor de interogator în mod S pentru Cerul unic european

Dispoziții aplicabile: articolele 1—13, anexele I—III

Nr. 1.070/2009

Regulamentul (CE) nr. 1.070/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 de modificare a regulamentelor (CE) nr. 549/2004, (CE) nr. 550/2004, (CE) nr. 551/2004 și (CE) nr. 552/2004 în vederea îmbunătățirii performanței și durabilității sistemului aviatic european

Dispoziții aplicabile: articolele 1—5, cu excepția articolului 1 punctul 4

C. Siguranța aviației

Nr. 3.922/91

Regulamentul (CEE) nr. 3.922/91 al Consiliului din 16 decembrie 1991 privind armonizarea cerințelor tehnice și a procedurilor administrative în domeniul aviației civile astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (CE) nr. 2.176/96 al Comisiei din 13 noiembrie 1996 de adaptare la progresul științific și tehnic a Regulamentului (CEE) nr. 3.922/91 al Consiliului

Regulamentul (CE) nr. 1.069/1999 al Comisiei din 25 mai 1999 de adaptare la progresul științific și tehnic a Regulamentului (CEE) nr. 3.922/91 al Consiliului

Regulamentul (CE) nr. 2.871/2000 al Comisiei din 28 decembrie privind adaptarea la progresul științific și tehnic a Regulamentului Consiliului (CEE) nr. 3.922/91 privind armonizarea cerințelor tehnice și a procedurilor administrative în domeniul aviației civile

Regulamentul (CE) nr. 1.592/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 15 iulie 2002 privind normele comune în domeniul aviației civile și instituirea unei Agenții europene de siguranță a aviației

Regulamentul (CE) nr. 1.899/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2006 de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 3.922/91 al Consiliului privind armonizarea cerințelor tehnice și a procedurilor administrative în domeniul aviației civile

Regulamentul (CE) nr. 1.900/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 decembrie 2006 de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 3.922/91 al Consiliului privind armonizarea cerințelor tehnice și a procedurilor administrative în domeniul aviației civile

Regulamentul (CE) nr. 8/2008 al Comisiei din 11 decembrie 2007 de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 3.922/91 al Consiliului în ceea ce privește cerințele tehnice și procedurile administrative comune aplicabile transportului aerian comercial

Regulamentul (CE) nr. 859/2008 al Comisiei din 20 august 2008 de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 3.922/91 al Consiliului în ceea ce privește cerințele tehnice și procedurile administrative comune aplicabile transportului aerian comercial

Dispoziții aplicabile: articolele 1—10, 12—13, cu excepția articolului 4 alineatul (1) și a articolului 8 alineatul (2) (a doua teză), anexele I—III

În sensul aplicării articolului 12, „state membre” se citește „state membre ale Uniunii Europene”.

Nr. 216/2008

Regulamentul (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 februarie 2008 privind normele comune în domeniul aviației civile și instituirea unei Agenții Europene de Siguranță a Aviației și de abrogare a Directivei 91/670/CEE a Consiliului, a Regulamentului (CE) nr. 1.592/2002 și a Directivei 2004/36/CE

Dispoziții aplicabile: articolele 1—68, cu excepția articolului 65, articolul 69 alineatul (1) al doilea paragraf și alineatul (4), anexele I—VI

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (CE) nr. 690/2009 al Comisiei din 30 iulie 2009 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 216/2008 al Parlamentului European și al Consiliului privind normele comune în domeniul aviației civile și instituirea unei Agenții Europene de Siguranță a Aviației și de abrogare a Directivei 91/670/CEE a Consiliului, a Regulamentului (CE) nr. 1.592/2002 și a Directivei 2004/36/CE

Regulamentul (CE) nr. 1.108/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 21 octombrie 2009 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 216/2008 în domeniul aerodromurilor, al gestionării traficului aerian și al serviciilor de navigație aeriană și de abrogare a Directivei 2006/23/CE

Dispoziții aplicabile: articolele 1—3 [cu excepția articolului 1 punctul 7 care instituie noile articole 8a alineatul (5), 8b alineatul (6) și 8c alineatul (10)], anexa

Nr. 94/56

Directiva 94/56/CE a Consiliului din 21 noiembrie 1994 de stabilire a principiilor fundamentale care reglementează anchetarea accidentelor și incidentelor survenite în aviația civilă

Dispoziții aplicabile: articolele 1—12

Nr. 2003/42

Directiva 2003/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iunie 2003 privind raportarea evenimentelor în aviația civilă

Dispoziții aplicabile: articolele 1—11, anexele I și II

Nr. 1.321/2007

Regulamentul (CE) nr. 1.321/2007 al Comisiei din 12 noiembrie 2007 de stabilire a unor reguli de punere în aplicare pentru înregistrarea, într-un fișier centralizat, a informațiilor privind evenimentele în aviația civilă schimbate în conformitate cu Directiva 2003/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului

Dispoziții aplicabile: articolele 1—4

Nr. 1.330/2007

Regulamentul (CE) nr. 1.330/2007 al Comisiei din 24 septembrie 2007 de stabilire a normelor de aplicare pentru diseminarea către părțile interesate a informațiilor referitoare la evenimentele din aviația civilă menționate la articolul 7 alineatul (2) din Directiva 2003/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului

Dispoziții aplicabile: articolele 1—10, anexele I—II

Nr. 1.702/2003

Regulamentul (CE) nr. 1.702/2003 al Comisiei din 24 septembrie 2003 de stabilire a normelor de punere în aplicare privind certificarea pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor, precum și certificarea întreprinderilor de proiectare și producție

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (CEE) nr. 381/2005 al Comisiei din 7 martie 2005

Regulamentul (CEE) nr. 706/2006 al Comisiei din 8 mai 2006 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1.702/2003 cu privire la perioada în care statele membre pot emite autorizații cu durată limitată

Regulamentul (CE) nr. 335/2007 al Comisiei din 28 martie 2007 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1.702/2003 în ceea ce privește normele de aplicare pentru certificarea de mediu a aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor

Regulamentul (CE) nr. 375/2007 al Comisiei din 30 martie 2007 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1.702/2003 de stabilire a normelor de punere în aplicare privind certificarea pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor, precum și certificarea întreprinderilor de proiectare și producție

Regulamentul (CE) nr. 287/2008 al Comisiei din 28 martie 2008 privind prelungirea perioadei de valabilitate menționate la articolul 2c alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1.702/2003

Regulamentul (CE) nr. 1.057/2008 al Comisiei din 27 octombrie 2008 de modificare a apendicelui II la anexa la Regulamentul (CE) nr. 1.702/2003 în ceea ce privește certificatul de examinare a navigabilității (formularul 15a al EASA)

Regulamentul (CE) nr. 1.194/2009 al Comisiei din 30 noiembrie 2009 de modificare a Regulamentului (CE)

nr. 1.702/2003 de stabilire a normelor de punere în aplicare privind certificarea pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor, precum și certificarea întreprinderilor de proiectare și producție

NOTĂ:

Corectat prin Rectificarea la Regulamentul (CE) nr. 1.194/2009 al Comisiei din 30 noiembrie 2009 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1.702/2003 de stabilire a normelor de punere în aplicare privind certificarea pentru navigabilitate și mediu a aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor, precum și certificarea întreprinderilor de proiectare și producție (JO L 321, 8.12.2009)

Dispoziții aplicabile: articolele 1—4, anexa. Perioadele de tranziție menționate în regulament vor fi stabilite de comitetul mixt.

Nr. 2.042/2003

Regulamentul (CE) nr. 2.042/2003 al Comisiei din 20 noiembrie 2003 privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (CEE) nr. 707/2006 al Comisiei din 8 mai 2006 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2.042/2003 cu privire la autorizațiile cu durată limitată și a anexelor I și III

Regulamentul (CE) nr. 376/2007 al Comisiei din 30 martie 2007 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2.042/2003 privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu

Regulamentul (CE) nr. 1.056/2008 al Comisiei din 27 octombrie 2008 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2.042/2003 privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu

Regulamentul (UE) nr. 127/2010 al Comisiei din 5 februarie 2010 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2.042/2003 privind menținerea navigabilității aeronavelor și a produselor, reperelor și dispozitivelor aeronautice și autorizarea întreprinderilor și a personalului cu atribuții în domeniu

Dispoziții aplicabile: articolele 1—6, anexele I—IV

Nr. 104/2004

Regulamentul (CE) nr. 104/2004 al Comisiei din 22 ianuarie 2004 de stabilire a normelor privind organizarea și componența camerei de recurs a Agenției Europene pentru Siguranța Aeriană

Dispoziții aplicabile: articolele 1—7 și anexa

Nr. 593/2007

Regulamentul (CE) nr. 593/2007 al Comisiei din 31 mai 2007 privind onorariile și taxele percepute de Agenția Europeană pentru Siguranța Aviației

astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (CE) nr. 1.356/2008 al Comisiei din 23 decembrie 2008 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 593/2007 privind onorariile și taxele percepute de Agenția Europeană pentru Siguranța Aviației

Dispoziții aplicabile: articolele 1—12, articolul 14 alineatul (2), anexa

Nr. 736/2006

Regulamentul (CE) nr. 736/2006 al Comisiei din 16 mai 2006 privind metodele de lucru ale Agenției Europene pentru Siguranța Aeriană pentru efectuarea de inspecții de standardizare

Dispoziții aplicabile: articolele 1—18

Nr. 768/2006

Regulamentul (CE) nr. 768/2006 al Comisiei din 19 mai 2006 de punere în aplicare a Directivei 2004/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului cu privire la colectarea și la schimbul de informații referitoare la siguranța aeronavelor care folosesc aeroporturile comunitare și la gestionarea sistemului informațional

Dispoziții aplicabile: articolele 1—5

Nr. 2.111/2005

Regulamentul (CE) nr. 2.111/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 decembrie 2005 de stabilire a unei liste comunitare a transportatorilor aerieni care se supun unei interdicții de exploatare pe teritoriul Comunității și de informare a pasagerilor transportului aerian cu privire la identitatea transportatorului aerian efectiv și de abrogare a articolului 9 din Directiva 2004/36/CE

Dispoziții aplicabile: articolele 1—13, anexa

Regulamentul (CE) nr. 473/2006 al Comisiei din 22 martie 2006 de stabilire a normelor de aplicare pentru lista comunitară a transportatorilor aerieni care se supun unei interdicții de exploatare pe teritoriul Comunității menționate la capitolul II din Regulamentul (CE) nr. 2.111/2005 al Parlamentului European și al Consiliului

Dispoziții aplicabile: articolele 1—6 și anexele A—C

Regulamentul (CE) nr. 474/2006 al Comisiei din 22 martie 2006 de stabilire a listei comunitare a transportatorilor aerieni care fac obiectul unei interdicții de exploatare pe teritoriul Comunității menționate la capitolul II din Regulamentul (CE) nr. 2.111/2005 al Parlamentului European și al Consiliului, astfel cum a fost modificat ulterior

Dispoziții aplicabile: articolele 1—3 și anexele A și B

D. Securitatea aviației

Nr. 300/2008

Regulamentul (CE) nr. 300/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2008 privind norme comune în domeniul securității aviației civile și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 2.320/2002

Dispoziții aplicabile: articolele 1—18, articolul 21, anexa

Nr. 18/2010

Regulamentul (UE) nr. 18/2010 al Comisiei din 8 ianuarie 2010 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 300/2008 al Parlamentului European și al Consiliului în ceea ce privește specificațiile pentru programele naționale de control al calității în domeniul securității aviației civile

Nr. 272/2009

Regulamentul (CE) nr. 272/2009 al Comisiei din 2 aprilie 2009 de completare a standardelor de bază comune în domeniul securității aviației civile prevăzute în anexa la Regulamentul (CE) nr. 300/2008 al Parlamentului European și al Consiliului

Nr. 1.254/2009

Regulamentul (UE) nr. 1.254/2009 al Comisiei din 18 decembrie 2009 de stabilire a criteriilor care să permită statelor membre să deroge de la standardele de bază comune privind securitatea aviației civile și să adopte măsuri de securitate alternative

Regulamentul (UE) nr. ... al Comisiei din ... de stabilire a măsurilor detaliate de punere în aplicare a standardelor de bază comune privind securitatea aviației [în curs de adoptare de către UE]

Decizia (UE) nr. ... a Comisiei din ... de stabilire a măsurilor detaliate de punere în aplicare a standardelor de bază comune privind securitatea aviației care conțin informațiile menționate la articolul 18 litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 300/2008 [în curs de adoptare de către UE]

E. Mediu

Nr. 2006/93

Directiva 2006/93/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind reglementarea exploatării avioanelor care intră sub incidența părții a II-a, capitolul 3, volumul 1 din anexa 16 la Convenția privind aviația civilă internațională, a doua ediție

Dispoziții aplicabile: articolele 1—6, anexele I și II

Nr. 2002/30

Directiva 2002/30/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 martie 2002 privind stabilirea normelor și a procedurilor cu privire la introducerea restricțiilor de exploatare referitoare la zgomot pe aeroporturile comunitare

Astfel cum a fost modificată sau adaptată prin Actul de aderare din 2003 și prin Actul de aderare din 2005

Dispoziții aplicabile: articolele 1—15, anexele I și II

Nr. 2002/49

Directiva 2002/49/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 iunie 2002 privind evaluarea și gestiunea zgomotului ambiental

Dispoziții aplicabile: articolele 1—16, anexele I—VI

F. Aspecte sociale

Nr. 2000/79

Directiva 2000/79/CE a Consiliului din 27 noiembrie 2000 privind punerea în aplicare a Acordului european privind organizarea timpului de lucru al personalului mobil din aviația civilă, încheiat de Asociația companiilor europene de navigație aeriană (AEA), Federația europeană a lucrătorilor din transporturi (ETF), Asociația europeană a personalului tehnic navigant (ECA), Asociația europeană a companiilor aviatice din regiunile Europei (ERA) și Asociația internațională a liniilor aeriene rezervate în sistem charter (AICA)

Dispoziții aplicabile: articolele 2—3, anexa

Nr. 2003/88

Directiva 2003/88/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 4 noiembrie 2003 privind anumite aspecte ale organizării timpului de lucru

Dispoziții aplicabile: articolele 1—19, 21—24 și 26—29

G. Protecția consumatorilor

Nr. 90/314

Directiva 90/314/CEE a Consiliului din 13 iunie 1990 privind pachetele de servicii pentru călătorii, vacanțe și circuite

Dispoziții aplicabile: articolele 1—10

Nr. 95/46

Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date

Dispoziții aplicabile: articolele 1—34

Nr. 2.027/97

Regulamentul (CE) nr. 2.027/97 al Consiliului din 9 octombrie 1997 privind răspunderea operatorilor de transport aerian în caz de accidente, astfel cum a fost modificat prin:

Regulamentul (CE) nr. 889/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 mai 2002

Dispoziții aplicabile: articolele 1—8

Nr. 261/2004

Regulamentul (CE) nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii

prelungite a zborurilor și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 295/91

Dispoziții aplicabile: articolele 1—17

Nr. 1.107/2006

Regulamentul (CE) nr. 1.107/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iulie 2006 privind drepturile persoanelor cu handicap și ale persoanelor cu mobilitate redusă pe durata călătoriei pe calea aerului

Dispoziții aplicabile: articolele 1—17, anexele I și II

H. Alte acte legislative

Nr. 80/2009

Regulamentul (CE) nr. 80/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 14 ianuarie 2009 privind un cod de conduită pentru sistemele informatizate de rezervare și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 2.299/89 al Consiliului

Dispoziții aplicabile: articolele 1—18, anexele I și II

ANEXA IV

LISTA

celorlalte state menționate la articolele 3 și 4 din acord și în anexa I la acord

1. Republica Islanda (în temeiul Acordului privind Spațiul Economic European)
2. Principatul Liechtenstein (în temeiul Acordului privind Spațiul Economic European)
3. Regatul Norvegiei (în temeiul Acordului privind Spațiul Economic European)
4. Confederația Elvețiană (în temeiul Acordului dintre Comunitatea Europeană și Confederația Elvețiană)

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

DECRET

privind promulgarea Legii pentru ratificarea Acordului privind spațiul aerian comun dintre Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Georgia, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 2 decembrie 2010

În temeiul prevederilor art. 77 alin. (1) și ale art. 100 alin. (1) din Constituția României, republicată,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se promulgă Legea pentru ratificarea Acordului privind spațiul aerian comun dintre Uniunea Europeană și statele membre ale acesteia, pe de o parte, și Georgia, pe de altă parte, semnat la Bruxelles la 2 decembrie 2010, și se dispune publicarea acestei legi în Monitorul Oficial al României, Partea I.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
TRAIAN BĂSESCU

București, 20 decembrie 2011.
Nr. 988.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 1.519

din 15 noiembrie 2011

referitoare la excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat

Acsinte Gaspar	— președinte
Aspazia Cojocaru	— judecător
Petre Lăzăroiu	— judecător
Mircea Ștefan Minea	— judecător
Iulia Antoanella Motoc	— judecător
Ion Predescu	— judecător
Puskás Valentin Zoltán	— judecător
Tudorel Toader	— judecător
Valentina Bărbățeanu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Iuliana Nedelcu.

Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 20 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, excepție ridicată de Marin Măciucă în Dosarul nr. 1.478/1/2007 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 331D/2011.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din 18 octombrie 2011 în prezența reprezentantului Ministerului Public, fiind consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când Curtea, în temeiul art. 57 și art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, a amânat pronunțarea pentru data de 20 octombrie 2011 și, respectiv, 25 octombrie 2011. De asemenea, prin Încheierea din 25 octombrie 2011, Curtea, având în vedere imposibilitatea constituirii majorității prevăzute de art. 51 alin. (1) teza a doua din Legea nr. 47/1992, a repus cauza pe rol pentru data de 15 noiembrie 2011.

La apelul nominal răspunde autorul excepției, personal și asistat de domnul avocat George Dominic Pop, membru al Baroului București, în calitate de apărător ales cu delegație la dosarul cauzei. Se constată lipsa celorlalte părți, față de care procedura de citare a fost legal îndeplinită.

Cauza fiind în stare de judecată, președintele completului acordă cuvântul părților. Apărătorul autorului excepției solicită admiterea acesteia, arătând, în esență, că textul de lege criticat contravine dispozițiilor art. 16, 24, 41 și 53 din Constituție. În acest sens, precizează că este nesocotit dreptul la apărare, care implică și dreptul părții de a-și alege avocatul. Corelativ, se produce o degradare a dreptului avocatului de a-și exercita profesia, atunci când este vorba despre Înalta Curte de Casație și Justiție. Invocă dispozițiile Recomandării (2000)21 din 25 octombrie 2000 a Comitetului Miniștrilor Consiliului Europei, potrivit cărora statele membre trebuie să ia toate măsurile necesare pentru a respecta, a proteja și a promova libertatea de a exercita profesia de avocat, fără discriminare și fără imixtiuni din partea autorităților sau a publicului, în special având în vedere prevederile relevante ale Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Autorul excepției de neconstituționalitate, având cuvântul, achiesează la cele susținute de apărătorul său.

Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de admitere a excepției de neconstituționalitate în măsura în care

textul de lege criticat interzice desfășurarea profesiei la întreaga instanță, cu referire la Înalta Curte de Casație și Justiție, indiferent de secția la care soțul, ruda sau afinul avocatului funcționează ca judecător. Apreciază că există o tensiune în ceea ce privește condiția proporționalității restrângerii dreptului la muncă, având în vedere caracterul unic al instanței supreme.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 9 februarie 2011, pronunțată în Dosarul nr. 1.478/1/2007, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 20 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat.** Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de Marin Măciucă într-o cauză penală în care s-a pus problema asigurării asistării sale de către un anumit avocat, aflat în una dintre ipotezele vizate de textul de lege ce formează obiectul acesteia.

În motivarea excepției de neconstituționalitate autorul acesteia susține că interdicția impusă de textul de lege criticat restrânge deopotrivă libertatea părții de a-și alege avocatul și dreptul avocatului de a asista și reprezenta persoanele fizice și juridice în fața tuturor instanțelor, autorităților și instituțiilor. Arată că interdicția nu este justificată, de vreme ce există alte mijloace legale care pot asigura desfășurarea proceselor în condiții de imparțialitate, respectiv abținerea și recuzarea judecătorilor și procurorilor. Autorul excepției susține că textul de lege, în noua sa redactare dată prin Legea nr. 270/2010 privind modificarea și completarea Legii nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, interzicând avocatului dreptul de a pleda în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție, chiar și la o altă secție decât cea la care funcționează ruda sau afinul său, încalcă dreptul la apărare al părții care, din considerente independente de voința sa, nu mai poate fi asistată de același avocat și la instanța supremă, în calea ordinară sau extraordinară de atac ori în alte materii date prin lege în competența acesteia. Or, avocatul respectiv fusese ales în considerarea experienței acestuia și a raporturilor de încredere care trebuie să existe între apărător și clientul său. În plus, susține că privarea avocaților abilitați — prin vechimea în muncă, prin titluri științifice, prin prestigiu și notorietate în profesie — de a pune concluzii la Înalta Curte de Casație și Justiție, în condițiile unicității acesteia, apare ca o încălcare a reglementărilor referitoare la interzicerea generală a discriminării, egalitatea de șanse și neîngrădirea dreptului la muncă în ceea ce privește locul exercitării acestuia. În același sens, arată că prevederea de lege îngrădește dreptul la muncă al avocatului și libertatea de a alege locul de muncă, prin „loc de muncă” înțelegându-se, în acest caz, nu numai sediul de exercitare a profesiei, ci, în principal, instanțele sau autoritățile publice în fața cărora poate asista sau reprezenta părțile.

Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală opinează că excepția de neconstituționalitate invocată este întemeiată. În acest sens, apreciază că prevederile art. 20 alin. (1) din Legea nr. 51/1995, astfel cum au fost modificate și completate prin Legea nr. 270/2010, aduc atingere existenței dreptului părții de a-și alege liber avocatul, precum și dreptului apărătorului de a-și asista și reprezenta clientul în fața tuturor instanțelor. În opinia sa, norma criticată afectează dreptul de apărare al părții care, având un avocat ales, nu poate beneficia de asistența juridică a acestuia în toate fazele procesului penal, în cazul în care desfășurarea acestuia presupune și investirea instanței supreme. Arată că este adevărat că statul poate să reglementeze într-un anumit mod accesul la justiție și chiar să îl supună unor limitări și restricții, dar, în condițiile unicității Înaltei Curți de Casație și Justiție, reglementarea ce se invocă aduce atingere nemijlocită dreptului la apărare al persoanei chemate în fața acestei instanțe. De asemenea, consideră că textul de lege criticat nesocotește art. 41 din Constituție, întrucât prin limitarea dreptului de a pleda în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție sunt îngădite dreptul la muncă al avocatului și libertatea de a alege locul de muncă.

Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu și-au exprimat punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile autorului excepției și ale apărătorului acestuia, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie, potrivit încheierii de sesizare, dispozițiile art. 20 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 113 din 6 martie 2001, astfel cum au fost modificate și completate prin art. I pct. 12 din Legea nr. 270/2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 872 din 28 decembrie 2010. Ulterior sesizării Curții Constituționale, Legea nr. 51/1995 a fost republicată, în temeiul art. VI din Legea nr. 270/2010, în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 98 din 7 februarie 2011, dându-se textelor o nouă numerotare, astfel că, în prezent, textul de lege supus controlului de constituționalitate se regăsește la art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995, care are următoarea redactare: „(1) *Profesia de avocat nu poate fi exercitată la instanțele, precum și la parchetele de pe lângă acestea, inclusiv la Direcția Națională Anticorupție, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Înalta Curte de Casație și Justiție sau la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, unde soțul avocatului sau ruda ori afinul său până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de judecător sau procuror, indiferent de secția, direcția, serviciul sau biroul în care își desfășoară activitatea.*”

În opinia autorului excepției sunt încălcate următoarele dispoziții din Constituție: art. 16 alin. (1) care statuează principiul

egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, fără privilegii și fără discriminări, art. 24 alin. (2) care consacră dreptul părților de a fi asistate, în tot cursul procesului, de un avocat, ales sau numit din oficiu, art. 41 alin. (1) care prevede că dreptul la muncă nu poate fi îngădit, iar alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă și art. 53 alin. (2) care detaliază condițiile în care poate fi restrâns exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți.

Totodată, prin raportare la art. 20 alin. (2) din Legea fundamentală, invocă și o serie de acte adoptate la nivelul Uniunii Europene și al Consiliului European, și anume: Directiva Consiliului 77/249/CEE din 22 martie 1977 de facilitare a exercitării efective a libertății de a presta servicii de către avocați, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 78 din 26 martie 1977, Recomandarea R (2000)21 din 25 octombrie 2000 a Comitetului Miniștrilor Consiliului European către statele membre privind libertatea exercitării profesiei de avocat, art. 15 — *Libertatea de alegere a ocupației și dreptul la muncă* și art. 21 — *Nediscriminarea* din Carta Drepturilor Fundamentale a Uniunii Europene, Protocolul nr. 12 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și Comunicarea Comisiei Europene către Parlamentul European, Consiliu, Comitetul Economic și Social European și Comitetul Regiunilor COM (2008) 420 din 2 iulie 2008 privind nediscriminarea și egalitatea de șanse: un angajament reînnoit.

Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că motivarea formulată de autorul excepției supune controlului instanței de contencios constituțional textul art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 dintr-o dublă perspectivă: pe de o parte, sub aspectul încălcării dreptului la apărare al justițiabilului, și, pe de altă parte, prin prisma încălcării dreptului la muncă al avocatului.

I. În ceea ce privește critica referitoare la încălcarea dreptului la apărare, Curtea constată că aceasta este întemeiată, prevederile art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 contravenind dispozițiilor art. 24 alin. (2) din Constituție care garantează dreptul părților dintr-un proces de a fi asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu. Curtea observă că dreptul la un avocat ales conferă dreptului la apărare plenitudinea atributelor exercitării sale, în condițiile în care o apărare eficientă nu poate fi realizată decât dacă între parte și avocatul care îi reprezintă interesele există o relație bazată pe încredere deplină, având în vedere faptul că partea urmează să îi încredințeze avocatului informații de natură personală, pe baza cărora acesta va construi o apărare adecvată. De aceea, justițiabilul trebuie să beneficieze de dreptul de a-și alege acel avocat față de care are certitudinea că îi va apăra în mod corespunzător interesele legitime.

Legea instituie interdicția exercitării profesiei de avocat la acele instanțe, precum și la parchetele de pe lângă acestea la care soțul avocatului sau ruda ori afinul său până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de judecător sau procuror, indiferent de secția, direcția, serviciul sau biroul în care își desfășoară activitatea, limitând dreptul la apărare al justițiabilului care apelează la serviciile respectivului avocat, contrar prevederilor art. 24 din Constituție care garantează plenar acest drept.

Curtea urmează să verifice dacă această restrângere se încadrează în condițiile prevăzute de art. 53 din Constituție, care permite limitarea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți numai atunci când sunt întrunite cumulativ condițiile expres prevăzute de textul constituțional.

Art. 53 din Constituție are următorul conținut: „(1) *Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a*

drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

(2) *Restrângerea poate fi dispusă numai dacă este necesară într-o societate democratică. Măsura trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o, să fie aplicată în mod nediscriminatoriu și fără a aduce atingere existenței dreptului sau a libertății.*"

Prima condiție fixată de textul constituțional, potrivit căreia restrângerea trebuie realizată prin intermediul unei legi, este indiscutabil îndeplinită.

Dintre situațiile enumerate în art. 53 alin. (1) ca susceptibile de a justifica restrângerea se poate reține, în cazul de față, imperativul apărării „*drepturilor și a libertăților cetățenilor*”, cu referire la dreptul la un proces echitabil, care, potrivit art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, implică, în mod necesar, printre altele, și judecarea acestuia de către o instanță imparțială. Sub acest aspect, textul de lege criticat are ca scop crearea premiselor existenței unei instanțe care să prezinte o astfel de caracteristică.

Întrucât cu privire la instanța în componența căreia intră un magistrat care se află într-o relație izvorâtă din căsătorie sau din relații de rudenie ori afinitate există permanent dubiul lipsei de imparțialitate, legiuitorul a apreciat că înlăturarea acestei surse de suspiciune se poate realiza în mod eficient prin interdicția cuprinsă în textul de lege criticat.

Un raționament similar este aplicabil și în ceea ce privește parchetele pe lângă acestea, inclusiv la Direcția Națională Anticorupție, Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism. În consecință, restrângerea cuprinsă în textul de lege criticat se justifică în vederea asigurării dreptului la un proces echitabil.

Examinând următoarea condiție impusă de prevederile art. 53 din Constituție, referitoare *la necesitatea restrângerii într-o societate democratică*, instanța de contencios constituțional constată că aceasta nu poate fi considerată îndeplinită, întrucât finalitatea anterior arătată, constând în păstrarea imparțialității magistraților, este pe deplin asigurată prin alte mijloace legale. Astfel, Codul de procedură civilă și cel de procedură penală reglementează instituția abținerii și cea a recuzării judecătorilor și a procurorilor, într-o manieră categorică, aptă să se constituie într-o garanție suficient de puternică pentru asigurarea menținerii imparțialității magistraților: art. 25 din Codul de procedură civilă stabilește în sarcina judecătorului obligația de a se abține de la a judeca în acea cauză în care știe că există un motiv de recuzare în privința sa; art. 27 din același cod enumeră situațiile în care judecătorul poate fi recuzat, la pct. 2 fiind menționată cea în care judecătorul este soț, rudă sau afin în linie directă ori în linie colaterală, până la al patrulea grad inclusiv, cu avocatul [sau mandatarul] unei părți sau dacă este căsătorit cu fratele ori sora soțului acestuia. Potrivit art. 36, aceste dispoziții se aplică în mod corespunzător și în ceea ce privește procurorii.

De asemenea, Codul de procedură penală prevede, la art. 48 alin. (1) lit. f), că este incompatibil de a judeca judecătorul care, în cauza respectivă, este soț, rudă sau afin până la gradul al patrulea inclusiv cu una dintre părți sau cu avocatul ori mandatarul acesteia, aceeași incompatibilitate vizând și procurorii, în virtutea art. 49 alin. (2). Totodată, art. 51 conferă oricăreia dintre părți posibilitatea de a recuza persoana incompatibilă, care nu a făcut declarație de abținerere. În plus, atât Codul de procedură civilă, cât și cel de procedură penală

reglementează la art. 37, respectiv art. 55 instituția strămutării pricinii la o altă instanță de același grad.

În același sens, Curtea apreciază, de asemenea, că dispozițiile menționate din codurile de procedură civilă și penală referitoare la abținerere și recuzare sunt de natură să satisfacă și exigențele cuprinse în Decizia 2006/928/CE a Comisiei din 13 decembrie 2006 de stabilire a unui mecanism de cooperare și verificare a progresului realizat de România în vederea atingerii anumitor obiective de referință specifice în domeniul reformei sistemului judiciar și al luptei împotriva corupției, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 354, din 14 decembrie 2006, referitoare la existența, în toate statele membre, a unui sistem judiciar și administrativ imparțial, independent și eficient, înzestrat cu mijloace suficiente, între altele, pentru a lupta împotriva corupției. Astfel, obiectivul de referință constând în înființarea unei agenții pentru integritate cu responsabilități în domeniul verificării patrimoniului, al incompatibilităților și al conflictelor de interese potențiale, precum și cu capacitatea de a adopta decizii obligatorii care să poată duce la aplicarea unor sancțiuni disuasive nu presupune existența în sistemul normativ național a unor prevederi legale precum cea criticată în cauza de față. Tot astfel, nici obiectivul de referință privitor la garantarea unui proces judiciar mai transparent și mai eficient nu implică în mod necesar instituirea unei interdicții de felul celei vizate de prezenta excepție de neconstituționalitate.

O altă condiție impusă de art. 53 este aceea ca *restrângerea să fie proporțională cu situația care a determinat-o*. Pentru verificarea îndeplinirii acestei condiții trebuie analizat în ce măsură există un just echilibru între limitarea la care este supus dreptul la apărare și interesul public protejat prin această limitare. Or, sub acest aspect, ținând seama de existența reglementărilor legale mai sus menționate referitoare la abținererea ca obligație a judecătorilor și procurorilor, corelată cu posibilitatea recuzării acestora, Curtea apreciază că interzicerea dreptului avocaților de a pleda la instanțele și parchetele la care soțul sau rudele ori afinii săi funcționează ca judecători, respectiv procurori nu își găsește o justificare rezonabilă prin raportare la interesul apărării, atâta vreme cât, așa cum s-a arătat, menținerea prezumției de imparțialitate a instanței este asigurată prin dispozițiile corespunzătoare din codurile de procedură civilă și penală. Prin urmare, apare ca excesivă restrângerea dreptului la apărare, ca o consecință a interdicției de a exercita profesia la întreaga instanță în cazul în care în cadrul acesteia funcționează un judecător aflat în relație de rudenie sau afinitate cu avocatul ales. Interdicția cuprinsă în textul de lege criticat face abstracție de obligația de abținerere care revine judecătorului și procurorului, în detrimentul plenitudinii de exercitare a dreptului la apărare. Mai mult, într-o interpretare teleologică, textul de lege criticat pornește chiar de la premisa neîndeplinirii de către judecător, respectiv procuror a obligației menționate. Or, o astfel de concepție legislativă intră în contradicție cu principiile de bază ale eticii și deontologiei magistraților.

Textul art. 53 din Constituție mai prevede că măsura trebuie să fie „*aplicabilă în mod nediscriminatoriu*”. Curtea va analiza această condiție din perspectiva celui asupra căruia poartă interdicția cuprinsă în textul de lege criticat. Astfel, dacă ne raportăm la categoria avocaților afectați de interdicția exercitării profesiei la acea instanță la care soțul, ruda sau afinul său funcționează ca magistrat, se poate constata că măsura este aplicată în mod nediscriminatoriu, afectându-i în mod egal pe toți cei aflați în această situație. Cu toate acestea, măsura are însă ca efect o discriminare evidentă a avocatului care, pentru unicul considerent al relației rezultate din căsătorie, rudenie sau

afinitate cu un judecător sau procuror, este pus în imposibilitatea de a-și exercita profesia la întreaga instanță, respectiv la întregul parchet, deși îndeplinește aceleași condiții cerute de lege ca toți ceilalți avocați care sunt abilitați să asigure asistența juridică la acea instanță.

Așadar, restricția prevăzută de art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 aduce atingere însăși existenței dreptului la apărare, acesta neputând fi exercitat în plenitudinea sa.

De altfel, Curtea reține că interdicția instituită prin textul de lege criticat nu reprezintă o incompatibilitate pentru avocați, întrucât incompatibilitățile sunt aferente îndeplinirii unei funcții, nicidecum exercitării unei profesii. În procesele în care asigură asistența judiciară, avocatul are o poziție specială, distinctă de cea a părților din proces, precum și de cea a judecătorului sau a procurorului. Avocatul este un profesionist chemat să susțină apărarea drepturilor substanțiale și procedurale ale părții pe care o reprezintă. Interzicerea exercitării profesiei la instanțele sau parchetele unde soțul avocatului sau ruda ori afinul său până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de judecător sau procuror, indiferent de secția, direcția, serviciul sau biroul în care își desfășoară activitatea, reprezintă o veritabilă sancțiune pentru avocatul respectiv. Imparțialitatea judecătorului și a procurorului nu poate fi asigurată însă printr-o asemenea sancțiune aplicată avocatului.

Așadar, Curtea constată că dispozițiile art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 sunt neconstituționale, contravenind art. 24 alin. (2) coroborat cu art. 53 din Constituție.

Curtea observă că dreptul la un apărător ales este garantat și de art. 6 paragraful 3 lit. c) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, potrivit căruia „*orice acuzat are, în special, [...] dreptul să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el [...]*”. În clarificarea înțelesului acestor dispoziții convenționale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut, în Hotărârea din 23 aprilie 1983, pronunțată în *Cauza Pakelli împotriva Germaniei*, paragraful 31, că „un acuzat care nu dorește să se apere personal trebuie să aibă posibilitatea de a apela la un avocat ales de el [...]”. Această observație a fost reiterată în jurisprudența instanței de la Strasbourg, de exemplu, în Hotărârea din 28 iunie 1984, pronunțată în *Cauza Campbell și Fell împotriva Marii Britanii*, paragraful 99, sau Hotărârea din 16 iunie 2005, pronunțată în *Cauza Balliu împotriva Albaniei*, paragraful 32.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut, totodată, și următoarele: „Cu toate acestea și în pofida relațiilor de încredere dintre avocat și client, nu se poate acorda un caracter absolut dreptului garantat de art. 6 paragraful 3 lit. c). Acesta este subordonat obligatoriu unor limitări atunci când instanțele au sarcina de a decide dacă interesele justiției impun numirea unui apărător din oficiu pentru acuzat. La numirea avocatului respectiv, instanțele naționale trebuie inevitabil să țină cont de dorința acuzatului. Cu toate acestea, instanțele pot să nu țină seama de aceasta dacă există motive pertinente și suficiente pentru a considera că interesele justiției o impun”. (Hotărârea din 25 septembrie 1992, pronunțată în *Cauza Croissant împotriva Germaniei*, paragraful 29, Hotărârea din 25 martie 2008, pronunțată în *Cauza Vitan împotriva României*, paragraful 59, Hotărârea din 8 februarie 2011, pronunțată în *Cauza Micu împotriva României*, paragraful 103).

Prin urmare, din jurisprudența instanței de la Strasbourg, rezultă că limitările admise de aceasta nu sunt limitări legislative, precum cea cuprinsă în textul de lege ce formează obiectul prezentei excepții de neconstituționalitate, ci sunt limitări de natură judiciară, apărute în cauze concrete, în situații individuale.

De altfel, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut, de asemenea, că textul art. 6 paragraful 3 lit. c) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nu precizează condițiile de exercitare a dreptului fiecărui acuzat de a se apăra prin avocat, lăsând statelor contractante alegerea mijloacelor corespunzătoare ce permit realizarea sa efectivă, Curții de la Strasbourg revenindu-i sarcina de a examina dacă aceste mijloace sunt compatibile cu exigențele unui proces echitabil (Hotărârea din 24 noiembrie 1993, pronunțată în *Cauza Imbrioscia împotriva Elveției*, paragraful 38).

Consacrând dreptul la un avocat ales al părților dintr-un proces, fără să facă distincție între procesele penale și cele din alte materii, Constituția României instituie, prin art. 24 alin. (2), un standard de protecție mai ridicat decât cel stabilit prin art. 6 paragraful 3 lit. c) din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, care se referă doar la dreptul persoanelor acuzate de săvârșirea unei fapte penale de a beneficia de dreptul la un avocat ales de acestea. Or, potrivit art. 53 din Convenție, „*nicio dispoziție din prezenta convenție nu va fi interpretată ca limitând sau aducând atingere drepturilor omului și libertăților fundamentale care ar putea fi recunoscute conform legilor oricărei părți contractante sau oricărei alte convenții la care această parte contractantă este parte*”.

II. În ceea ce privește critica referitoare la încălcarea art. 41 alin. (1) din Constituție, care prevede că dreptul la muncă nu poate fi îngrădit, iar alegerea profesiei, a meseriei sau a ocupației, precum și a locului de muncă este liberă, Curtea constată că nu o poate reține, fiind formulată de o persoană care nu poate justifica un interes în acest sens. Autorul excepției de neconstituționalitate trebuie să demonstreze un interes personal în contestarea constituționalității unui text de lege. Or, din perspectiva nesocotirii dreptului la muncă și la exercitarea liberă a profesiei, autorul prezentei excepții, inculpat într-o cauză penală, nu poate invoca excepția în interesul avocatului său.

III. Curtea observă că există state europene ale căror legislații nu conțin cu privire la avocați interdicții similare celei cuprinse în art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995, ci prevăd obligația judecătorului, respectiv a procurorului de a se abține, corelativ cu posibilitatea recuzării în caz contrar.

Astfel, de exemplu, în Italia, art. 36 lit. b) din Codul de procedură penală precizează că judecătorul trebuie să se abțină să judece o cauză în care o rudă a sa ori soțul său este avocat, iar art. 51 paragraful 2 din Codul de procedură civilă stabilește că judecătorul trebuie să se abțină dacă el/ea sau soția/soțul sa/său este rudă până la gradul 4 inclusiv cu unul dintre avocați sau una dintre părți. Este de remarcat că nu există nicio interdicție pentru avocat în acest sens cuprinsă în legea italiană a avocaturii, respectiv Decretul-lege nr. 1.578 din 27 noiembrie 1933, modificat prin Decretul-lege nr. 27 din 24 februarie 1997.

Nici în Franța Decretul nr. 91—1.197 din 27 noiembrie 1991 privind profesia de avocat nu instituie vreo interdicție pentru avocat de natura celei cuprinse în art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995. În schimb, art. 668 paragraful 3 din Codul de procedură penală stabilește că judecătorul poate fi recuzat dacă el sau soțul său este rudă cu avocatul uneia dintre părți.

Tot astfel, în Ungaria, art. 13 paragraful 1 lit. c) din Actul nr. 3 din 1952 privind procedura civilă impune judecătorului să se abțină să judece dacă este rudă sau fost soț cu reprezentantul uneia dintre părți. În Actul nr. XI din 1998 privind profesia de avocat nu este menționată însă, sub acest aspect, nicio restricție pentru avocat.

IV. Curtea constată că, în precedent, a respins ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate, reținând, prin Decizia nr. 294 din 9 iunie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 614 din 15 iulie 2005, că interdicția

instituită prin art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 [care, la acea dată, se regăsea la art. 20 alin. (1) din lege] „vizează sfera dreptului de a exercita profesia de avocat de către membrii barourilor, iar nu restrângerea dreptului la apărare al cetățeanului, prevăzut la art. 24 alin. (1) din Constituție.”

V. În ceea ce privește prevederile art. 21 alin. (2), (3) și (4) din Legea nr. 51/1995, Curtea observă că acestea reprezintă norme explicative și de trimitere la cele ale alin. (1) din aceeași articol, astfel că rămân fără obiect în condițiile admiterii prezentei excepții de neconstituționalitate.

Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (1) și (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A. d), al art. 29 și al art. 31 din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Admite excepția de neconstituționalitate ridicată de Marin Măciucă în Dosarul nr. 1.478/1/2007 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală și constată că dispozițiile art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat sunt neconstituționale.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința publică din data de 15 noiembrie 2011.

PREȘEDINTE,
ACSINTE GASPAR

Magistrat-asistent,
Valentina Bărbățeanu

★

Dosarul nr. 331D/2011

OPINIE SEPARATĂ

1. În dezacord cu soluția adoptată, cu majoritate de voturi, prin Decizia nr. 1.519 din 15 noiembrie 2011, prin care a fost admisă excepția de neconstituționalitate, constatându-se că dispozițiile art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat sunt neconstituționale, consider că se impunea o soluție de admitere a excepției cu rezervă de interpretare, în sensul constatării neconstituționalității textului de lege menționat numai în măsura în care interzice avocatului care este soț, rudă sau afin până la gradul al treilea inclusiv cu un judecător care funcționează la Înalta Curte de Casație și Justiție să își exercite profesia la toate secțiile acestei instanțe, iar nu doar la cea la care judecătorul respectiv își desfășoară activitatea.

Această soluție se impunea, pe de o parte, întrucât în acest sens și în aceste limite a fost investită Curtea Constituțională, iar pe de altă parte, pentru a fi respectate cerințele procedurale prevăzute de Legea nr. 47/1992.

Din acest punct de vedere, este de observat că atât critica formulată de autorul excepției, cât și opinia exprimată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția penală în cuprinsul încheierii prin care a sesizat Curtea Constituțională cu soluționarea prezentei excepții au vizat neconstituționalitatea prevederilor art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 doar din perspectiva interdicției instituite pentru avocat de a-și exercita profesia la toate secțiile Înaltei Curți de Casație și Justiție în cazul în care acesta este soț, rudă sau afin până la gradul al treilea inclusiv cu unul dintre judecătorii instanței supreme, indiferent de secția la care acesta își desfășoară activitatea. Constatând neconstituționalitatea textului în integralitatea sa, Curtea Constituțională a depășit limitele sesizării. Or, instanța de contencios constituțional exercită controlul de

constituționalitate exclusiv *in limine litis*, extinderea controlului asupra art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995 în ansamblul său echivalând cu o sesizare din oficiu, în dezacord cu prevederile art. 29 alin. (4) din Legea nr. 47/1992, care stabilesc că sesizarea Curții Constituționale se dispune de către instanța în fața căreia a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

În plus, declarând neconstituționalitatea art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995, în întregime, Curtea Constituțională a nesocotit dispozițiile art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 care stabilesc una dintre condițiile de admisibilitate a excepției de neconstituționalitate, și anume cea care impune ca textul de lege ce formează obiectul acesteia să aibă legătură cu soluționarea cauzei. Prevederile de lege supuse, în cazul de față, controlului de constituționalitate au un conținut complex, referindu-se la toate instanțele din sistemul judiciar românesc, indiferent de gradul acestora (judecătoria, tribunal, curte de apel, Înalta Curte de Casație și Justiție), dar și la parchetele de pe lângă acestea, „*indiferent de secția, direcția, serviciul sau biroul*” în care judecătorul, respectiv procurorul care este soț, rudă sau afin cu avocatul asupra căruia poartă interdicția își desfășoară activitatea. Deci, textul de lege are în vedere relația izvorată din rudenie sau căsătorie între avocat și judecător, dar și între avocat și procuror. Or, în speța de față, mențiunile referitoare la interdicția prin raportare la procurori nu au legătură cu soluționarea litigiului pendinte pe rolul Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția penală, în cadrul căruia ridicarea excepției de neconstituționalitate a fost determinată de împrejurarea că avocatul care ar fi trebuit să îl reprezinte pe autorul excepției în fața instanței menționate este soț cu unul dintre judecătorii care își desfășoară activitatea la o altă secție a Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Prin urmare, Curtea Constituțională ar fi trebuit să disocieze dispozițiile textului de lege criticat, astfel încât controlul de constituționalitate să se exercite numai în ceea ce privește interdicția impusă avocatului de a pleda în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție. Potrivit art. 126 alin. (1) din Constituție, „*Justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege*”. Așadar, în România există o singură instanță supremă, care este Înalta Curte de Casație și Justiție, singura instanță nominalizată expres prin Legea fundamentală. Or, din perspectiva unicității instanței supreme, interdicția impusă avocatului de a-și exercita profesia la Înalta Curte de Casație și Justiție apare ca fiind neconstituțională prin prisma nesocotirii dreptului la apărare. În acest sens, este de observat că, spre deosebire de toate celelalte instanțe de la care se poate solicita strămutarea pricinii la o altă instanță de grad egal, la Înalta Curte de Casație și Justiție nu poate fi utilizată această instituție juridică. Astfel, în cazul relației de rudenie sau afinitate dintre judecător și avocatul uneia dintre părți strămutarea ar putea fi solicitată fie în condițiile art. 37—39 din Codul de procedură civilă pe motiv de bănuială legitimă, fie potrivit art. 55 alin. (1) din Codul de procedură penală „*în cazul în care imparțialitatea judecătorilor ar putea fi știrbită datorită împrejurărilor cauzei*”. În ceea ce privește instanța supremă, însă, strămutarea nu este posibilă, având în vedere caracterul singular al acestei instanțe, unicitatea sa în cadrul sistemului național de instanțe. Cu alte cuvinte odată ajuns în fața Înaltei Curți de Casație și Justiție interdicția devine insurmontabilă, având în vedere că aceasta vizează instanța supremă în ansamblu, iar nu, de exemplu, doar secția de competența căreia este soluționarea litigiului în care este angajat respectivul avocat. De aceea, interdicția impusă prin textul de lege criticat, cu distincția precizată mai sus, este de natură să aducă atingere dreptului la apărare al justițiabilului.

2. În raport cu motivarea excepției, Curtea trebuia să disocieze din cuprinsul art. 21 alin. (1) reglementarea corespunzătoare asupra căreia să își exercite controlul și nu să îl extindă și la celelalte instanțe judecătorești, precum și în cazul parchetelor de pe lângă acestea. Prin extinderea controlului de constituționalitate, Curtea, pe de o parte, și-a depășit limitele sesizării, iar, pe de altă parte, și-a infirmat propria jurisprudență constantă în materie.

Legea pentru organizarea și exercitarea profesiei de avocat a fost supusă controlului de constituționalitate înainte de promulgare, la sesizarea a 52 de deputați și a Curții Supreme de Justiție.

Soluționând obiecția de neconstituționalitate, prin Decizia nr. 45 din 2 mai 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 12 mai 1995, cu privire la textul criticat în redactarea de la acea dată — art. 17 — devenit art. 21 în urma unor modificări și a republicării legii, Curtea a constatat că acesta este constituțional întrucât nu instituie restrângeri ale exercitării dreptului de a profesa avocatura, ci incompatibilități care constituie măsuri de protecție pentru părți și împotriva unor suspiciuni ce ar putea altera actul de justiție. Textul legal îl privește direct pe avocat și nu pe judecător, procuror etc., astfel cum se prevede în codurile de procedură.

De-a lungul timpului, Curtea a fost sesizată cu mai multe excepții de neconstituționalitate, prin raportare la aceleași prevederi din Legea fundamentală invocate și în prezenta cauză.

Printr-o jurisprudență constantă (de exemplu: Decizia nr. 679 din 18 mai 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 409 din 18 iunie 2010; Decizia nr. 223 din 17 februarie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 161 din 16 martie 2009; Decizia nr. 816 din 27 septembrie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 715 din 23 octombrie 2007; Decizia nr. 294 din 9 iunie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 614 din 15 iulie 2005; Decizia nr. 166 din 1 aprilie 2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 434 din 14 mai 2004; Decizia nr. 190 din 10 octombrie 2000, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 60 din 5 februarie 2001; Decizia nr. 57 din 14 mai 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 293 din 19 noiembrie 1996), **Curtea a respins excepțiile de neconstituționalitate invocate, reținând, în esență, următoarele:**

— Interdicția instituită prin art. 20 din Legea nr. 51/1995 vizează sfera dreptului de a exercita profesia de avocat de către membrii barourilor, iar nu restrângerea dreptului la apărare al cetățeanului, prevăzut la art. 24 alin. (1) din Constituție. Acest drept este garantat prin posibilitatea titularului de a alege orice avocat înscris în barourile din România, în afara celor care au interdicția de a exercita acte specifice profesiei datorită unei situații personale (interdicție limitată la o anumită instanță).

— Interdicția cuprinsă în textul de lege este impusă de necesitatea apărării unor valori sociale importante, și anume ordinea și morala publică, iar, pe de altă parte, nu atinge existența vreunui drept.

— Incompatibilitatea reglementată de dispoziția criticată reprezintă o garanție și o măsură de protecție a justițiabililor care recurg la serviciile unui avocat, ale căror interese trebuie asigurate potrivit legii.

— Textul nu instituie restrângeri ale exercitării dreptului de a profesa avocatura, ci incompatibilități în exercitarea profesiei de avocat la instanța de judecată sau la parchetul unde soțul, ruda sau afinul până la gradul al treilea inclusiv îndeplinește funcția de magistrat.

— Aceste incompatibilități constituie măsuri de protecție pentru părți împotriva suspiciunilor privind situații de natură să altereze actul de justiție.

— Incompatibilitatea stabilită prin textul de lege criticat nu contravine nici prevederilor din Constituție, care prevăd că dreptul la muncă nu poate fi îngrădit, deoarece textul nu instituie restrângerea exercitării dreptului de a profesa avocatura, ci o garanție legală, prevăzută în scopul asigurării participanților la realizarea justiției.

Prin aceste decizii Curtea Constituțională a constatat că dispozițiile criticate sunt constituționale și că nu sunt motive care să justifice reconsiderarea acestei jurisprudențe.

Adoptând Decizia nr. 1.519 din 15 noiembrie 2011, prin care a fost admisă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 21 alin. (1) din Legea nr. 51/1995, Curtea și-a reconsiderat jurisprudența constantă enunțată mai sus.

Desigur, de principiu, Curtea Constituțională poate să își reconsidere propria jurisprudență, dar aceasta nu poate fi făcută decât în cazul apariției unor noi elemente care să facă posibilă modificarea acesteia. În aceste condiții revirimentul jurisprudenței Curții ar fi trebuit justificat în mod expres în considerentele deciziei. Oricum, reconsiderarea jurisprudenței în această materie este discutabilă.

Judecător,

Acsinte Gaspar

ACTE ALE BĂNCII NAȚIONALE A ROMÂNIEI

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

REGULAMENT

privind raportarea de date și informații statistice la Banca Națională a României

Având în vedere prevederile art. 49 din Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României, ale art. 101 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 227/2007, cu modificările și completările ulterioare, ale art. 24 din Legea nr. 93/2009 privind instituțiile financiare nebancale, cu modificările și completările ulterioare, ale Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 113/2009 privind serviciile de plată, aprobată cu modificări prin Legea nr. 197/2010, cu modificările și completările ulterioare, și ale Legii nr. 127/2011 privind activitatea de emisie de monedă electronică, în temeiul art. 48 din Legea nr. 312/2004,

Banca Națională a României emite prezentul regulament.

TITLUL I

Raportări de date și informații privind statistica monetară și financiară, balanța de plăți și datoria privată externă a României pe termen mediu și lung

CAPITOLUL I Dispoziții generale

SECȚIUNEA 1 Domeniul de aplicare

Art. 1. — Prezentul titlu stabilește, în cap. II—VIII, obligațiile de raportare la Banca Națională a României a datelor și informațiilor statistice privind:

- bilanțul monetar al instituțiilor financiare monetare;
- ratele dobânzii practicate de instituțiile financiare monetare;
- activele și pasivele bilanțiere ale instituțiilor financiare nebancale;
- activele și pasivele fondurilor de investiții;
- balanța de plăți;
- operațiuni valutare de capital de natura datoriei private externe pe termen mediu și lung;
- structura în profil teritorial a creditelor și depozitelor clienților nebancați, neguvernamentali.

SECȚIUNEA a 2-a Rezidența

Art. 2. — În înțelesul prezentului titlu, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) rezidenți:

a1) persoane fizice — cetățeni români, cetățeni străini și apatrizi, cu domiciliul în România atestat cu documente de identitate emise conform legii;

a2) persoane juridice și orice alte entități cu sediul în România, precum și persoane fizice, cetățeni români, cetățeni străini și apatrizi cu domiciliul în România, care sunt autorizate și/sau înregistrate să desfășoare activități economice pe teritoriul României, în mod independent, în condițiile prevăzute de reglementările legale în vigoare;

a3) sucursale, agenții, reprezentanțe, birouri aparținând persoanelor juridice străine sau altor entități străine, înregistrate și/sau autorizate să funcționeze în România;

a4) ambasade, consulate și alte reprezentanțe și misiuni permanente ale României în străinătate;

b) nerezidenți:

b1) persoane fizice — cetățeni străini, cetățeni români și apatrizi, cu domiciliul în străinătate atestat cu documente de identitate emise conform legii;

b2) persoane juridice și orice alte entități cu sediul în străinătate, precum și persoane fizice, cetățeni străini, cetățeni români și apatrizi, cu domiciliul în străinătate, care sunt autorizate și/sau înregistrate să desfășoare activități economice în străinătate, în mod independent, în condițiile prevăzute de reglementările legale în vigoare;

b3) sucursale, agenții, reprezentanțe, birouri și orice alte entități ale persoanelor juridice române sau altor entități române, înregistrate și/sau autorizate să funcționeze în străinătate;

b4) ambasade, consulate și alte reprezentanțe și misiuni permanente ale altor state în România, precum și organizații internaționale sau reprezentanțe ale unor astfel de organizații care funcționează în România.

SECȚIUNEA a 3-a

Sectoare instituționale

Art. 3. — (1) În înțelesul prezentului titlu, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) *unități instituționale* — unități economice care au capacitatea de a deține bunuri și active, de a subscrie angajamente, de a exercita activități economice și de a realiza, în nume propriu, operații cu alte unități;

b) *cvasisocietăți* — unități distincte, producători de bunuri și/sau servicii destinate pieței, care se bucură de autonomie de decizie și care se caracterizează prin faptul că dispun de contabilitate completă, potrivit legii, dar nu au personalitate juridică;

c) *sector instituțional* — ansamblu de unități instituționale grupate în funcție de comportamentul lor economic, ținând cont de categoria de producători din care fac parte și/sau de natura activităților și funcțiilor lor principale.

(2) Standardele privind clasificarea sectoarelor instituționale sunt definite în Regulamentul (CE) nr. 2.223/96 al Consiliului din 25 iunie 1996 privind Sistemul european de conturi naționale și regionale din Comunitate (SEC 95), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L nr. 310/1996.

Art. 4. — În înțelesul prezentului titlu, sectoarele instituționale prezentate mai jos au următoarele semnificații:

a) *societăți nefinanciare* (S11) — unități cu personalitate juridică și cvasisocietăți a căror activitate principală constă în producerea de bunuri și/sau servicii nefinanciare pentru piață; acest sector instituțional cuprinde: regii autonome, companii naționale, societăți naționale, societăți comerciale cu capital public sau privat, societăți cooperatiste, societăți agricole, instituții fără scop lucrativ aflate în serviciul societăților

nefinanciare (asociații patronale, asociații ale meșteșugarilor) și alte asemenea;

b) *instituții financiare monetare* — cuprinde următoarele sectoare instituționale:

b1) *banca centrală* (S121) — cuprinde Banca Națională a României, Banca Centrală Europeană, precum și celelalte bănci centrale naționale;

b2) *alte instituții financiare monetare* (S122) — cuprinde instituții de credit, alte instituții financiare monetare și fonduri de piață monetară;

b2.1) *instituții de credit* — are semnificația prevăzută la art. 7 alin. (1) pct. 10 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 227/2007, cu modificările și completările ulterioare;

b2.2) *alte instituții financiare monetare* — cuprinde:

1. alte instituții financiare a căror activitate constă în:

- (i) atragerea de depozite și/sau de substitute apropiate pentru depozite de la acele entități care nu sunt instituții financiare monetare;
- (ii) acordarea de credite și/sau efectuarea de investiții în titluri de valoare, pe cont propriu, cel puțin din punct de vedere economic;

2. instituții emitente de monedă electronică a căror activitate principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară sub forma emiterii de monedă electronică;

b2.3) *fonduri de piață monetară* — organisme de plasament colectiv care îndeplinesc toate criteriile următoare:

a) urmăresc obiectivul de investiții de menținere a principalului fondului și de oferire a unui randament corespunzător ratei dobânzii instrumentelor de piață monetară;

b) investesc în instrumente de piață monetară care îndeplinesc criteriile pentru instrumente de piață monetară prevăzute în Directiva 2009/65/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 de coordonare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind organismele de plasament colectiv în valori mobiliare (OPCVM) sau în depozite constituite la instituții de credit ori, în mod alternativ, asigură evaluarea în condiții echivalente a lichidității și a valorii portofoliului în care investesc;

c) se asigură că instrumentele de piață monetară în care investesc sunt de înaltă calitate, astfel cum este aceasta determinată de societatea de administrare. Calitatea unui instrument de piață monetară este apreciată, printre altele, în baza următorilor factori:

- calitatea creditului instrumentului de piață monetară;
- natura categoriei de active reprezentate de instrumentul de piață monetară;
- pentru instrumentele financiare structurate, riscul operațional și de contrapartidă inerent în tranzacția financiară structurată;
- profilul de lichiditate;

d) se asigură că portofoliul lor are o scadență medie ponderată (*weighted average maturity, WAM*) de cel mult 6 luni și o durată de viață medie ponderată (*weighted average life, WAL*) de cel mult 12 luni;

e) furnizează zilnic valoarea activului net (*net asset value, NAV*) și un calcul al prețului acțiunilor/unităților lor și oferă zilnic posibilitatea subscrierii și răscumpărării de acțiuni/unități;

f) limitează investițiile în titluri de valoare la cele cu o scadență reziduală până la data de răscumpărare legală (*legal redemption date*) mai mică de sau egală cu 2 ani, cu condiția ca timpul rămas până la următoarea dată de revizuire a ratei dobânzii (*interest rate reset date*) să fie mai mic de sau egal cu 397 de zile, dată la care titlurile de valoare cu rată variabilă ar trebui revizuite la o rată sau un index a/al pieței monetare;

g) limitează investițiile în alte organisme de plasament colectiv la cele care respectă definiția fondurilor de piață monetară;

h) nu își asumă riscuri directe sau indirecte față de titluri de participație sau materii prime, inclusiv prin instrumente derivate, și utilizează instrumente derivate numai în conformitate cu strategia de investiții pe piața monetară a fondului. Instrumentele derivate care generează un risc valutar pot fi utilizate numai pentru acoperirea riscului (*hedging*). Investițiile în titluri de valoare în alte monede decât moneda de bază sunt permise, cu condiția ca riscul valutar să fie acoperit în întregime;

i) au fie o NAV fluctuantă, fie o NAV constantă.

Specificații pentru criteriile de identificare ale fondurilor de piață monetară:

(a) instrumentul de piață monetară este considerat ca având o înaltă calitate a creditului dacă i s-a acordat unul dintre cele mai înalte două ratinguri de credit pe termen scurt disponibile de către fiecare agenție de rating de credit recunoscută care a acordat un rating instrumentului sau, dacă instrumentul nu are rating, este apreciat a avea o calitate echivalentă în temeiul procesului intern de rating al societății de administrare. Atunci când o agenție de rating de credit recunoscută își împarte cel mai înalt rating pe termen scurt în două categorii, aceste două categorii sunt considerate o categorie unică și, prin urmare, cel mai înalt rating disponibil;

(b) cu titlu de excepție de la cerința prevăzută la lit. (a), fondul de piață monetară poate deține emisiuni suverane a căror calitate se încadrează cel puțin în categoria investiții, „emisiune suverană” însemnând instrumente de piață monetară emise sau garantate de o autoritate centrală, regională sau locală ori de o bancă centrală dintr-un stat membru, de Banca Centrală Europeană, de Uniunea Europeană sau de Banca Europeană de Investiții;

(c) la calcularea WAL pentru titluri de valoare, inclusiv instrumente financiare structurate, calcularea scadenței se bazează pe scadența reziduală până la răscumpărarea legală a instrumentelor. Cu toate acestea, atunci când un instrument financiar include o opțiune put, data exercitării opțiunii put poate fi utilizată în locul scadenței reziduale legale numai dacă toate condițiile următoare sunt îndeplinite permanent:

— opțiunea put poate fi exercitată în mod liber de societatea de administrare la data de exercitare a acesteia;

— prețul de exercitare al opțiunii put rămâne apropiat de valoarea preconizată a instrumentului la următoarea dată de exercitare;

— strategia de investiții a fondurilor de piață monetară presupune că există o probabilitate ridicată ca opțiunea să fie exercitată la următoarea dată de exercitare;

(d) la calcularea WAL și WAM se ia în considerare impactul instrumentelor financiare derivate, al depozitelor și al tehnicilor de administrare eficiente de portofoliu;

(e) *scadența medie ponderată (weighted average maturity, WAM)* — un indicator al intervalului mediu de timp până la scadența tuturor titlurilor de valoare suport din fond, ponderate pentru a reflecta deținerile relative din fiecare instrument, presupunând că scadența unui instrument cu rată variabilă este mai degrabă intervalul de timp rămas până la următoarea revizuire a ratei dobânzii la rata pieței monetare, și nu intervalul de timp rămas până la data la care principalul titlului de valoare trebuie rambursat. În practică, WAM se utilizează pentru a determina sensibilitatea unui fond de piață monetară la variațiile ratelor dobânzilor de pe piața monetară;

(f) *durata de viață medie ponderată (weighted average life, WAL)* — media ponderată a scadenței reziduale a fiecărui titlu de valoare deținut într-un fond, reprezentând intervalul de timp până la data la care principalul este rambursat în întregime, fără a ține cont de dobândă și fără discount. Spre deosebire de

calcularea WAM, calcularea WAL pentru titlurile de valoare cu rată variabilă și pentru instrumentele financiare structurate nu permite utilizarea datelor de revizuire a ratei dobânzii și utilizează în schimb doar scadența finală declarată a titlului de valoare. WAL se utilizează pentru a determina riscul de credit, acesta fiind cu atât mai ridicat cu cât este amânată mai mult rambursarea principalului. De asemenea, WAL se utilizează pentru limitarea riscului de lichiditate;

(g) *instrumente de piață monetară* — instrumente tranzacționate în mod normal pe piața monetară, care sunt lichide și care au o valoare ce poate fi stabilită cu exactitate în orice moment;

(h) *societate de administrare* — o societate a cărei activitate obișnuită constă în administrarea portofoliului unui fond de piață monetară.

Lista fondurilor de piață monetară rezidente este publicată de Banca Națională a României. Lista instituțiilor financiare monetare din Uniunea Europeană este publicată de Banca Centrală Europeană;

c) *alți intermediari financiari* (S123) — unități cu personalitate juridică și cvasisocietăți financiare a căror funcție principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară, exclusiv cele furnizate de instituțiile financiare monetare; acest sector instituțional cuprinde, fără a fi limitativ: fonduri de investiții, altele decât fondurile de piață monetară (fonduri deschise de investiții, societăți de investiții și altele asemenea), societăți vehicule investiționale, instituții financiare nebancaire, societăți de servicii de investiții financiare; case de compensare cu funcție de contraparte centrală. Lista fondurilor de investiții și lista societăților vehicule investiționale din Uniunea Europeană sunt publicate de Banca Centrală Europeană;

d) *auxiliari financiari* (S124) — unități cu personalitate juridică și cvasisocietăți financiare a căror funcție principală constă în exercitarea de activități financiare auxiliare; acest sector instituțional cuprinde: societăți de registru, case de schimb valutar, burse de valori, case de compensare fără funcția de contraparte centrală, societăți de administrare a fondurilor de pensii private, societăți de administrare a investițiilor, brokeri de asigurări, brokeri de credite și alți auxiliari financiari a căror activitate este asociată cu intermedierea financiară;

e) *societăți de asigurare și fonduri de pensii* (S125) — unități cu personalitate juridică și cvasisocietăți financiare a căror funcție principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară rezultate din reciprocitatea riscurilor; acest sector instituțional cuprinde: societăți de asigurare, societăți de reasigurare, grupuri financiare de asigurare, fonduri de pensii private sau administrate privat și altele asemenea.

f) *administrația publică* (S13) — acest sector instituțional cuprinde: administrația centrală, administrațiile locale, administrațiile statelor federale și administrațiile sistemelor de asigurări sociale;

f1) *administrația centrală* (S1311) — organismele centrale a căror competență se întinde pe tot teritoriul țării, cu excepția administrațiilor sistemelor de asigurări sociale; informațiile referitoare la activele și pasivele autorităților publice se includ în acest sector instituțional;

f2) *administrațiile statelor federale* (S1312) — administrațiile care, în calitate de unități instituționale distincte, exercită anumite funcții de administrație la nivel inferior celui al administrației centrale și superior celui al unităților instituționale publice locale, cu excepția administrațiilor sistemelor de asigurări sociale ale administrațiilor statelor federale. În Uniunea Europeană administrații ale statelor federale au Austria, Germania, Portugalia și Spania;

f3) *administrațiile locale* (S1313) — administrațiile publice a căror competență se întinde numai pe o unitate administrativă

locală, cu excepția instituțiilor teritoriale ale administrațiilor sistemelor de asigurări sociale;

f4) *administrațiile sistemelor de asigurări sociale* (S1314) — cuprind autoritățile care administrează sistemele de asigurări sociale (sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, sistemul asigurărilor pentru șomaj, sistemul asigurărilor sociale de sănătate, sistemul asigurărilor pentru accidente de muncă și boli profesionale și altele asemenea), precum și instituțiile teritoriale din subordinea acestora, indiferent de modul de finanțare;

g) *gospodăriile populației* (S14) — persoane fizice sau grupuri de persoane fizice consumatoare de bunuri și servicii ce folosesc aceeași locuință, utilizează în comun o parte sau totalitatea veniturilor și a patrimoniului, consumă în colectiv bunuri și servicii și, eventual, produc bunuri și/sau servicii nefinanciare exclusiv pentru consumul lor final; acest sector instituțional cuprinde, de asemenea, asociațiile familiale și persoanele fizice care desfășoară activități economice în mod independent, asociațiile de persoane fără personalitate juridică (altele decât cvasisocietățile) care sunt producători de bunuri și/sau servicii pentru piață, instituțiile fără scop lucrativ și fără personalitate juridică aflate în serviciul gospodăriilor populației, persoanele instituționalizate (în mănăstiri, unități de asistență socială și altele asemenea);

h) *instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației* (S15) — unități cu personalitate juridică ce servesc gospodăriile populației, furnizând bunuri și/sau servicii nedestinate pieței; acest sector instituțional cuprinde: sindicate, grupuri profesionale, societăți științifice, asociații de consumatori, biserici și comunități religioase, cluburi sociale, recreative, culturale și sportive, organizații de caritate, asociații și fundații de binefacere finanțate prin transferuri voluntare (în numerar sau în natură), provenite de la alte entități, și altele asemenea.

SECȚIUNEA a 4-a

Categoriile de instrumente

Art. 5. — Standardele pentru clasificarea categoriilor de instrumente ce constituie activele și pasivele unităților instituționale sunt definite în Sistemul european de conturi naționale și regionale în Comunitate (SEC 95).

Art. 6. — În înțelesul prezentului titlu, categoriile de active prezentate mai jos au următoarele semnificații:

a) *numerar* — dețineri de bancnote și monede metalice în monedă națională și alte monede aflate în circulație care sunt folosite în mod obișnuit la efectuarea plăților;

b) *credite* — fonduri date cu împrumut clienților, exclusiv depozite plasate și titluri de valoare negociabile; această categorie include, fără a se limita la acestea, următoarele elemente de activ:

b1) *credite acordate gospodăriilor populației și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației, defalcate în:*

b1.1) *credite pentru consum*: credite acordate pentru finanțarea în special a consumului personal de bunuri și servicii (automobile, mobilă, aparatură electrocasnică, electronică, petrecerea vacanțelor și altele asemenea bunuri și servicii). Creditul pentru consum acordat întreprinzătorilor persoane fizice/asociațiilor de persoane fără personalitate juridică se include în această categorie dacă împrumutul este utilizat cu preponderență pentru consumul personal;

b1.2) *credite pentru locuințe*: credite acordate în scopul investirii în locuințe pentru utilizare proprie sau pentru închiriere, inclusiv în scopul construirii sau în scopul renovării locuințelor. Acestea cuprind credite garantate cu proprietăți rezidențiale care sunt folosite în scopul achiziționării de locuințe, precum și alte credite pentru achiziționarea de locuințe efectuate pe baza unei garanții personale sau a altor forme de active. Creditele

pentru locuințe acordate întreprinzătorilor persoane fizice/asociațiilor de persoane fără personalitate juridică sunt cuprinse în această categorie, cu excepția cazului în care locuința este utilizată cu preponderență pentru dezvoltarea afacerilor, caz în care se raportează în categoria credite pentru dezvoltarea afacerilor;

b1.3) *credite pentru dezvoltarea afacerilor*: credite acordate asociațiilor familiale și întreprinzătorilor persoane fizice, altele decât cele înregistrate în categoriile credite pentru consum și credite pentru locuințe;

b1.4) *credite pentru alte scopuri*: credite acordate gospodăriilor populației și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației, altele decât creditele pentru consum, creditele pentru locuințe și creditele pentru dezvoltarea afacerilor.

Creditele pentru refinanțare acordate gospodăriilor populației și instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației se încadrează în categoria în care este încadrat creditul refinanțat;

b2) creanțe aferente cărților de credit.

În sensul prezentului titlu, această categorie cuprinde creditele acordate gospodăriilor populației și societăților nefinanciare fie prin intermediul cardurilor cu debit amânat (și anume carduri pentru credite de oportunitate, astfel cum sunt definite mai jos), fie prin intermediul cardurilor de credit (și anume carduri pentru credite de oportunitate și pentru credite extinse). Creanțele aferente cărților de credit sunt înregistrate în conturi de card speciale și, prin urmare, nu sunt evidențiate în conturile curente sau cele cu facilitate de descoperit de cont.

Creditul de oportunitate este definit ca fiind creditul acordat cu o dobândă de 0 % în perioada dintre data tranzacției (tranzacțiilor) de plată efectuate cu cardul pe parcursul unui ciclu de facturare și data la care soldurile debitoare din cadrul acestui ciclu de facturare specific devin exigibile.

Creditul extins este definit ca fiind creditul acordat după data (datele) închiderii ciclului (ciclurilor) de facturare anterior (anterioare), adică sumele debitelor din conturile de card care nu au fost decontate atunci când acest lucru a fost posibil pentru prima dată, pentru care se percep rate ale dobânzii sau rate ale dobânzii ierarhizate de regulă mai mari de 0 %. Deseori, trebuie plătite rate minime lunare pentru rambursarea, cel puțin parțială, a creditului extins. Contrapartida acestui credit este entitatea responsabilă în final de rambursarea sumelor neachitate în conformitate cu acordul contractual, care coincide cu titularul cardului, în cazul cardurilor pentru uz personal, dar nu și în cazul cardurilor utilizate de societățile comerciale;

b3) credite reînnoibile automat (revolving) și credite acordate pe descoperit de cont (overdrafts).

Toate creditele reînnoibile automat au următoarele caracteristici:

1. debitorul poate utiliza sau retrage fonduri într-o limită de credit anterior aprobată, fără a notifica în prealabil creditorul;
2. valoarea creditului disponibil poate crește și descrește pe măsură ce fondurile sunt împrumutate și rambursate;
3. creditul poate fi utilizat în mod repetat;
4. nu există obligația rambursării regulate a fondurilor.

Creditele reînnoibile automat includ sumele obținute printr-o linie de credit și nerambursate încă (sumele neachitate).

O *linie de credit* este un acord între un creditor și un debitor, care permite debitorului să ia avansuri, pe parcursul unei perioade definite și într-o anumită limită și să le ramburseze oricând înainte de o dată stabilită. Sumele disponibile printr-o linie de credit care nu au fost trase sau care au fost deja rambursate nu trebuie încadrate la niciuna dintre categoriile de bilanț.

Descoperitul de cont reprezintă un sold debitor al unui cont curent. Atât creditele reînnoibile automat, cât și creditele acordate pe descoperit de cont exclud creditele acordate prin intermediul cardurilor de credit. Suma totală datorată de către debitor trebuie raportată, indiferent dacă aceasta se încadrează sau nu în limita convenită în prealabil între creditor și debitor cu privire la valoarea și/sau perioada maximă a creditului;

b4) credite sindicalizate (contracte de credit individuale, la care participă mai multe instituții în calitate de creditori).

Creditele sindicalizate acoperă numai cazurile în care debitorul știe, din contractul de credit, că acesta este acordat de mai mulți creditori. În scopuri statistice, numai sumele acordate efectiv de creditori (nu neapărat liniile de credit în totalitate) sunt considerate credite sindicalizate. Creditul sindicalizat este de obicei aranjat și coordonat de o instituție (deseori denumită manager principal) și este de fapt acordat de diferiți participanți la sindicat. Toți participanții, inclusiv instituția manager principal, raportează partea lor din creditul acordat debitorului (adică nu față de instituția manager principal) la activele bilanțiere;

b5) leasing financiar acordat terților.

Leasingul financiar reprezintă un contract prin care proprietarul unui bun de folosință îndelungată („locatorul/finanțatorul”) împrumută acest activ unui terț („utilizatorul”) pentru mare parte sau chiar pentru întreaga durată de viață economică a activului în schimbul unor rate regulate care corespund prețului bunului, la care se adaugă o dobândă. Utilizatorul se presupune că în fapt beneficiază de toate avantajele care decurg din folosirea bunului și suportă toate costurile și riscurile asociate proprietății. În scopuri statistice, leasingul financiar este considerat ca fiind un credit acordat de locator/finanțator utilizatorului (care permite utilizatorului să achiziționeze bunul de folosință îndelungată). Activele (bunurile de folosință îndelungată) care au fost împrumutate utilizatorului nu se înregistrează în bilanțul creditorului;

b6) titluri de valoare nenegociabile.

Titlurile de valoare, altele decât acțiunile și alte titluri de participație care nu sunt negociabile și care nu pot fi tranzacționate pe piețele secundare. A se vedea și categoria credite negociate;

b7) credite negociate.

Creditele care au devenit *de facto* negociabile sunt clasificate la postul de active credite, cu condiția ca, în continuare, să se materializeze într-un singur document și sunt, de regulă, tranzacționate numai ocazional;

b8) creanțe subordonate sub formă de depozite sau credite.

Creanțele subordonate sunt instrumente care conferă un drept de creanță subsidiar asupra instituției emitente, care poate fi exercitat numai după realizarea tuturor celorlalte drepturi de creanță care au un grad de prioritate mai înalt (de exemplu, depozite/credite), atribuindu-le anumite caracteristici ale instrumentului acțiuni și alte titluri de participație. În scopuri statistice, creanțele subordonate se clasifică fie la instrumentul credite, fie la instrumentul titluri de valoare, altele decât acțiunile conform naturii instrumentului financiar;

b9) creanțe în cadrul operațiunilor *reverse repo* sau de împrumut de titluri de valoare garantate cu numerar.

În acest post se înregistrează contrapartida numerarului achitat în schimbul titlurilor de valoare achiziționate sau contrapartida numerarului achitat în cazul împrumutului de titluri de valoare garantat cu numerar.

Creditele se clasifică, în funcție de durata inițială, astfel:

- credite cu durata inițială mai mică sau egală cu un an, inclusiv;
- credite cu durata inițială mai mare de un an și mai mică sau egală cu 5 ani, inclusiv;
- credite cu durata inițială mai mare de 5 ani.

c) *depozite overnight* — depozite convertibile în numerar și/sau transferabile la cerere prin cec, ordin de plată, debitare sau prin mijloace similare, fără întârzieri, restricții sau penalități semnificative.

Depozitele *overnight* includ, fără a fi limitative, următoarele elemente de activ:

- c1) conturi curente, purtătoare sau nu de dobândă;
- c2) depozite la vedere, purtătoare sau nu de dobândă;
- c3) cecuri de călătorie deținute;

d) *depozite la termen* — depozite netransferabile, care nu pot fi transformate în numerar înainte de un termen fix prestabilit sau care pot fi transformate în numerar înainte de termenul convenit numai cu plata unor penalități.

Această categorie include, fără a fi limitativă, următoarele elemente de activ:

- d1) depozite la termen plasate la instituții de credit;
- d2) certificate de depozit, carnet de economii și librete de economii emise de instituții de credit.

Categoria depozite la termen se clasifică, în funcție de durata inițială, astfel:

- depozite la termen cu durata inițială de până la un an inclusiv;
- depozite la termen cu durata inițială cuprinsă între un an și 2 ani inclusiv;
- depozite la termen cu durata inițială mai mare de 2 ani.

Depozitele reînnoibile automat la scadență trebuie să fie clasificate în funcție de scadența cea mai apropiată în timp;

e) *alte depozite* — depozite plasate, altele decât depozitele *overnight* și depozitele la termen. Această categorie include, fără a fi limitativă, următoarele elemente de activ:

- e1) depozite colaterale;
- e2) depozite garanții și altele asemenea;

Categoria *alte depozite* se clasifică, în funcție de durata inițială a contractului în baza căruia se constituie depozitul, astfel:

- alte depozite cu durata inițială de până la un an inclusiv;
- alte depozite cu durata inițială cuprinsă între un an și 2 ani inclusiv;
- alte depozite cu durata inițială mai mare de 2 ani;

f) *titluri de valoare, altele decât acțiunile* — titluri de valoare, altele decât acțiunile sau alte titluri de participație, care sunt negociabile și tranzacționate în mod obișnuit pe piețele secundare sau care pot fi compensate pe piață și care nu conferă deținătorului niciun drept de proprietate asupra instituției emitente. În această categorie se includ:

f1) titluri de valoare care conferă deținătorului dreptul necondiționat la un venit fix sau determinat prin contract sub formă de plăți de cupoane și/sau a unei sume fixe stabilite la o anumită dată (sau date) ori începând de la o dată stabilită la momentul emisiunii;

f2) credite negociabile acordate care au fost restructurate într-un număr mare de titluri identice și care pot fi tranzacționate pe piețele secundare (a se vedea și categoria b7);

f3) creanțe subordonate sub formă de titluri de creanță (a se vedea, de asemenea, categoria b8).

Titlurile de valoare împrumutate în cadrul operațiunilor de împrumut de titluri de valoare sau vândute în cadrul unui contract de report rămân înregistrate în bilanțul proprietarului inițial (și nu sunt înregistrate în bilanțul achizitorului temporar) atunci când există un angajament ferm de răscumpărare a titlurilor (nu doar opțiunea de a face acest lucru). Atunci când achizitorul temporar vinde titlurile de valoare primite, această vânzare trebuie să fie înregistrată ca tranzacție cu titluri de valoare simplă și trebuie evidențiată în bilanțul achizitorului temporar ca o poziție negativă în portofoliul de titluri de valoare.

Titlurile de valoare, altele decât acțiunile, se clasifică, în funcție de scadența la emisiune, astfel:

— titluri de valoare negociabile cu scadența la emisiune de până la un an inclusiv;

— titluri de valoare negociabile cu scadența la emisiune cuprinsă între un an și 2 ani inclusiv;

— titluri de valoare negociabile cu scadența la emisiune mai mare de 2 ani;

g) *acțiuni/unități de fond ale fondurilor de piață monetară* — titluri de participare emise de fondurile de piață monetară care, în funcție de modul de constituire a acestora, pot fi acțiuni (în cazul societăților de investiții) sau unități de fond (în cazul fondurilor de investiții). Fondurile de piață monetară sunt definite la art. 4 lit. b2.3);

h) *acțiuni/unități de fond ale fondurilor de investiții* — titluri de participare emise de fondurile de investiții, altele decât fondurile de piață monetară care, în funcție de modul de constituire a acestora, pot fi acțiuni (în cazul societăților de investiții) sau unități de fond (în cazul fondurilor de investiții). Fondurile de investiții, altele decât fondurile de piață monetară, sunt definite la art. 37;

i) *acțiuni și alte titluri de participație* — titluri de valoare care reprezintă drepturi de proprietate asupra societăților sau cvasisocietăților. Aceste titluri de valoare conferă, în general, deținătorilor dreptul la o parte din beneficiile societății sau cvasisocietății și la o parte din fondurile proprii, în cazul lichidării societății. Acțiunile și alte participații de capital se împart în următoarele elemente de activ:

i1) *acțiuni cotate* — acțiuni cu prețuri cotate la o bursă de valori recunoscută sau pe un alt tip de piață secundară;

i2) *acțiuni necotate* — acțiuni care nu sunt cotate la o bursă de valori recunoscută sau pe un alt tip de piață secundară;

i3) *alte titluri de participație* — toate formele de participații în societăți și cvasisocietăți, care nu sunt de natura acțiunilor;

j) *instrumente financiare derivate* — instrumente financiare derivate deținute în portofoliu și înregistrate în activul bilanțier la valoarea de piață brută pozitivă. În conformitate cu standardele statistice internaționale actuale, instrumentele financiare derivate care au o valoare de piață, în principiu, trebuie să fie înregistrate în bilanț. Instrumentele derivate au o valoare de piață când sunt negociate pe piețele organizate, adică la bursă, sau în cazurile în care pot fi compensate periodic în afara piețelor reglementate (over-the-counter, denumite în continuare OTC).

În cadrul acestui post trebuie raportate următoarele instrumente financiare derivate: opțiuni negociabile sau pe piețele OTC, warante, futures (numai dacă acestea au o valoare de piață, deoarece sunt negociabile sau pot fi compensate) și swapuri (numai dacă acestea au o valoare de piață deoarece sunt negociabile sau pot fi compensate).

Instrumentele financiare derivate înregistrate în bilanț trebuie înregistrate la valoarea de piață a acestora, adică la prețul curent al pieței sau la un echivalent apropiat (valoarea justă).

Warante (sau bonuri de subscriere) sunt opțiuni negociabile care dau deținătorului dreptul de a cumpăra de la emițător (de obicei o societate) un anumit număr de acțiuni sau obligațiuni, în condiții specificate și pe parcursul unei perioade de timp determinate;

k) *active fixe* — active nefinanciare, corporale și necorporale, destinate unei folosiri repetate pentru o perioadă mai mare de un an. În această categorie se includ terenuri și clădiri, precum și echipamente, software și alte elemente de infrastructură;

l) *credite comerciale și avansuri acordate* — creanțe ce rezultă din acordarea directă a creditelor către cumpărători, în cadrul operațiunilor cu bunuri și/sau servicii și din avansurile acordate pentru lucrările în curs de execuție sau comandate, care pot fi asociate cu astfel de operațiuni; această subcategorie include, fără a fi limitativă, creanțele comerciale, abonamentele plătite în avans, chirii plătite în avans și altele asemenea;

m) *alte sume de primit* — creanțe ce rezultă din decalajul de timp între momentul în care are loc operațiunea de repartitie sau operațiunea financiară pe piața secundară și momentul efectuării plății corespunzătoare; se includ și creanțele ce rezultă din veniturile ce urmează a fi încasate; acest post include, fără a fi limitativ, venituri de primit, chiria acumulată pentru clădiri, sume de încasat care nu au legătură cu activitatea principală și altele asemenea;

n) *alte active* — active neincluse în alte categorii de activ; este o categorie reziduală în care se includ:

— sume de primit în curs de lămurire (solduri debitoare deținute în bilanț care nu sunt reținute în numele clientului, dar care au totuși legături cu fondurile clienților);

— sume în tranzit;

— alte active.

Art. 7. — În înțelesul prezentului titlu, categoriile de pasive prevăzute mai jos au următoarele semnificații:

a) *depozite* — sume datorate de instituțiile de credit creditorilor (altele decât cele care provin din emisiunea de titluri de valoare negociabile). Titlurile de valoare nenegociabile emise de instituțiile de credit sunt incluse în categoria depozite. Titlurile de valoare nenegociabile care devin negociabile vor fi reclasificate ca titluri de creanță emise. Categoria depozite cuprinde:

a1) *depozite overnight* — depozitele convertibile în numerar și/sau transferabile la cerere prin cec, ordin bancar, debitare sau prin mijloace similare, fără întârzieri, restricții sau penalități semnificative. Această poziție include:

— solduri (purtătoare sau nepurtătoare de dobândă) care pot fi convertite imediat în numerar, la cerere sau până la încheierea activității în ziua următoare celei în care a fost făcută cererea, fără restricții sau penalități semnificative, dar care nu sunt transferabile;

— solduri (purtătoare sau nepurtătoare de dobândă) reprezentând sume preplătite în contextul monedei electronice „pe suport material” (de tip hardware) sau al monedei electronice de tip software (de exemplu, carduri preplătite);

— credite de rambursat până la încheierea activității în ziua următoare celei în care s-a acordat creditul;

a1.1) *depozite transferabile* — depozite din categoria depozitelor overnight; depozitele transferabile sunt acele depozite care sunt direct transferabile la cerere pentru efectuarea de plăți către operatorii economici prin mijloace de plată folosite în mod obișnuit, precum transfer credit și debitare directă, posibil și prin card de credit sau card de debit, tranzacții cu monedă electronică, cecuri, sau prin mijloace similare, fără întârzieri, restricții sau penalizări semnificative. Depozitele transferabile nu includ depozitele care pot fi folosite numai pentru retrageri de numerar și/sau depozitele ale căror fonduri pot fi retrase sau transferate numai prin intermediul unui alt cont al aceluiași proprietar;

a2) *depozite la termen* — depozite netransferabile care nu pot fi transformate în numerar înainte de un termen fix prestabilit sau care pot fi transformate în numerar înainte de termenul convenit numai dacă deținătorul plătește penalități. Sunt incluse, de asemenea, depozite de economii cu dobândă reglementată pentru care criteriul legat de scadență nu este important (clasificat la intervalul de scadență peste 2 ani). Produsele financiare care sunt reînnoite automat la scadență trebuie să fie clasificate în funcție de scadența cea mai apropiată în timp. Deși depozitele la termen pot prezenta posibilitatea de a fi rambursate înainte de termen în urma unei notificări prealabile sau pot fi rambursate la cerere sub rezerva plății unor penalități, aceste caracteristici nu sunt considerate importante din punctul de vedere al clasificării.

Depozitele la termen se clasifică, în funcție de scadența inițială, astfel:

— depozite cu scadența inițială de până la un an inclusiv;

— depozite cu scadența inițială cuprinsă între un an și 2 ani inclusiv;

— depozite cu scadența inițială mai mare de 2 ani;

a3) *depozite rambursabile după notificare* — depozite netransferabile, fără termen, care nu pot fi transformate în numerar decât după expirarea unei perioade notificate; înainte de expirarea perioadei notificate transformarea în numerar nu este posibilă sau este posibilă numai cu plata unor penalități. Acestea includ depozite care, deși din punct de vedere legal pot să fie lichidate la cerere, sunt supuse unor penalizări și restricții în conformitate cu practicile naționale (clasificate la intervalul până la 3 luni inclusiv) și conturi de investiții fără perioadă notificată sau scadență convenită, dar care prevăd condiții de retragere restrictive (clasificate la intervalul peste 3 luni).

Depozitele rambursabile după notificare se clasifică, în funcție de perioada notificată, astfel:

— depozite rambursabile după notificare la cel mult 3 luni de la notificare;

— depozite rambursabile după notificare la mai mult de 3 luni și mai puțin de 2 ani de la notificare;

— depozite rambursabile după notificare la mai mult de 2 ani de la notificare;

a4) *împrumuturi din operațiuni repo* — contrapartida numerarului primit în schimbul titlurilor de valoare vândute de agenții raportori la un anumit preț, cu angajamentul ferm de răscumpărare a acelorași titluri de valoare (sau a unor titluri de valoare similare) la un preț ferm și la o dată ulterioară prestabilită. Sumele primite de agenții raportori în schimbul titlurilor de valoare transferate unui terț („achizitor temporar”) sunt clasificate la „contracte de report” dacă există un angajament ferm de răscumpărare a titlurilor de valoare, iar nu doar opțiunea de a face acest lucru. Aceasta înseamnă că agenții raportori păstrează toate riscurile și beneficiile asociate titlurilor de valoare suport al operațiunii, pe parcursul desfășurării acesteia. Următoarele variante de operațiuni de tip repo sunt clasificate la „contracte de report”:

— sume primite în schimbul titlurilor de valoare transferate temporar unui terț sub forma unor împrumuturi de titluri de valoare garantate cu numerar;

— sume primite în schimbul titlurilor de valoare transferate temporar unui terț sub forma unui contract de vânzare/răscumpărare (sale/buy-back).

Titlurile de valoare suport al operațiunilor de tip repo se înregistrează conform regulii de la postul de activ „Titluri de valoare, altele decât acțiunile”. Operațiunile care implică transferul temporar de aur, garantate cu numerar, se regăsesc, de asemenea, incluse la acest post.

Categoria depozite include și împrumuturile primite (inclusiv împrumuturile subordonate) de către instituțiile financiare monetare, disponibilul din conturile curente ale clienței, depozitele colaterale și depozitele garanții;

b) *titluri de creanță emise* — titluri de valoare emise, altele decât acțiunile sau alte titluri de participație, care sunt, în mod obișnuit, instrumente negociabile și tranzacționate pe piețele secundare sau care pot fi compensate pe piață și care nu conferă deținătorului vreun drept de proprietate asupra instituției emitente; instrumentele nenegociabile emise, care, ulterior, devin negociabile, vor fi reclasificate ca titluri de creanță emise.

În această categorie de pasive se includ:

— titluri de valoare care conferă deținătorului dreptul necondiționat la un venit fix ori stabilit contractual sub forma plății de cupoane și/sau a unei sume fixe stabilite la o anumită dată (sau date) ori începând de la o dată stabilită la momentul emisiunii;

— împrumuturile subordonate permise pe baza titlurilor de creanță emise;

— instrumente hibride; sunt instrumente negociabile cu elemente combinate de datorii și instrumente derivate, incluzând:

- (i) titluri de creanță negociabile care conțin instrumente derivate ca parte integrantă a acestora;
- (ii) instrumente negociabile a căror valoare de răscumpărare și/sau al căror cupon este/sunt legată/legate de evoluția unui activ suport de referință, de prețul activului sau de un alt indicator de referință pe toată durata instrumentului.

Titlurile de creanță emise se clasifică, în funcție de maturitatea la emitere, astfel:

— titluri de creanță cu maturitatea la emitere de până la un an inclusiv;

— titluri de creanță cu maturitatea la emitere între un an și 2 ani inclusiv;

— titluri de creanță cu maturitatea la emitere mai mare de 2 ani;

c) *capital și rezerve* — sumele aferente emisiunii de titluri de capital către acționari sau alți proprietari, conferind deținătorului drepturi de proprietate și, în general, dreptul asupra unei părți din profituri și asupra unei părți din fondurile proprii în caz de lichidare. De asemenea, sunt incluse fondurile provenite din profiturile nerepartizate sau fondurile păstrate în anticiparea unor eventuale plăți și obligații viitoare. În această categorie de pasive se includ:

c1) capital propriu:

c1.1) capital social;

c1.2) profit (+)/pierdere (-): include atât rezultatul exercițiului curent, cât și rezultatul reportat (profit nerepartizat sau pierdere neacoperită);

c1.3) alte fonduri (prime legate de capital, rezerve și altele);

c2) capital suplimentar:

c2.1) provizioane, din care: se vor evidenția provizioanele pentru riscul de credit;

c2.2) alte fonduri (fondul special constituit de casele de economii pentru domeniul locativ, rezervele din reevaluarea patrimoniului, acțiuni preferențiale cumulative pe durate determinate și alte asemenea elemente);

d) *instrumente financiare derivate* — instrumente financiare derivate deținute în portofoliu și înregistrate în pasivul bilanțier la valoarea de piață brută negativă; a se vedea și definiția instrumentelor financiare derivate din categoriile de active, prevăzută la art. 6 lit. j);

e) *credite comerciale și avansuri permise* — împrumuturi ce rezultă din primirea directă a creditelor de la furnizori în cadrul operațiunilor cu bunuri și/sau servicii și din avansurile permise pentru lucrările în curs de execuție sau comandate, care pot fi asociate cu astfel de operațiuni; în această categorie de pasive se includ, fără a fi limitativ, veniturile înregistrate în avans, chiriile permise în avans pentru clădirile închiriate, creditele furnizor permise și altele asemenea;

f) *alte sume de plătit* — datorii ce rezultă din decalajul de timp între momentul în care are loc operațiunea de repartitie sau operațiunea financiară pe piața secundară și momentul efectuării plății corespunzătoare. În această categorie de pasive se includ, fără a fi limitativ:

— sume de plătit care nu au legătură cu activitatea principală (sume datorate furnizorilor, impozite, salarii, contribuții sociale);

— sume care reprezintă obligații față de terți (pensii, dividende);

— sume nete de plătit în cadrul decontărilor ulterioare ale tranzacțiilor cu titluri de valoare și altele asemenea;

g) *alte pasive* — pasive neincluse în alte categorii de pasiv; este o categorie reziduală în care se includ:

— sume de plătit în curs de lămurire;

— sume în tranzit;

— alte pasive neincluse în alte categorii de pasiv.

CAPITOLUL II

Bilanțul monetar al instituțiilor financiare monetare

SECȚIUNEA 1

Domeniul de aplicare

Art. 8. — Prevederile prezentului capitol definesc mecanismele de raportare potrivit prevederilor Regulamentului (CE) nr. 25/2009 al Băncii Centrale Europene din 19 decembrie 2008 privind bilanțul sectorului instituții financiare monetare (Reformare) (BCE/2008/32), cu modificările și completările ulterioare, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L nr. 15 din 20 ianuarie 2009, denumit în continuare *Regulamentul BCE/2008/32*, și se aplică instituțiilor de credit rezidente, precum și societăților de investiții autoadministrare și societăților de administrare a investițiilor care administrează fonduri de piață monetară rezidente.

SECȚIUNEA a 2-a

Definițiile termenilor de bază

Art. 9. — În înțelesul prezentului capitol, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) *societăți de investiții autoadministrare și societăți de administrare a investițiilor* — societăți de investiții autoadministrare și societăți de administrare a investițiilor înființate potrivit Legii nr. 297/2004 privind piața de capital, cu modificările și completările ulterioare;

b) *bilanț monetar* — sinteza statistică a tuturor categoriilor bilanțiere de activ și pasiv existente în sold la sfârșitul lunii de raportare, clasificate și detaliate astfel încât să permită calcularea agregatelor monetare și a contrapartidelor acestora;

c) *instrumente financiare nenegociabile* — instrumente financiare care nu pot fi negociate deoarece există restricții în privința transferului legal al proprietății asupra lor sau, deși din punct de vedere tehnic pot fi negociabile, nu pot fi tranzacționate datorită absenței unei piețe organizate;

d) *scadență inițială/scadență la emisiune* — durata determinată de existență a unui instrument financiar înainte de care acesta nu poate fi rambursat (de exemplu, titlurile de creanță) sau înainte de care poate fi rambursat numai în condițiile plății anumitor penalități (de exemplu, anumite tipuri de depozite);

e) *perioada notificată* — intervalul de timp dintre momentul în care deținătorul notifică intenția sa de a rambursa instrumentul și data la care deținătorul are încuviințarea să îl transforme în numerar, fără plata unor penalități. Instrumentele financiare sunt clasificate în funcție de perioada notificată numai dacă nu există o scadență stabilită;

f) *reducere* — diminuarea directă a valorii contabile a unui credit în bilanț, ca urmare a deprecierei sale;

g) *securitizare* — are semnificația prevăzută în Regulamentul Băncii Naționale a României și al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 18/16/2010 privind tratamentul riscului de credit aferent expunerilor securitizate și pozițiilor din securitizare, aprobat prin Ordinul Băncii Naționale a României și al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 17/73/2010, cu modificările și completările ulterioare;

h) *securitizare tradițională* — are semnificația prevăzută în Regulamentul Băncii Naționale a României și al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 18/16/2010 privind tratamentul riscului de credit aferent expunerilor securitizate și pozițiilor din securitizare, aprobat prin Ordinul Băncii Naționale a României și

al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 17/73/2010, cu modificările și completările ulterioare;

i) *securitizare sintetică* — are semnificația prevăzută în Regulamentul Băncii Naționale a României și al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 18/16/2010 privind tratamentul riscului de credit aferent expunerilor securitizate și pozițiilor din securitizare, aprobat prin Ordinul Băncii Naționale a României și al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 17/73/2010, cu modificările și completările ulterioare;

j) *societate vehicul investițional* — o entitate constituită, potrivit dreptului național sau dreptului comunitar, în baza unuia dintre următoarele temeuri:

- (i) dreptul contractelor, ca fond comun administrat de societăți de administrare;
- (ii) dreptul fondurilor deschise de investiții;
- (iii) dreptul societăților comerciale, ca societate pe acțiuni sau cu răspundere limitată;
- (iv) oricare alt mecanism similar,

și a cărei activitate principală îndeplinește cumulativ următoarele criterii:

— intenționează să efectueze sau efectuează una sau mai multe operațiuni de securitizare și este protejată de riscul de faliment sau de orice altă situație de neîndeplinire a obligațiilor de către inițiator;

— emite sau intenționează să emită titluri de valoare, unități de fond de securitizare, alte titluri de creanță și/sau instrumente financiare derivate și/sau deține din punct de vedere juridic sau economic ori poate deține active suport pentru emiterea de titluri de valoare, unități de fond de securitizare, alte titluri de creanță și/sau instrumente financiare derivate, care sunt oferite spre vânzare către public sau vândute pe bază de plasamente private;

k) *cedarea creditului* — transferul economic al unui credit sau al unui cumul de credite de la instituția de credit raportoare către un cesionar, realizat fie prin transferul proprietății, fie prin cote de participație;

l) *achiziționarea creditului* — transferul economic al unui credit sau al unui cumul de credite de la un cedent către instituția de credit raportoare, realizat fie prin transferul proprietății, fie prin cote de participație;

m) *prestator* — o instituție financiară monetară care administrează creditele care stau la baza unei securizări zilnice din perspectiva colectării principalului și a dobânzii de la debitori, care sunt apoi transmise către investitorii din schema de securitizare;

n) *derecunoaștere* — eliminarea unui credit sau a unei părți a acestuia din soldurile raportate;

o) *scadența reziduală* — durata rămasă de scurs a instrumentului financiar până la rambursare;

p) *revizuirea ratei dobânzii* — modificarea ratei dobânzii unui credit care este prevăzută în contractul de creditare existent. Creditele supuse revizuirii ratei dobânzii includ, printre altele, credite cu rate ale dobânzii revizuite periodic în conformitate cu evoluția unui index (de exemplu, Euribor), credite cu rate ale dobânzii revizuite continuu (rate variabile) și credite cu rate revizuibile potrivit deciziei instituției de credit;

q) *numărul de conturi cu acces prin internet/computer personal atașate depozitelor overnight transferabile* — numărul de conturi atașate depozitelor overnight transferabile existente la instituția de credit raportoare pe care titularul de cont le poate accesa și utiliza electronic, prin intermediul aplicațiilor bancare, prin internet sau prin PC, utilizând un produs informatic dedicat sau linii de telecomunicație dedicate efectuării plăților. Depozitele overnight transferabile cu acces bancar prin telefon sau telefon mobil nu sunt incluse, cu excepția cazului în care, de asemenea, pot fi accesate prin internet sau prin intermediul aplicațiilor bancare (prin internet sau prin PC);

r) *credite garantate cu garanții reale imobiliare* — creditele însoțite de garanții definite în conformitate cu Regulamentul Băncii Naționale a României și al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 19/24/2006 privind tehnicile de diminuare a riscului de credit utilizate de instituțiile de credit și firmele de investiții, aprobat prin Ordinul Băncii Naționale a României și al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 16/113/2006, cu modificările și completările ulterioare;

s) *credite neperformante* — valoarea totală a creditelor care nu au fost plătite la scadență sau care au fost identificate în orice alt fel ca fiind compromise parțial sau total. Creditele neperformante se identifică în conformitate cu prevederile art. 160 privind starea de nerambursare din Regulamentul Băncii Naționale a României și al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 15/20/2006 privind tratamentul riscului de credit pentru instituțiile de credit și firmele de investiții potrivit abordării bazate pe modele interne de rating, aprobat prin Ordinul Băncii Naționale a României și al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 12/109/2006, cu modificările și completările ulterioare;

ș) *credite restante* — creanțe comerciale, valori de recuperat, credite acordate inclusiv pe baza valorilor primite în pensiuene, nerambursate la scadență, precum și soldurile debitoare neautorizate (overdraft) ale conturilor curente, creanțe din dobânzi neîncasate la scadență evidențiate în conturile de creanțe restante și îndoielnice.

SECȚIUNEA a 3-a

Dispoziții specifice

Art. 10. — (1) Tabelul Categoriilor de instrumente din anexa nr. II, partea 2 la Regulamentul BCE/2008/32 cuprinde o descriere detaliată a categoriilor de instrumente pe care băncile centrale naționale le transpun în categorii aplicabile la nivel național. Definițiile se raportează la Sistemul european de conturi naționale și regionale din Comunitate (SEC 95).

(2) Activele bilanțiere ale instituțiilor financiare monetare se clasifică în următoarele categorii, definite la art. 6: numerar, credite (include și categoriile depozite overnight, depozite la termen și alte depozite), titluri de valoare, altele decât acțiunile, acțiuni/unități de fond ale fondurilor de piață monetară, acțiuni și alte titluri de participație (include și categoria acțiuni/unități de fond ale fondurilor de investiții), active fixe și alte active (include și categoriile: instrumente financiare derivate, credite comerciale și avansuri și alte sume de primit).

(3) Pasivele bilanțiere ale instituțiilor de credit se clasifică în următoarele categorii, definite la art. 7: depozite, titluri de creanță emise, capital și rezerve, alte pasive (include și categoriile: instrumente financiare derivate, credite comerciale și avansuri primite și alte sume de plătit).

(4) Pasivele bilanțiere ale fondurilor de piață monetară sunt constituite din acțiuni/unități de fond ale fondurilor de piață monetară, care reprezintă titluri de participare emise de fondurile de piață monetară. În funcție de modul de constituire, titlurile de participare pot fi acțiuni (în cazul societăților de investiții) sau unități de fond (în cazul fondurilor de investiții).

(5) Dobânda acumulată de primit aferentă creditelor se înregistrează în categoria credite, iar dobânda acumulată de plătit aferentă depozitelor se înregistrează în categoria depozite.

Art. 11. — (1) Contrapărțile rezidente, precum și cele nerezidente din Uniunea Europeană ale instituțiilor financiare monetare se clasifică pe sectoarele instituționale definite la art. 4.

(2) Contrapărțile nerezidente din afara Uniunii Europene ale instituțiilor financiare monetare se clasifică pe următoarele sectoare instituționale:

a) instituții bancare — acest sector instituțional cuprinde banca centrală și alte instituții financiare monetare;

b) instituții nebancale:

b1) guvernamentale — acest sector instituțional cuprinde administrații publice;

b2) neguvernamentale — acest sector instituțional cuprinde: societăți nefinanciare, alți intermediari financiari, auxiliari financiari, societăți de asigurare și fonduri de pensii, gospodăriile populației, instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației.

Art. 12. — (1) Instituțiile de credit vor evidenția separat ajustările din reevaluare, conform structurii din anexa nr. I.2.

Ajustările din reevaluare evidențiază modificările care se produc în cursul lunii de raportare în valoarea creditelor și a titlurilor de valoare deținute de instituțiile de credit, astfel:

a) ajustările datorate modificării soldului creditelor, ca urmare a aplicării reducerilor, inclusiv a reducerii soldului complet al creditului (anulare), atunci când efectuarea acestor operațiuni este permisă de reglementările de prudență;

b) ajustările datorate modificării prețurilor la titlurile de valoare deținute în perioada de referință; în acest caz, anexa nr. I.2 va cuprinde schimbările (câștig/pierdere) care se produc în luna de raportare în valoarea bilanțieră a stocului de titluri.

(2) Societățile de administrare a investițiilor și societățile de investiții autoadministrate vor evidenția separat ajustările din reevaluare, conform structurii din anexa nr. I.9.

Ajustările din reevaluare evidențiază modificările care se produc în cursul lunii de raportare în valoarea titlurilor de valoare deținute de fondurile de piață monetară; anexa nr. I.9 va cuprinde schimbările (câștig/pierdere) care se produc în luna de raportare în valoarea bilanțieră a stocului de titluri.

SECȚIUNEA a 4-a

Obligații de raportare

Art. 13. — (1) Instituțiile de credit rezidente raportează Băncii Naționale a României — Direcția statistică date și informații privind:

a) Activele și pasivele bilanțiere, conform structurii prevăzute în anexa nr. I.1;

b) Soldul creditelor restante, conform structurii prevăzute în anexa nr. I.1A;

c) Soldul creditelor acordate de instituțiile de credit, conform structurii prevăzute în anexa nr. I.1B;

d) Soldul titlurilor de valoare, altele decât acțiunile emise de societăți vehicul investițional și deținute de instituțiile de credit, și, respectiv, Soldul titlurilor de creanță emise de instituțiile de credit cu scadența la emitere de până la 2 ani inclusiv și cu garanția de recuperare la răscumpărare a capitalului investit mai mică de 100%, conform structurilor prevăzute în anexa nr. I.1C;

e) Soldul depozitelor atrase de instituțiile de credit, conform structurii prevăzute în anexa nr. I.1D;

f) Ajustări din reevaluare, conform structurii prevăzute în anexa nr. I.2;

g) Activele și pasivele bilanțiere în echivalent lei, conform structurii prevăzute în anexa nr. I.3;

h) Securizări și alte transferuri de credite, conform structurii prevăzute în anexa nr. I.4;

i) Situația deținerilor de titluri de valoare identificabile prin cod ISIN, conform structurii prevăzute în anexa nr. I.5, care cuprinde date privind titlurile identificabile prin cod ISIN deținute în portofoliu la sfârșitul lunii de către instituția de credit.

(2) Datele statistice raportate Băncii Naționale a României conform alin. (1) se referă la activitatea tuturor unităților operative ale instituțiilor de credit de pe teritoriul național și se transmit lunar, în format electronic, până cel mai târziu la data de 15 a lunii următoare lunii pentru care se întocmește raportarea. În cazul în care data-limită până la care se transmite raportarea este o zi nebancale, raportarea se transmite cel mai târziu în ultima zi bancară anterioară acesteia.

(3) Instituțiile de credit rezidente raportează Băncii Naționale a României — Direcția statistică, anual, în format electronic, în termen de 45 de zile de la sfârșitul anului, informații nebilanțiere, conform structurii prevăzute în anexa nr. I.6.

(4) Societățile de administrare a investițiilor și societățile de investiții autoadministrate raportează lunar Băncii Naționale a României — Direcția statistică, separat pentru fiecare fond de piață monetară administrat și cuprins în lista fondurilor de piață monetară, date privind:

a) Activele și pasivele bilanțiere ale fondurilor de piață monetară, conform structurii prevăzute în anexa nr. I.7;

b) Activele și pasivele bilanțiere ale fondurilor de piață monetară în echivalent lei, conform structurii prevăzute în anexa nr. I.8;

c) Ajustări din reevaluare ale fondurilor de piață monetară, conform structurii prevăzute în anexa nr. I.9;

d) Situația deținerilor de titluri de valoare identificabile prin cod ISIN, conform structurii prevăzute în anexa nr. I.10, care cuprinde date privind titlurile identificabile prin cod ISIN deținute în portofoliu la sfârșitul lunii de către fondul de piață monetară.

Lista fondurilor de piață monetară este actualizată de Banca Națională a României pe baza informațiilor primite de la Comisia Națională a Valorilor Mobiliare.

(5) Datele statistice raportate Băncii Naționale a României conform alin. (4) se transmit lunar, în format electronic, până cel mai târziu la data de 15 a lunii următoare lunii pentru care se întocmește raportarea. În cazul în care data-limită până la care se transmite raportarea este o zi nelucrătoare, raportarea se transmite cel mai târziu în ultima zi lucrătoare anterioară acesteia.

(6) Datele raportate conform prevederilor alin. (1) și (4) au la bază informațiile din evidența contabilă a instituțiilor de credit, respectiv a fondurilor de piață monetară.

Art. 14. — (1) Instituțiile financiare monetare au obligația să retransmită datele statistice în cazul în care au loc revizuiți ale datelor contabile, reclasificări sau se constată erori în datele transmise anterior.

(2) Retransmisiile vor fi însoțite de note explicative.

CAPITOLUL III

Ratele dobânzii practicate de instituțiile financiare monetare

SECȚIUNEA 1

Domeniul de aplicare

Art. 15. — Prevederile prezentului capitol definesc mecanismele de raportare potrivit prevederilor Regulamentului (CE) nr. 63/2002 al Băncii Centrale Europene din 20 decembrie 2001 privind statisticile referitoare la ratele dobânzilor practicate de instituțiile financiare monetare pentru depozitele constituite de gospodării și societăți nefinanciare și creditele acordate acestora (BCE/2001/18), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L nr. 10/vol. 5 din 12 ianuarie 2002, modificat prin Regulamentul (CE) nr. 290/2009 al Băncii Centrale Europene din 31 martie 2009 (BCE/2009/7), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L nr. 94 din 8 aprilie 2009, și se aplică instituțiilor de credit rezidente.

SECȚIUNEA a 2-a

Definițiile termenilor de bază

Art. 16. — În înțelesul prezentului capitol, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) *rata anualizată a dobânzii (RAD)* — rata dobânzii care este stabilită individual de comun acord de agentul raportor și gospodăria sau societatea nefinanciară pentru un depozit ori un credit, calculată în termeni anuali și exprimată în procente pe

an. RAD include toate plățile în contul dobânzilor aferente depozitelor și creditelor, dar nu și alte speze care pot fi aplicabile. *Disagio*, definit ca diferența dintre valoarea nominală a creditului și suma primită de client, este considerat ca plată în contul dobânzii la începutul perioadei contractuale (momentul t_0) și, prin urmare, este inclus în RAD;

b) *rata efectivă definită în sens restrâns (REDR)* — rata dobânzii, calculată în termeni anuali, pentru care valoarea actuală a creditului/depozitului acordat/plasat este egală cu valoarea actuală a tuturor angajamentelor, altele decât spezele (depozite sau credite, plăți ori rambursări, plăți în contul dobânzilor), viitoare sau existente, stabilite de comun acord între agenții raportori și gospodăria ori societatea nefinanciară. REDR este echivalentă cu componenta de rată a dobânzii din dobânda anuală efectivă (DAE);

c) *dobânda anuală efectivă (DAE)* — costul total al creditului pentru consumator, exprimat ca procent anual din valoarea totală a creditului. Instituțiile de credit determină dobânda anuală efectivă conform metodologiei prevăzute în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 50/2010 privind contractele de credit pentru consumatori, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 288/2010;

d) *contract nou* — orice acord nou încheiat între o gospodărie sau o societate nefinanciară și agentul raportor. Contractele noi includ:

— toate contractele financiare care specifică pentru prima dată rata dobânzii pentru depozit sau pentru credit; și

— toate negocierile noi ale depozitelor și creditelor existente.

Prelungirile contractelor existente de depozit și de credit, care se efectuează automat, adică fără implicarea activă a gospodăriei sau a societății nefinanciare și care nu implică o renegociere a condițiilor contractuale, inclusiv a ratei dobânzii, nu sunt considerate contracte noi;

e) *perioada inițială fixă* — perioada predeterminată la începutul contractului în cursul căreia valoarea ratei dobânzii nu se va modifica. Perioada inițială fixă poate fi mai scurtă sau egală cu scadența inițială a creditului. Valoarea ratei dobânzii este considerată a fi fixă doar dacă aceasta este stabilită la un nivel exact, de exemplu 10 %, sau ca diferență față de o rată de referință la un anumit moment, de exemplu rata Euribor pe 6 luni plus 2 puncte procentuale într-o zi și într-un moment stabilite anterior. Dacă la începutul contractului gospodăria sau societatea nefinanciară și agentul raportor convin asupra unei metode de calcul al ratei la credite, pentru o perioadă determinată, de exemplu rata Euribor pe 6 luni plus 2 puncte procentuale pentru o perioadă de 3 ani, aceasta nu este considerată a fi o fixare inițială a ratei, întrucât valoarea ratei dobânzii se poate modifica pe parcursul celor 3 ani. Statisticile privind ratele dobânzilor practicate de instituțiile financiare monetare pentru contractele noi de creditare reflectă doar rata dobânzii care este stabilită pentru perioada inițială fixă la începutul unui contract sau după renegocierea creditului. În cazul în care, după această perioadă inițială fixă, rata dobânzii se transformă automat într-o rată variabilă, acest lucru nu se reflectă în ratele dobânzilor practicate de instituțiile financiare monetare pentru contractele noi, ci doar în cele pentru solduri;

f) *rată variabilă* — rata dobânzii, supusă revizuirii dobânzii în mod continuu (de exemplu, zilnic) sau la latitudinea instituției financiare monetare;

g) *credit destinat restructurării datoriei la rate sub nivelul celor aplicate pe piață* — credit pentru restructurarea datoriei, acordat debitorilor cu o situație financiară dificilă;

h) expresiile „scadența inițială”, „perioada notificată” și „credite neperformante” au semnificația prevăzută la art. 9.

SECȚIUNEA a 3-a

Dispoziții specifice

Art. 17. — Statisticile referitoare la ratele dobânzilor practicate de instituțiile de credit se determină pentru categoriile de credite definite la art. 6 lit. b) și, respectiv, pentru categoriile de depozite, definite la art. 7 lit. a) și detaliate în structurile de date din anexele nr. II.2, II.3, II.4 și II.5.

Art. 18. — Statisticile referitoare la ratele dobânzilor practicate de instituțiile de credit se determină pentru creditele/depozitele existente în sold, respectiv pentru contractele noi de credite/depozite denominate în lei, euro și dolari SUA.

Art. 19. — (1) Ratele dobânzii aferente soldurilor, detaliate în anexele nr. II.2 și II.3, se calculează pentru creditele și depozitele existente în sold la sfârșitul lunii pentru care se întocmește raportarea.

(2) Ratele dobânzii pentru contractele noi având ca obiect alte categorii de credite și depozite decât depozitele overnight, depozitele rambursabile după notificare, creanțele aferente cărților de credit, creditele reînnoibile automat (revolving) și creditele acordate pe descoperit de cont (overdrafts), detaliate în anexele nr. II.4 și II.5, se calculează pentru contractele noi de credite acordate, respectiv pentru contractele noi de depozite atrase pe parcursul întregii luni pentru care se întocmește raportarea.

Art. 20. — În vederea întocmirii statisticilor privind ratele dobânzii practicate de instituțiile de credit la contractele noi de credite și depozite, altele decât depozitele overnight, depozitele rambursabile după notificare, creanțele aferente cărților de credit, creditele reînnoibile automat (revolving) și creditele acordate pe descoperit de cont (overdrafts), detaliate în anexele nr. II.4 și II.5, instituțiile de credit aplică următoarele reguli:

1. În baza de calcul al ratelor dobânzii aferente contractelor noi de credite/depozite se include întreaga valoare acordată/plasată a acestora, în cazul contractelor financiare care specifică pentru prima dată rata dobânzii pentru un depozit sau pentru un credit, respectiv valoarea pentru care se renegociază nivelul ratei dobânzii, în cazul negocierilor noi ale depozitelor sau creditelor existente.

2. În vederea defalcării în funcție de categorii valorice a contractelor noi de credite acordate societăților nefinanciare, conform structurilor de date prevăzute în anexele nr. II.4 și II.5, contractele noi de credite acordate în lei sau dolari SUA sunt evaluate în echivalent euro, pe baza cursului de schimb comunicat de Banca Națională a României în ultima zi bancară a lunii pentru care se întocmește raportarea.

3. Creditele garantate cu garanții reale și/sau garanții personale, detaliate în anexa nr. II.5, includ volumul total de contracte noi de credite care sunt garantate prin utilizarea tehnicii protecției finanțate a creditului, definită potrivit Regulamentului Băncii Naționale a României și al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 19/24/2006 privind tehnicile de diminuare a riscului de credit utilizate de instituțiile de credit și firmele de investiții, aprobat prin Ordinul Băncii Naționale a României și al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 16/113/2006, cu modificările și completările ulterioare, și/sau garantate prin utilizarea tehnicii protecției nefinanțate a creditului, definită potrivit aceluiași regulament, astfel încât valoarea garanției reale/garanției personale să fie mai mare sau egală cu valoarea totală a creditului. În cazul în care instituția de credit raportează aplică, în scop prudential, un sistem diferit de abordarea standard, descrisă în Regulamentul Băncii Naționale a României și al Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 14/19/2006 privind tratamentul riscului de credit pentru instituțiile de credit și firmele de investiții potrivit abordării standard, aprobat prin Ordinul Băncii Naționale a României și al

Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare nr. 11/108/2006, cu modificările și completările ulterioare, va aplica, de asemenea, același regim și la completarea anexei nr. II.5.

Art. 21. — Instituțiile de credit aplică prevederile art. 20 pct. 1 și pentru determinarea dobânzii anuale efective aferente contractelor noi privind creditele pentru consum și, respectiv, creditele pentru locuințe acordate gospodăriilor populației.

Art. 22. — (1) Instituțiile de credit rezidente determină, agregat la nivelul instituției de credit, ratele dobânzii aferente creditelor și ale dobânzii aferente depozitelor existente în sold, utilizând formula nr. 1 din anexa nr. II.1.

(2) Ratele dobânzii se determină cu două zecimale, prin rotunjire.

Art. 23. — (1) Instituțiile de credit rezidente determină, agregat la nivelul instituției de credit, ratele dobânzii aferente depozitelor overnight, depozitelor rambursabile după notificare, creditelor acordate pe descoperit de cont (overdrafts), creditelor reînnoibile automat (revolving) și creanțelor aferente cărților de credit utilizând formula nr. 1 din anexa nr. II.1.

(2) Ratele dobânzii se determină cu două zecimale, prin rotunjire.

Art. 24. — (1) Instituțiile de credit rezidente determină, agregat la nivelul instituției de credit, ratele dobânzii aferente contractelor noi de credite și depozite, altele decât depozitele overnight, depozitele rambursabile după notificare, creanțele aferente cărților de credit, creditele reînnoibile automat (revolving) și creditele acordate pe descoperit de cont (overdrafts), utilizând formula nr. 4 din anexa nr. II.1.

(2) Ratele dobânzii se determină cu două zecimale, prin rotunjire.

Art. 25. — (1) Instituțiile de credit rezidente determină, agregat la nivelul instituției de credit, dobânda anuală efectivă aferentă contractelor noi privind creditele pentru consum, respectiv creditele pentru locuințe acordate gospodăriilor populației, utilizând formula nr. 7 din anexa nr. II.1.

(2) Dobânda anuală efectivă se determină cu două zecimale, prin rotunjire.

SECȚIUNEA a 4-a

Obligații de raportare

Art. 26. — (1) Instituțiile de credit rezidente raportează Băncii Naționale a României — Direcția statistică date și informații privind ratele dobânzii, astfel:

a) ratele dobânzii aferente soldurilor, conform structurii prevăzute în anexa nr. II.2 „Ratele dobânzii aferente creditelor și ale dobânzii aferente depozitelor existente în sold la data de...”;

b) ratele dobânzii pentru depozitele overnight, depozitele rambursabile după notificare, creditele acordate pe descoperit de cont (overdrafts), creditele reînnoibile automat (revolving) și creanțele aferente cărților de credit, conform structurii prevăzute în anexa nr. II.3 „Ratele dobânzii aferente depozitelor overnight, depozitelor rambursabile după notificare, creditelor acordate pe descoperit de cont (overdrafts), creditelor reînnoibile automat (revolving) și creanțelor aferente cărților de credit existente în sold la data de...”;

c) ratele dobânzii aferente contractelor noi de credit și depozit, altele decât depozitele overnight, depozitele rambursabile după notificare, creanțele aferente cărților de credit, creditele reînnoibile automat (revolving) și creditele acordate pe descoperit de cont (overdrafts), conform structurii prevăzute în anexa nr. II.4 „Ratele dobânzii aferente contractelor noi de credit și depozit — luna...”;

d) ratele dobânzii aferente contractelor noi de credit cu garanții reale și/sau garanții personale, conform structurii prevăzute în anexa nr. II.5 „Ratele dobânzii aferente contractelor noi de credit cu garanții reale și/sau garanții personale — luna...”;

e) dobânda anuală efectivă aferentă contractelor noi privind creditele pentru consum și creditele pentru locuințe acordate gospodăriilor populației, conform structurii prevăzute în anexa nr. II.3, tabelul „Dobânda anuală efectivă aferentă contractelor noi de credit”.

(2) Datele raportate Băncii Naționale a României — Direcția statistică conform alin. (1) se referă la activitatea tuturor unităților operative de pe teritoriul național ale instituțiilor de credit rezidente și se transmit lunar, în format electronic, până la cel mai târziu la data de 17 a lunii următoare lunii pentru care se întocmește raportarea. În cazul în care data-limită până la care se transmite raportarea este o zi nebanară, raportarea se transmite cel mai târziu în ultima zi banară anterioară acesteia.

Art. 27. — (1) Instituțiile de credit au obligația să retransmită datele statistice privind ratele dobânzii în cazul în care au loc revizuirii ale datelor contabile, reclasificări sau se constată erori în datele transmise anterior.

(2) Retransmisiile vor fi însoțite de note explicative.

CAPITOLUL IV

Statistici privind activele și pasivele bilanțiere ale instituțiilor financiare nebanare

SECȚIUNEA 1

Domeniul de aplicare

Art. 28. — Prevederile prezentului capitol se aplică instituțiilor financiare nebanare, persoane juridice române, și sucursalelor din România ale instituțiilor financiare nebanare, persoane juridice străine, înscrise în Registrul general ținut de Banca Națională a României, denumite în continuare *instituții financiare nebanare*, și reglementează metodologia de determinare și raportare statistică la Banca Națională a României a activelor și pasivelor bilanțiere.

Art. 29. — Termenul „instituție financiară nebanară” are semnificația prevăzută la art. 5 lit. c) din Legea nr. 93/2009 privind instituțiile financiare nebanare, cu modificările și completările ulterioare.

SECȚIUNEA a 2-a

Dispoziții specifice

Art. 30. — Partenerii contractuali ai instituțiilor financiare nebanare se clasifică pe sectoarele instituționale definite la art. 4.

Art. 31. — Activele bilanțiere ale instituțiilor financiare nebanare se clasifică în următoarele categorii, definite la art. 6: numerar, credite, depozite overnight, depozite la termen, alte depozite, titluri de valoare, altele decât acțiunile, acțiuni/unități de fond ale fondurilor de piață monetară, acțiuni/unități de fond ale fondurilor de investiții, acțiuni și alte titluri de participație, instrumente financiare derivate, active fixe, credite comerciale și avansuri acordate, alte sume de primit, alte active.

Art. 32. — Pasivele bilanțiere ale instituțiilor financiare nebanare se clasifică în următoarele categorii, definite la art. 7: titluri de creanță emise, capital și rezerve, instrumente financiare derivate, credite comerciale și avansuri primite, alte sume de plătit, alte pasive, precum și în categoria împrumuturi primite, definite ca sume datorate de instituția financiară nebanară creditorilor (altele decât cele aferente titlurilor de creanță emise).

Art. 33. — În vederea clasificării activelor și pasivelor bilanțiere pe categoriile de instrumente enumerate la art. 31 și, respectiv, art. 32, instituțiile financiare nebanare respectă următoarele reguli:

a) activele și pasivele bilanțiere ale instituțiilor financiare nebanare se înregistrează în anexa nr. III.1 în moneda în care sunt denominate. În cazul facturilor emise de instituția financiară nebanară, elementele bilanțiere conținute în factură se

înregistrează în moneda în care sunt emise facturile. De exemplu, în cazul unei facturi emise în lei pentru plata unei rate a unui credit în euro acordat unui debitor sub forma unui leasing financiar, elementele de activ din factură se înregistrează în anexa nr. III.1 în lei, deși restul creditului existent în sold la sfârșitul trimestrului se înregistrează în euro (moneda de denominare);

b) în coloana F din anexa nr. III.1 se înregistrează soldul la sfârșitul trimestrului al tuturor elementelor bilanțiere de activ și de pasiv, la care se adaugă creanța atașată — pentru elementele bilanțiere de activ la care se calculează creanță atașată, respectiv datoria atașată — pentru elementele bilanțiere de pasiv la care se calculează datorie atașată;

c) la categoria credite acordate se înregistrează creditele acordate, creanțele curente și restante aferente creditelor acordate și creanțele atașate aferente, existente în sold la data pentru care se întocmește raportarea;

d) creditele pentru dezvoltarea afacerilor, definite la art. 6 lit. b1.3), se includ în categoria credite pentru alte scopuri;

e) fiecare contract de credit se clasifică pe o singură bandă de scadență, în funcție de durata inițială pentru care a fost încheiat. Odată clasificat într-o bandă de scadență, împrumutul rămâne pe acea bandă până la rambursarea integrală a acestuia, dacă nu intervin modificări contractuale. Aceeași abordare se aplică și în cazul celorlalte elemente de activ și de pasiv care se detaliază pe benzi de scadență;

f) în cazul unui credit acordat sub forma leasingului financiar, rata de credit și dobânda de rambursat facturate se înregistrează în categoria de activ credite acordate. Celelalte elemente de activ facturate, cum ar fi TVA, rata de asigurare a bunului finanțat, diferențe de curs valutar, comisioane și altele asemenea, se înregistrează în categoria de activ alte sume de primit, indiferent dacă la sfârșitul trimestrului sunt în perioada de plată sau au devenit scadente;

g) cheltuielile înregistrate în avans, cum ar fi plăți în avans pentru un abonament, serviciu, asigurare, comisioane plătite în avans, avansuri acordate pentru imobilizări proprii și altele asemenea, se înregistrează în categoria de activ credite comerciale și avansuri acordate;

h) bunurile achiziționate în numele clienților, precum și bunurile recuperate de la debitori, incluse temporar în bilanțul instituției financiare nebancale raportoare, se înregistrează la categoria de activ alte active;

i) provizioanele constituite de instituția financiară nebancale raportoare, indiferent de natura lor, se înregistrează la categoria de pasiv capital și rezerve;

j) împrumuturile de natura leasingului financiar primite de instituțiile financiare nebancale pentru achiziționarea de bunuri mobile sau imobile necesare desfășurării activității proprii se înregistrează în categoria de pasiv împrumuturi primite;

k) contravaloarea biletelor la ordin primite inițial ca garanție de la un debitor, încasată de instituția financiară nebancale raportoare, se înregistrează în categoria de pasiv credite comerciale și avansuri primite;

l) avansurile primite de la clienți pentru bunurile ce urmează să fie finanțate de către instituția financiară nebancale raportoare se înregistrează în categoria de pasiv credite comerciale și avansuri primite, la codul corespunzător sectorului instituțional al clientului respectiv;

m) sumele de bani datorate de către instituțiile financiare nebancale furnizorilor de bunuri achiziționate pentru desfășurarea activității proprii se înregistrează în categoria de pasiv credite comerciale și avansuri primite, dacă achiziția s-a realizat printr-un credit acordat de furnizor;

n) sumele de bani datorate de instituțiile financiare nebancale furnizorilor de bunuri pentru terțe persoane, finanțate de instituțiile financiare nebancale sub formă de leasing

financiar, se înregistrează în categoria de pasiv alte sume de plătit;

o) creditele acordate clienților care nu au fost trase de aceștia până la sfârșitul trimestrului pentru care se realizează raportarea și care rămân în contul curent al instituției financiare nebancale deschis la instituții de credit se înregistrează la categoria de pasiv alte sume de plătit, la codul de rând corespunzător sectorului instituțional al debitorului;

p) diferențele de curs valutar se înregistrează la categoriile de activ/pasiv alte sume de primit, respectiv alte sume de plătit;

q) amortizarea mijloacelor fixe se înregistrează la categoria de pasiv alte pasive;

r) activele și pasivele bilanțiere care nu se pot încadra în anexa nr. III.1 în unul dintre codurile de activ (de la A1 la A68) sau pasiv (de la P1 la P46) se încadrează la codul A69 alte active, respectiv P47 alte pasive.

SECȚIUNEA a 3-a

Obligații de raportare

Art. 34. — (1) Instituțiile financiare nebancale înscrise în Registrul general au obligația să raporteze trimestrial Băncii Naționale a României date statistice conform structurii „Situația activelor și pasivelor bilanțiere existente în sold la data de...” prevăzute în anexa nr. III.1, care cuprinde date privind toate elementele bilanțiere de activ și de pasiv la valoarea brută, existente în sold la sfârșitul trimestrului pentru care se întocmește raportarea, clasificate conform categoriilor prezentate la art. 31 și 32. Valorile acestor elemente includ creanțele atașate (aferente elementelor de activ) și, respectiv, datoriile atașate (aferente elementelor de pasiv).

(2) Instituțiile financiare nebancale grupează elementele de activ și de pasiv deținute în bilanț la sfârșitul trimestrului de referință în funcție de scadență, de țara contrapartidei și de moneda în care sunt denumite, cu respectarea următoarelor reguli:

a) creditele acordate și împrumuturile primite se repartizează pe 3 benzi de scadență (mai mică de un an inclusiv, între 1 și 5 ani inclusiv, peste 5 ani), în funcție de durata inițială a contractului/convenției al cărui/cărei obiect îl constituie, codificate conform tabelului „Codurile atribuite coloanei Cod scadență, pe instrumente financiare și intervale de scadență” din anexa nr. III.1;

b) titlurile de valoare, altele decât acțiunile deținute, depozitele la termen, alte depozite și titlurile de creanță emise se repartizează pe 3 benzi de scadență (mai mică de un an inclusiv, între 1 și 2 ani inclusiv, peste 2 ani), în funcție de durata inițială a contractului/convenției de depozit, respectiv maturitatea la emitere a titlurilor, codificate conform tabelului „Codurile atribuite coloanei Cod scadență, pe instrumente financiare și intervale de scadență” din anexa nr. III.1;

c) elementele bilanțiere de activ și de pasiv clasificate conform art. 31 și, respectiv, 32 se înscriu în coloana B din anexa nr. III.1, astfel încât codul scadenței, țara contrapartidei și moneda în care sunt denumite să fie identificate, împreună, în mod unic;

d) fiecare element bilanțier de activ și de pasiv înscris în coloana B din anexa nr. III.1 are același cod de rând (înscris în coloana A) indiferent de numărul de combinații cod scadență — cod țară contrapartidă — cod monedă. Astfel, un cod de rând înscris în coloana A apare în structura de date de mai multe ori, în funcție de numărul de combinații cod scadență — cod țară contrapartidă — cod monedă aferent elementului bilanțier respectiv.

(3) Instituțiile financiare nebancale au obligația să raporteze trimestrial Băncii Naționale a României date statistice conform structurii „Situația principalelor active și pasive bilanțiere în echivalent lei existente în sold la data de...” din anexa nr. III.2,

care cuprinde date privind principalele active și pasive la valoarea brută, determinate în echivalent lei, existente în sold la sfârșitul trimestrului pentru care se întocmește raportarea.

Structura de date prevăzută în anexa nr. III.2 se elaborează avându-se în vedere următoarele:

a) elementele bilanțiere exprimate în alte monede sunt transformate în echivalent lei la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a României în ultima zi bancară a trimestrului pentru care se întocmește raportarea;

b) elementele bilanțiere exprimate în monede necotate de Banca Națională a României sunt transformate în echivalent lei la cursul de schimb utilizat în evidența contabilă. Monedele necotate sunt incluse în tabelul nr. 2 din anexa nr. III.2, care cuprinde codul ISO al monedei respective și cursul de schimb în raport cu leul utilizat în evidența contabilă și la elaborarea anexei nr. III.2.

(4) Datele structurate conform situațiilor prevăzute la alin. (1) și (3) se transmit la Banca Națională a României — Direcția statistică în format electronic, în termen de 30 de zile calendaristice de la sfârșitul trimestrului pentru care se realizează raportarea și se referă la activitatea tuturor unităților operative de pe teritoriul național. Datele se transmit în formatul electronic comunicat de Banca Națională a României.

(5) Instituțiile financiare nebancale au obligația să retransmită datele statistice privind activele și pasivele bilanțiere în cazul în care au loc revizurii ale datelor contabile, reclasificări sau se constată erori în datele transmise anterior. Retransmisile vor fi însoțite de note explicative.

Art. 35. — Instituțiile financiare nebancale pot consulta prin intermediul paginii web a Băncii Naționale a României, www.bnr.ro, Ghidul privind raportarea statistică, ce cuprinde codurile ISO ale țărilor și codurile ISO ale monedelor.

CAPITOLUL V

Statistici privind activele și pasivele fondurilor de investiții

SECȚIUNEA 1

Domeniul de aplicare

Art. 36. — Prevederile prezentului capitol definesc mecanismele de raportare potrivit prevederilor Regulamentului (CE) nr. 958/2007 al Băncii Centrale Europene din 27 iulie 2007 privind statisticile referitoare la activele și pasivele fondurilor de investiții (BCE/2007/8), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene seria L nr. 211 din 11 august 2007, denumit în continuare *Regulamentul BCE/2007/8*, și se aplică societăților de investiții autoadministrate și societăților de administrare a investițiilor care administrează fonduri de investiții rezidente.

Art. 37. — (1) Prin *fond de investiții* se înțelege un organism de plasament colectiv care:

a) investește în active financiare și nefinanciare, în măsura în care obiectivul său este investirea capitalului obținut de la public; și

b) este constituit, în conformitate cu dreptul comunitar sau național, în temeiul:

- (i) dreptului contractelor (ca un fond comun administrat de societățile de administrare);
- (ii) dreptului fondurilor deschise de investiții [ca un fond deschis de investiții (unit trust)];
- (iii) dreptului societăților comerciale (ca o societate de investiții); sau
- (iv) oricărui alt mecanism similar.

(2) Sunt incluse în definiția fondurilor de investiții următoarele:

a) acele organisme ale căror unități de fond sau acțiuni sunt la cererea deținătorilor lor, răscumpărate sau rambursate direct sau indirect din activele organismelor respective; și

b) acele organisme care au un număr fix de acțiuni emise și ai căror acționari trebuie să cumpere sau să vândă acțiunile existente atunci când se alătură fondului sau îl părăsesc.

(3) Nu sunt incluse în definiția fondurilor de investiții următoarele:

a) fondurile de pensii;

b) fondurile de piață monetară.

(4) În sensul definiției fondului de investiții, termenul „public” cuprinde micii investitori, investitorii profesioniști și investitorii instituționali.

SECȚIUNEA a 2-a

Dispoziții specifice

Art. 38. — (1) Partenerii contractuali rezidenți și cei nerezidenți din statele membre ale Uniunii Europene ai fondurilor de investiții se clasifică pe sectoare instituționale. Standardele privind clasificarea sectoarelor sunt definite în Sistemul european de conturi naționale și regionale în Comunitate (SEC 95).

(2) Sectoarele instituționale sunt definite la art. 4.

Art. 39. — (1) Tabelul A din anexa II partea 1 la Regulamentul BCE/2007/8 oferă o descriere standard detaliată a categoriilor de instrumente ce constituie activele și pasivele fondurilor de investiții, pe care băncile centrale naționale le transpun în categorii aplicabile la nivel național.

(2) Activele bilanțiere ale fondurilor de investiții se clasifică în următoarele categorii:

a) creanțe din depozite și credite — această categorie este formată din fonduri acordate ca împrumut debitorilor de către fondurile de investiții, care nu sunt materializate în documente sau care au ca suport un singur document (chiar dacă acesta a devenit negociabil). Aici sunt incluse active sub forma de depozite:

— depozite plasate la instituții financiare monetare:

(i) depozite transferabile: depozite (în moneda națională sau în monedă străină) care sunt imediat convertibile în numerar sau care sunt transferabile prin cec, ordin bancar, debitare sau alte instrumente similare, ambele fără niciun fel de restricții sau penalități semnificative;

(ii) alte depozite: toate deținerile în depozite, altele decât depozitele transferabile. Alte depozite nu pot fi utilizate pentru efectuarea de plăți în orice moment și nu sunt convertibile în numerar sau depozite transferabile fără niciun fel de restricții sau penalități semnificative. Această subcategorie include depozitele la termen și depozitele de economii;

— dețineri de titluri de valoare nenegociabile: dețineri de titluri de valoare, altele decât acțiunile și alte titluri de participație care nu sunt negociabile și nu pot fi tranzacționate pe piețele secundare;

— credite negociate: credite care au devenit negociabile *de facto* sunt clasificate la postul de activ „creanțe din depozite și credite”, cu condiția ca acestea să fie în continuare materializate într-un document unic și, în general, negociate numai ocazional;

— creanțe în temeiul contractelor de deport (*reverse repos*): contrapartida numerarului plătit în schimbul titlurilor de valoare achiziționate de fondurile de investiții la un preț dat, cu angajamentul ferm de revânzare a acelorași titluri de valoare (sau a unor titluri de valoare similare) la un preț fixat și la o dată ulterioară prestabilă.

Acest post include și numerarul.

Creanțele din depozite și credite se defalcă în următoarele subcategorii:

a1) numerar;

a2) depozite transferabile;

- a3) alte depozite;
- a4) credite acordate;
- b) titluri de valoare, altele decât acțiunile;
- c) acțiuni și alte titluri de participație defalcate în următoarele subcategorii:

- c1) acțiuni/unități de fond ale fondurilor de piață monetară;
- c2) acțiuni/unități de fond ale fondurilor de investiții;
- c3) acțiuni și alte titluri de participație, defalcate în:
 - c3.1) acțiuni cotate;
 - c3.2) acțiuni necotate;
 - c3.3) alte titluri de participație;
- d) instrumente financiare derivate;
- e) active nefinanciare — această categorie cuprinde:
 - investiții în active fixe corporale (de exemplu, locuințe, alte clădiri și structuri și clădiri nerezidențiale) și valori (de exemplu, metale prețioase); și

— active nefinanciare, corporale și necorporale, care urmează să fie utilizate de fondul de investiții în mod repetat pentru o perioadă mai lungă de un an. Aici sunt incluse terenuri și clădiri ocupate de fondul de investiții, precum și echipamente, programe informatice și alte infrastructuri;

- f) alte active, defalcate în următoarele subcategorii:

- f1) credite comerciale și avansuri acordate;
- f2) alte sume de primit;
- f3) alte active.

(3) Categoriile de active enumerate la alin. (2) lit. b), c), d) și f) sunt definite la art. 6.

(4) Creanța/Datoria atașată reprezintă drepturile de încasat/obligațiile de plată aferente dobânzii convenite/datorate și neajunse la scadență la sfârșitul lunii. Creanța/Datoria atașată se calculează pentru perioada scursă de la ultima scadență a dobânzii. În cazul titlurilor de valoare emise la o valoare diferită de valoarea de răscumpărare (cazul titlurilor emise cu discount sau cu primă de emisiune), diferența dintre cele două valori este considerată dobândă și se împarte uniform pe durata de viață a titlului de valoare.

Creanța atașată aferentă depozitelor și creditelor se înregistrează în categoria creanțe din depozite și credite, corespunzător instrumentului financiar pentru care se calculează. Creanța atașată aferentă titlurilor de valoare, altele decât acțiunile, se înregistrează în categoria titluri de valoare, altele decât acțiunile.

(5) Pasivele bilanțiere ale fondurilor de investiții se clasifică în următoarele categorii:

a) credite și depozite atrase — sumele datorate de fondurile de investiții creditorilor, altele decât cele care provin din emisiunea de titluri de valoare negociabile. Acest post cuprinde:

— credite: credite acordate care nu sunt materializate în documente sau care au ca suport un singur document (chiar dacă acesta a devenit negociabil);

— contracte de report (repo): contrapartida numerarului primit în schimbul titlurilor de valoare/aurului vândute/vândut la un preț dat, cu angajamentul ferm de răscumpărare a aceluiași titluri de valoare/aceluiași aur (sau a unor titluri de valoare/unui aur similare/similar) la un preț fixat și la o dată ulterioară prestabilită. Sumele primite de fondurile de investiții în schimbul titlurilor de valoare/aurului transferate/transferat unui terț („cumpărător temporar”) sunt clasificate la contracte de report (repo), dacă există un angajament ferm de răscumpărare a titlurilor de valoare, nu doar opțiunea de a face acest lucru.

Aceasta înseamnă că fondul de investiții păstrează proprietatea reală (economică) asupra titlurilor de valoare/aurului suport în timpul operațiunii. În această privință, transferul dreptului de proprietate nu este o caracteristică relevantă pentru determinarea modalității de calificare a operațiunilor de tip report (repo). În cazul în care cumpărătorul temporar vinde titlurile de valoare/aurul primite/primit prin

intermediul unei operațiuni de report (repo), această vânzare trebuie să fie înregistrată ca o tranzacție simplă cu titluri de valoare/aur și înregistrată în bilanțul cumpărătorului temporar ca poziție negativă în portofoliul de titluri de valoare/aur.

Următoarele 3 variante de operațiuni de tipul contractelor de report (repo) sunt toate structurate astfel încât să îndeplinească condițiile necesare pentru calificarea lor ca împrumuturi garantate. Prin urmare, sumele primite (în schimbul titlurilor de valoare/aurului transferate/transferat temporar unui terț) sunt clasificate la contracte de report (repo):

— sume primite în schimbul titlurilor de valoare/aurului transferate/transferat temporar unui terț sub forma unui contract de report (repo);

— sume primite în schimbul titlurilor de valoare/aurului transferate/transferat temporar unui terț sub formă de împrumuturi de obligațiuni (garantate cu numerar);

— sume primite în schimbul titlurilor de valoare/aurului transferate/transferat temporar unui terț sub forma unui contract de vânzare/răscumpărare.

Categoria de pasive credite și depozite atrase se clasifică, în funcție de durata inițială, în:

— credite și depozite atrase cu durata inițială mai mică sau egală cu un an,

— credite și depozite atrase cu durata inițială mai mare de un an și mai mică sau egală cu 5 ani,

— credite și depozite atrase cu durata inițială mai mare de 5 ani;

b) acțiuni/unități de fond ale fondului de investiții — acțiunile sau unitățile de fond, inclusiv sub forma titlurilor de participație la capital, emise de fondul de investiții. Acest post reprezintă datoriile totale către acționarii fondului de investiții. De asemenea, sunt incluse și fondurile rezultate din beneficiile nedistribuite sau fondurile rezervate de către fondul de investiții raportor în anticiparea unor posibile plăți și obligații viitoare. Această categorie reprezintă activul net al fondului de investiții. Acțiunile/Unitățile de fond ale fondului de investiții pot fi:

b1) acțiuni/unități de fond nominative ale fondului de investiții înseamnă acțiunile/unitățile de fond ale fondului de investiții în privința cărora, în conformitate cu legislația națională, se ține un registru pentru identificarea deținătorilor acestor acțiuni/unități de fond, incluzând informații referitoare la reședința și sectorul deținătorului;

b2) acțiuni/unități de fond la purtător ale fondului de investiții înseamnă acțiunile/unitățile de fond ale fondului de investiții în privința cărora, în conformitate cu legislația națională, nu se ține un registru pentru identificarea deținătorilor acestor acțiuni/unități de fond sau în privința cărora se ține un registru care însă nu conține informații referitoare la reședința și sectorul deținătorului;

c) instrumente financiare derivate;

d) alte pasive, defalcate în următoarele subcategorii:

d1) titluri de creanță emise;

d2) credite comerciale și avansuri primite;

d3) alte sume de plătit;

d4) alte pasive.

(6) Categoriile de pasive enumerate la alin. (5) lit. c) și d) sunt definite la art. 7.

(7) Datoria atașată aferentă creditelor și depozitelor se înregistrează în categoria credite și depozite atrase, iar datoria atașată aferentă titlurilor de creanță emise se înregistrează în categoria titluri de creanță emise.

Art. 40. — În vederea clasificării activelor fondurilor de investiții pe categoriile de instrumente specificate la art. 39 alin. (2), societățile de administrare a investițiilor și societățile de investiții autoadministrare respectă următoarele reguli:

a) disponibilul fondului de investiții la societatea de servicii de investiții financiare se înregistrează în activul fondului de investiții, categoria alte sume de primit;

b) un instrument financiar clasificat în una dintre următoarele categorii: alte depozite, credite acordate, titluri de valoare, altele decât acțiunile, credite și depozite atrase și titluri de creanță emise se clasifică pe o singură bandă de scadență, în funcție de durata inițială/scadența la emisiune. Odată clasificat într-o bandă de scadență instrumentul financiar rămâne pe acea bandă până la rambursarea completă, dacă nu intervin modificări contractuale;

c) cheltuielile înregistrate în avans, precum și comisioanele plătite în avans se înregistrează în categoria de activ credite comerciale și avansuri acordate;

d) sumele de bani aferente valorilor mobiliare vândute și nedecontate se înregistrează, după caz, în categoria alte sume de primit;

e) instrumentele financiare din portofoliu clasificate în una dintre următoarele categorii: titluri de valoare, altele decât acțiunile, acțiuni și alte titluri de participare, acțiuni/unități de fond ale fondurilor de piață monetară, acțiuni/unități de fond ale fondurilor de investiții, instrumente financiare derivate se evaluează potrivit reglementărilor Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare privind calculul activului net;

f) activele nefinanciare se înregistrează la valoarea netă de amortizări;

g) instrumentele financiare clasificate în una dintre următoarele categorii de active/pasive: depozite transferabile, alte depozite, credite, credite comerciale și avansuri acordate/primate, alte sume de primit/plătit, alte active/pasive se înregistrează la valoarea brută.

Art. 41. — Poziția de pasiv acțiuni/unități de fond ale fondului de investiții se determină ca diferență între total active și total angajamente.

SECȚIUNEA a 3-a

Obligații de raportare

Art. 42. — (1) Societățile de administrare a investițiilor și societățile de investiții autoadministrare raportează lunar Băncii Naționale a României date statistice privind activele și pasivele fondurilor de investiții pe care le administrează conform structurii de date „Situția activelor și pasivelor bilanțiere la data de ...” descrise în anexa nr. IV.1, care cuprinde date privind toate elementele de activ și de pasiv existente în bilanț la sfârșitul lunii pentru care se întocmește raportarea. Valorile acestor elemente includ creanțele atașate (aferente elementelor de activ) și, respectiv, datoriile atașate (aferente elementelor de pasiv).

(2) Elementele bilanțiere de activ și de pasiv ale fondurilor de investiții se grupează în funcție de scadență, de țara partenerului contractual, de sectorul instituțional al partenerului contractual (în cazul rezidenților și nerezidenților din țările membre ale Uniunii Europene) și de moneda în care sunt denumite, aplicând următoarele reguli:

a) elementele bilanțiere de activ și de pasiv se grupează astfel încât codul de scadență, codul de țară al partenerului contractual, codul sectorului instituțional al partenerului contractual (în cazul rezidenților și nerezidenților din țările membre ale Uniunii Europene) și codul monedei în care sunt denumite să formeze o combinație care să apară o singură dată în anexa nr. IV.1 pentru fiecare cod de rând;

b) fiecare element bilanțier de activ și de pasiv înscris în coloana A din anexa nr. IV.1 are același cod de rând (înscris în coloana 0) pentru toate combinațiile cod scadență — cod țară — cod sector instituțional — cod monedă. Astfel, un cod de rând înscris în coloana 0 poate apărea în structura de date de mai multe ori, în funcție de numărul de combinații cod scadență —

cod țară — cod sector instituțional — cod monedă aferente elementului bilanțier respectiv;

c) partenerii contractuali ai fondurilor de investiții care sunt nerezidenți din state terțe nu sunt clasificați pe sectoare instituționale. Pentru această, coloana „Cod sector instituțional” nu se completează.

Art. 43. — (1) Societățile de administrare a investițiilor și societățile de investiții autoadministrare raportează lunar Băncii Naționale a României date statistice privind activele și pasivele bilanțiere ale fondurilor de investiții pe care le administrează conform structurii de date „Situția principalelor active și pasive bilanțiere în echivalent lei la data de ...” descrise în anexa nr. IV.2, care cuprinde date privind principalele active și pasive la valoarea brută, determinate în echivalent lei la sfârșitul lunii pentru care se întocmește raportarea.

(2) Structura de date prevăzută în anexa nr. IV.2 se elaborează avându-se în vedere următoarele:

a) elementele bilanțiere exprimate în alte monede sunt transformate în echivalent lei la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a României în ultima zi bancară a lunii pentru care se întocmește raportarea;

b) elementele bilanțiere exprimate în monede necotate de Banca Națională a României sunt transformate în echivalent lei la cursul de schimb utilizat în evidența contabilă. Monedele necotate sunt incluse în tabelul nr. 2 din anexa nr. IV.1, care cuprinde codul ISO al monedei respective și cursul de schimb în raport cu leul utilizat în evidența contabilă și la elaborarea anexei nr. IV.2.

Art. 44. — (1) Societățile de administrare a investițiilor și societățile de investiții autoadministrare raportează lunar Băncii Naționale a României date statistice privind fondurile de investiții pe care le administrează conform structurii de date „Ajustări din reevaluare datorate variațiilor prețului în luna ...” descrise în anexa nr. IV.3, care cuprinde date privind ajustările din reevaluare datorate variațiilor prețului la care activele și pasivele bilanțiere sunt înregistrate.

(2) Ajustările din reevaluare datorate variațiilor prețului includ variațiile care au loc în timp în valoarea stocurilor de sfârșit de perioadă din cauza variațiilor valorii de referință la care sunt înregistrate, adică pierderile/câștigurile înregistrate.

(3) Ajustările din reevaluare datorate variațiilor prețului se grupează în funcție de scadență, de țara partenerului contractual, de sectorul instituțional al partenerului contractual (în cazul rezidenților și nerezidenților din țările membre ale Uniunii Europene) și de moneda în care sunt denumite elementele de activ și de pasiv la care se referă, conform regulilor de la art. 42 alin. (2).

Art. 45. — Societățile de administrare a investițiilor și societățile de investiții autoadministrare raportează lunar Băncii Naționale a României date statistice privind fondurile de investiții pe care le administrează conform structurii de date „Situția vânzărilor și răscumpărilor de acțiuni/unități de fond ale fondului de investiții în luna ...” descrise în anexa nr. IV.4, ce cuprinde date privind vânzările și, respectiv, răscumpărările de acțiuni/unități de fond în echivalent lei ale fondului de investiții în perioada de referință.

Art. 46. — Societățile de administrare a investițiilor și societățile de investiții autoadministrare raportează lunar Băncii Naționale a României date statistice privind fondurile de investiții pe care le administrează conform structurii de date „Situția deținerilor de titluri de valoare identificabile prin cod ISIN la data de ...” descrise în anexa nr. IV.5, care cuprinde date privind titlurile identificabile prin cod ISIN deținute în portofoliu la sfârșitul lunii de către fondul de investiții.

Art. 47. — (1) Datele structurate conform situațiilor prevăzute la art. 42—46 se transmit în format electronic la Banca Națională

a României — Direcția statistică, în termen de 25 de zile de la sfârșitul lunii pentru care se realizează raportarea.

(2) Banca Națională a României comunică în timp util agenților raportori formatul electronic și modalitatea de transmitere a datelor.

(3) Fondurile de investiții au obligația să retransmită datele statistice privind activele și pasivele în cazul în care au loc revizuirii ale datelor contabile, reclasificări sau se constată erori în datele transmise anterior. Retransmisiile vor fi însoțite de note explicative.

Art. 48. — (1) Anexa nr. IV.6 cuprinde tabelele 1—4 necesare încadrării datelor statistice aferente fondurilor de investiții pe structurile de date solicitate prin prezentul regulament, respectiv tabelul 1 „Codurile atribuite coloanei Cod scadență”, tabelul 2 „Codurile atribuite coloanei Cod sector instituțional”, tabelul 3 „Clasificarea în funcție de politica de investiții a fondurilor de investiții care nu au obligația înregistrării la CNVM” și tabelul 4 „Structura fondurilor de investiții din categoria Alte Organisme de Plasament Colectiv care nu au obligația înregistrării la CNVM”.

(2) Societățile de administrare a investițiilor și societățile de investiții autoadministrate pot consulta Ghidul privind raportarea statistică prin intermediul paginii web a Băncii Naționale a României, www.bnr.ro

CAPITOLUL VI Balanța de plăți

SECȚIUNEA 1

Domeniul de aplicare

Art. 49. — Prevederile prezentului capitol se aplică rezidenților care desfășoară operațiuni de natura balanței de plăți și definesc mecanismele de raportare potrivit prevederilor Regulamentului (CE) nr. 184/2005 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 ianuarie 2005 privind statisticile comunitare ale balanței de plăți, ale comerțului internațional cu servicii și ale investițiilor străine directe, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 35 din 8 februarie 2005, și prevederilor art. 5 alin. (1) din Regulamentul (CE) nr. 924/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 septembrie 2009 privind plățile transfrontaliere în Comunitate și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 2.560/2001, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 266 din 9 octombrie 2009.

SECȚIUNEA a 2-a

Definițiile termenilor de bază

Art. 50. — În sensul prezentului capitol, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) *balanță de plăți* — sinteza statistică a tranzacțiilor economice și financiare ale unei țări cu restul lumii, pe o perioadă de timp determinată, tranzacții ce se referă la bunuri, servicii, venituri, transferuri fără contraprestație (donații, ajutoare, cadouri și altele asemenea), precum și la creanțe și obligații financiare;

b) *plată* — transmiterea unei sume de bani către un terț:

b1) în vederea achitării parțiale sau totale a unui debit;

b2) în situația acordării unui credit sau constituirii unui alt tip de creanță;

b3) cu titlu de transfer fără contraprestație;

c) *încasare* — primirea unei sume de bani de la un terț în una dintre situațiile prevăzute la lit. b);

d) *raportori* — rezidenți care au obligația de a raporta date la Banca Națională a României, în baza prezentului regulament;

e) *operațiuni de natura balanței de plăți* — tranzacții economice și financiare între rezidenți și nerezidenți de natura

celor menționate la lit. a), implicând încasări sau plăți, compensări în natură ori valorice și alte asemenea operațiuni;

f) *investiție directă* — relație investițională de durată între o entitate rezidentă și o entitate nerezidentă; de regulă implică exercitarea de către investitor a unei influențe manageriale semnificative în întreprinderea în care a investit; sunt considerate investiții directe capitalul social vărsat și rezervele ce revin unui investitor care deține cel puțin 10% din capitalul social subscris al unei întreprinderi, creditele dintre acest investitor și întreprinderea în care a investit, precum și profitul reinvestit de către acesta în întreprinderea respectivă; investițiile imobiliare (investițiile în clădiri și terenuri) sunt considerate investiții directe;

g) *investiție de portofoliu* — investiție în valori mobiliare de natura acțiunilor, obligațiunilor și a altor titluri de natura acestora (certIFICATE de depozit negociabile, obligațiuni cu cupon zero, obligațiuni convertibile, obligațiuni cu dobândă indexabilă, bonuri de tezaur și altele asemenea), efectuată în scopul plasării temporare de fonduri pe piața de capital; de regulă nu conduce la exercitarea de către deținători a unei influențe manageriale asupra emitentului; în cazul acțiunilor, sunt luate în considerare deținerile de sub 10% din valoarea capitalului social subscris al emitentului;

h) *transferuri neutre* — operațiuni care implică mișcări în conturile Nostro sau Loro ale instituțiilor de credit, fără a constitui operațiuni de natura balanței de plăți, de exemplu operațiuni valutare între rezidenți sau operațiuni valutare între nerezidenți;

i) *operațiuni nemonetare* — operațiuni de natura balanței de plăți, care se desfășoară fără transferarea de fonduri, în totalitate sau parțial, cum ar fi bartere, compensări (netting), aranjamente de cliring și altele asemenea.

SECȚIUNEA a 3-a

Obligații de raportare

Art. 51. — Rezidenții au obligația de a raporta toate operațiunile de natura balanței de plăți, în conformitate cu prevederile prezentului regulament. Raportările statistice sunt obligatorii atât pentru operațiunile derulate prin instituțiile de credit persoane juridice române și sucursalele din România ale instituțiilor de credit străine (din statele membre ale Uniunii Europene, din celelalte state aparținând Spațiului Economic European, precum și din statele terțe), denumite în continuare *instituții de credit*, cât și pentru operațiunile derulate prin instituții de credit nerezidente, prin alți intermediari financiari rezidenți sau nerezidenți, precum și pentru cele în relație directă cu nerezidenții.

Art. 52. — (1) La efectuarea oricărei plăți către nerezidenți, clienții rezidenți ai instituțiilor de credit au obligația de a completa formularul „Dispoziție/Declarație de plată externă (DPE)”, pus la dispoziție de către instituția de credit prin intermediul căreia se efectuează plata sau prezentat acesteia de către ordonatorul plății, numai pentru plata a cărei valoare este egală cu ori mai mare de 50.000 euro sau echivalent la data plății. Formularul DPE prezentat în anexa nr. V.1 se completează în două exemplare, dintre care unul pentru instituția de credit și celălalt pentru ordonatorul plății. Pentru efectuarea oricărei plăți către nerezidenți a cărei valoare este mai mică de 50.000 euro sau echivalent la data plății, instituțiile de credit pot utiliza formulare potrivit cerințelor proprii.

(2) În cazul unei plăți ordonate prin sistem computerizat (electronic banking) sau prin alte modalități de teletransmisie a cărei valoare este egală cu ori mai mare de 50.000 euro sau echivalent la data plății, clienții ordonatori au obligația punerii la dispoziția instituțiilor de credit a formularului DPE completat, în maximum 10 zile calendaristice de la efectuarea plății.

(3) În cazul ridicărilor de valută în numerar din conturi deschise la instituții de credit, pentru plăți către nerezidenți,

inclusiv cheltuieli pentru deplasări externe, formularul DPE se completează numai de către persoanele juridice și numai pentru sumele egale cu ori mai mari de 50.000 euro sau echivalent la data plății.

(4) Pentru plățile efectuate în cadrul unui acreditiv, formularul DPE se utilizează în calitate de declarație de plată externă și se completează numai pentru plățile ale căror valori sunt egale cu ori mai mari de 50.000 euro sau echivalent la data plății. Formularul DPE se va completa în maximum 15 zile calendaristice de la efectuarea plății de către client sau instituția de credit, în funcție de procedura stabilită de comun acord, cu respectarea instrucțiunilor de completare.

(5) În cazul plăților în lei dintre rezidenți și nerezidenți pe teritoriul României, formularul DPE se completează în calitate de declarație de plată, odată cu ordinul de plată în lei.

Art. 53. — (1) Clienții rezidenți ai instituțiilor de credit au obligația să completeze formularul „Declarație de încasare externă (DIE)” pentru orice încasare de la nerezidenți a cărei valoare este egală cu ori mai mare de 50.000 euro sau echivalent la data încasării, în cel mult 10 zile calendaristice de la creditarea conturilor lor. Formularul DIE prezentat în anexa nr. V.2 se completează în două exemplare, dintre care unul pentru instituția de credit și celălalt pentru client.

(2) Persoanele juridice rezidente vor completa formularul DIE și în cazul depunerilor de valută în numerar la instituțiile de credit, dacă aceasta provine din încasări de la nerezidenți, numai pentru sumele egale cu ori mai mari de 50.000 euro sau echivalent la data depunerii.

Art. 54. — Pentru echivalarea în euro a altor monede, în vederea determinării pragului de 50.000 euro, se utilizează cursul de schimb al pieței valutare, comunicat de Banca Națională a României, din ultima zi bancară anterioară datei ordonării plății, respectiv creditării contului.

Art. 55. — Răspunderea pentru corectitudinea datelor și informațiilor completate în formularele DPE și DIE revine clienților instituțiilor de credit, titulari ai operațiunilor respective. Instituțiile de credit au obligația să urmărească completarea corectă a formularelor DPE și DIE de către clienți.

Art. 56. — (1) Instituțiile de credit au obligația să raporteze la Banca Națională a României — Direcția statistică, în formatul electronic și structura stabilite de Banca Națională a României:

a) datele și informațiile cuprinse în formularele DPE și DIE; raportarea se va efectua lunar, până la data de 12 a lunii următoare celei pentru care se face raportarea;

b) totalitatea încasărilor și plăților în nume și în cont propriu efectuate în raport cu nerezidenții (cu excepția schimbului valutar pentru persoane fizice efectuat prin ghișeele proprii), soldurile activelor și pasivelor financiare pe termen scurt în relație cu nerezidenții, transferurile neutre, precum și valoarea agregată a tranzacțiilor, efectuate în numele și în contul clienților, în valoare mai mică de 50.000 euro sau echivalent la data tranzacției, în conformitate cu listele de indicatori prevăzute în anexa nr. V.3; raportarea se va efectua lunar, până la data de 20 a lunii următoare celei pentru care se face raportarea.

(2) Instituțiile de credit au obligația să raporteze schimbul valutar pentru persoane fizice efectuat prin ghișeele proprii, în conformitate cu prevederile art. 59.

(3) Instituțiile de credit au obligația să notifice investițiile directe în străinătate în conformitate cu prevederile art. 61.

(4) Casele centrale ale cooperativelor de credit vor raporta centralizat atât operațiunile proprii de natura balanței de plăți, cât și pe cele ale cooperativelor din rețea.

Art. 57. — Datele transmise letric și electronic la Banca Națională a României — Direcția statistică lunar, până la data de 20 a lunii următoare celei pentru care se face raportarea, de către Comisia Națională a Valorilor Mobiliare, în conformitate cu

anexa nr. V.4, respectiv de către Ministerul Finanțelor Publice, în conformitate cu anexa nr. V.5, se integrează în balanța de plăți.

Art. 58. — Reziidenții care realizează operațiuni nemonetare au obligația să raporteze letric aceste tranzacții la Banca Națională a României — Direcția statistică, până la data de 20 a lunii următoare celei pentru care se face raportarea, prin completarea și transmiterea anexei nr. V.6.

Art. 59. — Reziidenții care efectuează schimb valutar cu numerar și substitute de numerar pentru persoane fizice, în conformitate cu reglementările în vigoare, au obligația raportării acestor tranzacții la Banca Națională a României — Direcția statistică lunar, până la data de 10 a lunii următoare celei pentru care se face raportarea, conform anexei nr. V.7; datele se transmit în formatul electronic comunicat de Banca Națională a României.

Art. 60. — (1) Persoanele juridice rezidente care au conturi deschise în străinătate au obligația să raporteze letric la Banca Națională a României — Direcția statistică tranzacțiile efectuate prin aceste conturi; raportarea se va efectua lunar, până la data de 20 a lunii următoare celei pentru care se face raportarea, conform anexei nr. V.8.

(2) Obligația de raportare pentru ambasade, consulate și alte reprezentanțe ale României în străinătate, precum și pentru entitățile din străinătate ce aparțin persoanelor juridice române, fără a avea statut de rezident în străinătate, revine persoanei juridice rezidente de care acestea aparțin.

(3) Instituțiile de credit nu raportează în baza prezentului articol.

Art. 61. — (1) Persoanele juridice și fizice rezidente care dețin cel puțin 10% din capitalul social al unei companii nerezidente sau dețin entități fără personalitate juridică (sucursale) înregistrate și/sau autorizate să funcționeze în străinătate sunt considerate investitori direcți în străinătate și au obligația notificării acestei investiții directe la Banca Națională a României — Direcția statistică.

(2) Notificarea investiției se va efectua prin completarea și transmiterea letrică a formularului prezentat în anexa nr. V.9, în cel mult 30 de zile calendaristice de la data dobândirii dreptului de proprietate asupra a cel puțin 10% din capitalul social subscris al companiei nerezidente respective sau de la înființarea sucursalei în străinătate.

CAPITOLUL VII

Operațiuni valutare de capital de natura datoriei private externe pe termen mediu și lung

SECȚIUNEA 1

Domeniul de aplicare

Art. 62. — Prevederile prezentului capitol se aplică persoanelor fizice și juridice rezidente, care au încheiat contracte cu nerezidenți pentru operațiuni valutare de capital de natura datoriei private externe pe termen mediu și lung.

Art. 63. — Constituie operațiuni valutare de capital de natura datoriei private externe pe termen mediu și lung, dacă nu sunt operațiuni de natura datoriei publice externe, următoarele operațiuni:

a) credite și împrumuturi financiare cu termen mai mare de un an, primite de rezidenți de la nerezidenți, constând în finanțări rambursabile pe bază contractuală, cum ar fi creditul/împrumutul financiar standard, creditul sindicalizat, linia de finanțare, operațiunile de leasing financiar, creditul ipotecar și de consum și altele asimilate acestora;

b) credite legate de comerțul internațional, cu termen mai mare de un an, primite de rezidenți de la nerezidenți, respectiv credite contractate în cadrul operațiunilor de comerț internațional cu bunuri și servicii, inclusiv efectuarea plăților în rate, pe faze

de execuție, la solicitarea furnizorilor de bunuri și servicii sau efectuarea plăților la un anumit termen de la livrarea bunului/prestarea serviciului, indiferent dacă s-au emis sau nu efecte de comerț, rescadențarea unor astfel de plăți, precum și finanțarea unor astfel de credite de către un terț;

c) tranzacționarea primară a titlurilor de credit cu scadența la emisiune mai mare de un an (obligațiuni și alte instrumente financiare cu venit fix) emise de rezidenți pe o piață de capital și achiziționate de nerezidenți.

SECȚIUNEA a 2-a

Obligații de raportare

Art. 64. — (1) Persoanele juridice și fizice rezidente care au încheiat contracte cu nerezidenți pentru operațiuni valutare de capital de natura datoriei private externe pe termen mediu și lung au obligația să notifice operațiunile respective prin transmiterea la Banca Națională a României — Direcția statistică a formularului F1 „Notificare la Banca Națională a României”, prevăzut în anexa nr. VI.1, și a formularului F2 „Scadențarul tragerilor, al rambursărilor de capital și al plăților de dobândă și comisioane”, prevăzut în anexa nr. VI.2, în termen de 30 de zile de la data încheierii contractului.

(2) Persoanele juridice și fizice rezidente care, potrivit alin. (1), au notificat operațiuni valutare de capital au în continuare obligația notificării la Banca Națională a României — Direcția statistică a schimbării sediului social, rezilierii contractului și a modificării, față de notificarea inițială, a creditorului, a debitorului și a valorii creditului, pe toată durata derulării operațiunii notificate, prin transmiterea, în termen de 15 zile, a unui formular F1 completat în mod corespunzător. Schimbarea de debitor se notifică de către debitorul cedent, noul debitor preluând în continuare obligațiile de notificare sau de raportare în legătură cu angajamentul extern respectiv.

(3) Pentru elaborarea de statistici privind datoria privată externă a României, instituțiile de credit (bănci, sucursale ale băncilor străine, case centrale ale cooperativelor de credit) au obligația să transmită trimestrial la Banca Națională a României — Direcția statistică, până în data de 15 a lunii următoare încheierii trimestrului, în format electronic, situația clienților rezidenți care derulează operațiuni de această natură fără a avea număr alocat din Registrul datoriei private externe, identificator statistic atribuit de Banca Națională a României în baza notificării conform alin. (1) (situație prevăzută în anexa nr. VI.4).

Art. 65. — (1) Persoanele juridice și fizice rezidente selecționate de către Banca Națională a României, pe criterii de eșantionare statistică, ca titulare de contracte privind angajamente externe reprezentative pentru evaluarea datoriei private externe a României, la solicitarea letrică a Băncii Naționale a României — Direcția statistică, au obligația să raporteze date privind derularea acestor operațiuni. Raportarea se va efectua potrivit formularului F3 „Raportare statistică privind operațiunile valutare de capital de natura datoriei private externe pe termen mediu și lung”, prevăzut în anexa nr. VI.3.

(2) Persoanele juridice și fizice rezidente menționate la alin. (1) vor notifica la Banca Națională a României — Direcția statistică, în termen de 15 zile de la producerea lor, toate modificările survenite în „Scadențarul tragerilor, al rambursărilor de capital și al plăților de dobândă și comisioane” față de situația notificată inițial, prin transmiterea a câte unui nou formular F2 ori de câte ori survin astfel de modificări.

Art. 66. — Persoanele juridice și fizice rezidente care, la data intrării în vigoare a prezentului regulament, se află în curs de raportare la Banca Națională a României a operațiunilor valutare de natura datoriei private externe au obligația continuării raportării statistice.

Art. 67. — Răspunderea pentru corectitudinea datelor și informațiilor transmise revine persoanei juridice sau fizice rezidente care a contractat operațiunea de natura datoriei private externe.

CAPITOLUL VIII

Structura în profil teritorial a creditelor și depozitelor clienților nebankari neguvernamentali

SECȚIUNEA 1

Domeniul de aplicare

Art. 68. — Prevederile prezentului capitol se aplică instituțiilor de credit, persoane juridice române, și sucursalelor din România ale instituțiilor de credit, persoane juridice străine, și reglementează metodologia de determinare și raportare la Banca Națională a României a statisticilor privind structura în profil teritorial a creditelor și depozitelor clienților nebankari neguvernamentali ai instituțiilor de credit.

SECȚIUNEA a 2-a

Dispoziții specifice

Art. 69. — (1) Categoriile de credite prevăzute în anexa nr. VII sunt definite la art. 6 lit. b).

(2) Categoriile de depozite prevăzute în anexa nr. VII sunt definite la art. 7 lit. a).

(3) Creditele și depozitele se referă la rezidenți și nerezidenți, astfel cum sunt definiți la art. 2

(4) Sectoarele instituționale în care se clasifică clienții instituțiilor de credit sunt definite la art. 4. Poziția alte sectoare instituționale din anexa nr. VII include: alți intermediari financiari, auxiliari financiari, societăți de asigurare și fonduri de pensii, fonduri de piață monetară și instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației.

Art. 70. — În vederea întocmirii raportării Structura în profil teritorial a creditelor și depozitelor clienților nebankari neguvernamentali, instituțiile de credit aplică următoarele reguli:

a) pentru fiecare indicator din anexa nr. VII se înregistrează soldul bilanțier din ultima zi bancară a lunii pentru care se întocmește raportarea;

b) pentru credite și depozite se înregistrează numai principalul;

c) creditele și depozitele denominate în alte monede sunt transformate în echivalent lei la cursul de schimb comunicat de Banca Națională a României în ultima zi bancară a lunii pentru care se întocmește raportarea;

d) creditele curente sunt creditele aflate în derulare în ultima zi bancară a lunii pentru care se întocmește raportarea și care nu înregistrează întârzieri la plată;

e) creditele restante, definite conform art. 9 lit. ș), nu includ poziții extrabilanțiere. Sunt considerate restante creditele care în ultima zi bancară a lunii pentru care se întocmește raportarea înregistrează întârzieri la plată de cel puțin o zi;

f) disponibilitățile la vedere sunt asimilate depozitelor overnight, astfel cum sunt definite la art. 7 lit. a1);

g) repartizarea pe județe a creditelor și depozitelor se realizează pe criteriul apartenenței teritoriale a unității instituției de credit.

SECȚIUNEA a 3-a

Obligații de raportare

Art. 71. — (1) Instituțiile de credit raportează Băncii Naționale a României date și informații privind Structura în profil teritorial a creditelor și depozitelor clienților nebankari neguvernamentali conform structurii prevăzute în anexa nr. VII.

(2) Datele raportate Băncii Naționale a României conform alin. (1) se referă la activitatea tuturor unităților operative de pe teritoriul național ale instituțiilor de credit și se transmit lunar, în format electronic, până cel mai târziu în data de 20 a lunii următoare lunii pentru care se întocmește raportarea. În cazul în care data-limită până la care se transmite raportarea este o zi nebanclară, raportarea se transmite cel mai târziu în ultima zi banclară anterioară acesteia.

Art. 72. — (1) Instituțiile de credit au obligația să retransmită datele statistice în cazul în care au loc revizuirii ale datelor contabile, reclasificări sau se constată erori în datele transmise anterior.

(2) Retransmiterile vor fi însoțite de note explicative.

TITLUL II

Raportarea de date în scopul monitorizării tranzacțiilor de pe piața monetară/valutară

CAPITOLUL I

Raportarea de date privind tranzacții efectuate pe piața monetară și valutară interbancară și tranzacții cu instrumente financiare derivate

SECȚIUNEA 1

Domeniul de aplicare

Art. 73. — Prezentul titlu stabilește structura și modul de raportare a:

- a) tranzacțiilor efectuate pe piața valutară interbancară;
- b) operațiunilor de atragere și plasare de depozite efectuate pe piața monetară interbancară;
- c) tranzacțiilor cu instrumente financiare derivate având ca suport rata dobânzii (forward rate agreements, swap-uri pe rata dobânzii și opțiuni pe rata dobânzii) efectuate pe piețe la buna înțelegere;
- d) tranzacțiilor cu opțiuni având ca suport cursul de schimb al monedei naționale și swap-urilor valutare pe rata dobânzii efectuate pe piețe la buna înțelegere.

Art. 74. — Instituțiile de credit, persoane juridice române, și sucursalele din România ale instituțiilor de credit străine, denumite în continuare *entități raportoare*, au obligația de raportare a datelor prevăzute la art. 73 astfel:

a) entitățile raportoare care acționează ca intermediar pe piața valutară interbancară cu îndeplinirea condițiilor prevăzute în Norma Băncii Naționale a României nr. 3/2005 privind funcționarea pieței valutare interbancare, cu modificările ulterioare — pentru: tranzacțiile efectuate pe piața valutară interbancară, tranzacțiile cu opțiuni având ca suport cursul de schimb al monedei naționale și swap-urile valutare pe rata dobânzii efectuate pe piețe la buna înțelegere;

b) entitățile raportoare care efectuează operațiuni pe piața monetară interbancară cu îndeplinirea condițiilor prevăzute în Norma Băncii Naționale a României nr. 4/1995 privind funcționarea pieței monetare interbancare, cu modificările și completările ulterioare — pentru operațiunile de atragere și plasare de depozite pe piața monetară interbancară;

c) băncile, persoane juridice române, și sucursalele din România ale instituțiilor de credit străine — pentru tranzacțiile cu instrumente financiare derivate având ca suport rata dobânzii (forward rate agreements, swap-uri pe rata dobânzii și opțiuni pe rata dobânzii) efectuate pe piețe la buna înțelegere.

SECȚIUNEA a 2-a

Definițiile termenilor de bază

Art. 75. — Termenii și expresiile utilizate în cuprinsul prezentului titlu au următoarele semnificații:

a) *piața monetară interbancară* — are semnificația prevăzută în Norma Băncii Naționale a României nr. 4/1995, cu modificările și completările ulterioare;

b) *piața valutară interbancară* — are semnificația prevăzută în Norma Băncii Naționale a României nr. 3/2005, cu modificările ulterioare;

c) *piețe la buna înțelegere (over-the-counter — OTC)* — piețe pe care se negociază instrumente financiare derivate și care nu îndeplinesc condițiile necesare pentru a fi încadrate în categoria piețelor organizate și a piețelor asimilate piețelor organizate; contractele tranzacționate over-the-counter nu sunt standardizate;

d) *operațiuni de atragere și plasare de depozite pe piața monetară interbancară* — operațiunile efectuate conform Normei Băncii Naționale a României nr. 4/1995, cu modificările și completările ulterioare;

e) *tranzacții valutare, operațiuni la vedere (spot), operațiuni la termen (forward), operațiuni swap* — au semnificația prevăzută în Norma Băncii Naționale a României nr. 3/2005, cu modificările ulterioare;

f) *forward rate agreement (FRA)* — contract încheiat între două părți având ca obiect plata la o dată prestabilită a unui volum de dobândă calculat în funcție de o sumă noțională în monedă națională; volumul de dobândă reprezintă diferența dintre valoarea plătită de cumpărător (rezultată prin aplicarea asupra sumei noționale a unei rate de dobândă fixă convenită) și valoarea încasată de acesta (rezultată prin aplicarea ratei dobânzii practicate pe piață în acel moment);

g) *swap pe rata dobânzii* — contract încheiat între două părți având ca obiect plata pe parcursul unei perioade prestabilite a unor volume de dobândă calculate în funcție de o sumă noțională în monedă națională; volumele de dobândă se calculează periodic ca diferență între valorile rezultate prin aplicarea asupra sumei noționale a două rate de dobândă convenite, cel puțin una dintre acestea fiind variabilă;

h) *opțiune pe rata dobânzii* — contract încheiat între două părți prin plata unei prime care îi conferă cumpărătorului dreptul de a încasa sau de a plăti un volum de dobândă calculat în funcție de o sumă noțională în monedă națională, la o dată prestabilită (opțiune de tip european) sau pe parcursul unei perioade convenite (opțiune de tip american).

i) *cap pe rata dobânzii* — contract încheiat între două părți prin plata unei prime care îi conferă cumpărătorului dreptul de a încasa un volum de dobândă calculat în funcție de o sumă noțională în monedă națională, atunci când rata de dobândă variabilă este mai mare decât rata de dobândă fixă convenită;

j) *floor pe rata dobânzii* — contract încheiat între două părți prin plata unei prime care îi conferă cumpărătorului dreptul de a încasa un volum de dobândă calculat în funcție de o sumă noțională în monedă națională, atunci când rata de dobândă variabilă este mai mică decât rata de dobândă fixă convenită;

k) *opțiune pe cursul de schimb al monedei naționale* — contract încheiat între două părți prin plata unei prime, care îi conferă cumpărătorului dreptul de a cumpăra (în cazul opțiunii „call”) sau de a vinde (în cazul opțiunii „put”), la o dată prestabilită (opțiune de tip european) ori pe parcursul unei perioade convenite (opțiune de tip american), o anumită sumă în devize la o valoare convenită a cursului de schimb al monedei naționale;

l) *swap valutar pe rata dobânzii (currency swap)* — contract încheiat între două părți având ca obiect plata unor volume de dobândă calculate periodic prin aplicarea unor rate de dobândă

convenite asupra a două sume, din care una în monedă națională și una în deize; contractul poate sau nu să prevadă și transferul efectiv între părți al celor două sume, la un curs de schimb agreat, și, respectiv, inversarea acestei operațiuni la data scadenței contractului.

SECȚIUNEA a 3-a

Obligații de raportare

Art. 76. — Entitățile raportoare au obligația să transmită Băncii Naționale a României datele/informațiile privind tranzacțiile prevăzute la art. 73 prin intermediul Sistemului informatic de raportare către Banca Națională a României (SIRBNR), după cum urmează:

a) pentru tranzacțiile efectuate pe piața valutară interbancară — în fiecare zi bancară, până la ora 9,15, pentru tranzacțiile valută contra monedei naționale din ziua bancară precedentă, și până la ora 11,00, pentru tranzacțiile valută contra valută din ziua bancară precedentă;

b) pentru operațiunile de atragere și plasare de depozite pe piața monetară interbancară — în fiecare zi bancară, până la ora 17,00, pentru tranzacțiile din ziua curentă;

c) pentru tranzacțiile cu instrumente financiare derivate având ca suport rata dobânzii (forward rate agreements, swap-uri pe rata dobânzii și opțiuni pe rata dobânzii) efectuate pe piața la buna înțelegere — în fiecare zi bancară, între orele 10,00—11,00, pentru tranzacțiile din ziua bancară precedentă;

d) pentru tranzacții cu opțiuni având ca suport cursul de schimb al monedei naționale și swap-uri valutare pe rata dobânzii efectuate pe piața la buna înțelegere — în fiecare zi bancară, între orele 10,00—11,00, pentru tranzacțiile din ziua bancară precedentă.

Art. 77. — Transmiterea datelor se realizează în format XML, conform structurii de raportare prevăzute în anexele nr. VIII. 1 — VIII. 8 și regulilor de sistem stabilite și puse la dispoziția entităților raportoare — prin intermediul SIRBNR — de Banca Națională a României.

TITLUL III

Raportarea de date și informații în scopul monitorizării activității de plăți

CAPITOLUL I

Raportarea de date și informații statistice referitoare la plăți, instrumente de plată, sisteme de plăți, sisteme de decontare a operațiunilor cu instrumente financiare

SECȚIUNEA 1

Domeniul de aplicare

Art. 78. — (1) Prezentul titlu stabilește structura și modul de raportare a datelor și informațiilor statistice privind plățile, operațiunile cu instrumente de plată și cele cu instrumente financiare și se aplică instituțiilor de credit persoane juridice române, sucursalelor din România ale instituțiilor de credit persoane juridice străine, denumite în continuare *instituții de credit*, instituțiilor de plată persoane juridice române și sucursalelor din România ale instituțiilor de plată străine înscrise în Registrul instituțiilor de plată ținut de Banca Națională a României, denumite în continuare *instituții de plată*, instituțiilor emitente de monedă electronică persoane juridice române, sucursalelor din România ale instituțiilor emitente de monedă electronică, denumite în continuare *instituții emitente de monedă electronică*, precum și Trezoreriei Statului, Companiei Naționale „Poșta Română” — S.A., denumită în continuare *Poșta Română*, administratorilor de sisteme de plăți și administratorilor

de sisteme de decontare a operațiunilor cu instrumente financiare, precum și depozitarilor centrali și contrapărților centrale pentru activitatea lor în legătură cu sistemele de decontare cu instrumente financiare.

(2) Indicatorii raportați de instituțiile prevăzute la alin. (1) sunt prezentați în anexele nr. IX.1—IX.3 și X.

SECȚIUNEA a 2-a

Definițiile termenilor de bază

Art. 79. — (1) În înțelesul prezentului capitol, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) *acțiuni* — valori mobiliare care stabilesc proprietatea asupra unei părți din firmă/afacere, de exemplu acțiuni tranzacționabile pe burse de valori (acțiuni listate sau acțiuni cotate), acțiuni necotate sau nelistate și alte forme de active de acest tip. Acțiunile includ recipise de depozit și acțiuni/părți în fonduri de investiții. Uzual, acțiunile sunt purtătoare de venit sub forma dividendelor;

b) *alte instrumente financiare derivate* — orice alte instrumente financiare derivate, altele decât contractele futures și contractele cu opțiuni;

c) *alte valori mobiliare* — orice alte valori mobiliare negociabile, de exemplu warantele;

d) *alții* — alți participanți (de exemplu, dealeri și brokeri în cazul anexei nr. IX.2);

e) *alți intermediari financiari* — societăți și cvasisocietăți financiare a căror funcție principală constă în furnizarea de servicii de intermediere financiară (exclusiv cele furnizate de instituțiile financiare monetare);

f) *auxiliari financiari* — societăți și cvasisocietăți financiare a căror funcție principală constă în exercitarea de activități financiare auxiliare;

g) *bancă centrală* — o instituție care, în baza legii, este responsabilă de politica monetară a unui stat sau a unei zone specifice. Băncile centrale naționale și Banca Centrală Europeană sunt considerate bănci centrale;

h) *clienți ai instituțiilor financiare monetare care nu sunt instituții financiare monetare* — persoane fizice sau juridice care nu fac parte din categoria instituțiilor financiare monetare. Această categorie cuprinde autorități publice centrale, alți intermediari financiari și auxiliari financiari, societăți de asigurare, fonduri de pensii, societăți nefinanciare, gospodăriile populației și instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației;

i) *contract futures* — un instrument financiar, respectiv un contract standardizat, care stabilește obligația deținătorului de a cumpăra/vinde o cantitate specificată dintr-un activ, care poate fi o valoare mobilă, o valută, o marfă, la un preț predeterminat la o dată viitoare;

j) *contract cu opțiuni* — un instrument financiar, respectiv un contract standardizat, care oferă deținătorului dreptul, nu obligația, să cumpere/să vândă o cantitate specificată dintr-un activ, care poate fi o valoare mobilă, o valută, o marfă, la un preț predeterminat (până) la o dată viitoare;

k) *contraparte centrală (CCP)* — o entitate care se interpune între părțile care au încheiat o tranzacție, acționând în calitate de cumpărător pentru orice vânzător și în calitate de vânzător pentru orice cumpărător pentru un set specific de contracte;

l) *depozitar central (CSD)* — o entitate care ține și administrează valori mobiliare sau alte active financiare, ține conturile emitenților și asigură procesarea tranzacțiilor prin înregistrări contabile. Activele pot exista fizic, în formă materială (dar imobilizate în/la depozitarul central) sau dematerializate, în forma înregistrărilor electronice;

m) *gospodăriile populației* — persoane fizice sau grupuri de persoane fizice consumatoare de bunuri și servicii, care folosesc aceeași locuință, utilizează în comun o parte sau totalitatea

veniturilor și a patrimoniului, consumă în colectiv bunuri și servicii și, eventual, produc bunuri și/sau servicii nefinanciare exclusiv pentru consumul lor final;

n) *instituții de credit* — instituții având semnificația prevăzută în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 227/2007, cu modificările și completările ulterioare;

o) *instituții emitente de monedă electronică* — instituții având semnificația prevăzută la art. 4 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 127/2011 privind activitatea de emisie de monedă electronică;

p) *instituții fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației* — persoane juridice care servesc gospodăriile populației, furnizând bunuri și servicii nedestinate pieței;

q) *instituții de plată* — instituții având semnificația prevăzută în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 113/2009 privind serviciile de plată, aprobată cu modificări prin Legea nr. 197/2010, cu modificările și completările ulterioare;

r) *instituții financiare monetare* — instituții de credit, precum și toate celelalte instituții financiare rezidente a căror activitate constă în atragerea de depozite sau substitute de depozite de la entități, altele decât instituțiile financiare monetare, și care acordă credite și/sau efectuează plasamente în instrumente financiare în cont propriu. Această categorie cuprinde Banca Națională a României ca bancă centrală, instituții de credit și alte instituții financiare monetare (fonduri ale pieței monetare);

s) *instrumente financiare derivate bazate pe active financiare (Financial derivatives)* — instrumente financiare derivate bazate pe un activ, care poate fi o valoare mobilă, o valută, o rată de dobândă etc.;

t) *instrumente financiare derivate bazate pe (active) mărfuri (Commodity derivatives)* — instrumente financiare derivate bazate pe un activ, care poate fi un produs agricol, energie, gaz etc.;

u) *monedă electronică* — are semnificația prevăzută la art. 4 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 127/2011;

v) *național* — localizat în țara în care se află depozitarul central/contrapartea centrală. Un participant direct din afara țării în care se află depozitarul central, care are o sucursală în țara depozitarului central, va fi tratat ca participant național. Similar, un membru compensator înregistrat în afara țării în care se află contrapartea centrală, care participă la un sistem având contrapartea centrală printr-o sucursală în țara în care se află contrapartea centrală, trebuie tratat ca un membru compensator național. Dacă o contrapartea centrală care este înregistrată în țara x are o sucursală în țara y, atunci membrii compensatori înregistrați în țara y trebuie tratați ca membri compensatori naționali;

w) *nonnațional* — nelocalizat în țara în care se află depozitarul central/contrapartea centrală.

NOTĂ:

Un membru compensator înregistrat în afara țării, care participă într-un sistem având contrapartea centrală printr-o sucursală în țara în care se află contrapartea centrală, trebuie tratat ca un membru compensator național. Dacă o contrapartea centrală care este înregistrată în țara x are o sucursală în țara y, atunci membrii compensatori înregistrați în țara y trebuie tratați ca membri compensatori naționali;

x) *obligațiuni (Bonds)* — valori mobiliare de îndatorare cu maturitate mai mare de un an;

y) *over the counter (OTC)* — o metodă de tranzacționare a valorilor mobiliare care nu implică o piață reglementată sau o bursă de valori, participanții tranzacționând direct;

z) *repo* — un angajament de a vinde o cantitate specificată dintr-un activ și de a o (re)cumpăra la un preț predeterminat la o dată viitoare sau la cerere;

aa) *societăți de asigurare și fonduri de pensii* — societăți și cvasisocietăți financiare a căror funcție principală constă în

furnizarea de servicii de intermediere financiară rezultate din reciprocitatea riscurilor;

bb) *valoare mobilă de îndatorare* — o promisiune a emitentului (împrumutatului) de a plăti integral sau în mai multe rate deținătorului (împrumutătorului) la o dată viitoare specificată sau la date viitoare specificate. Uzual, asemenea valori mobiliare sunt purtătoare de dobândă (cupon) și/sau sunt vândute cu discount, iar valoarea nominală va fi plătită la maturitate. Valorile mobiliare de îndatorare includ obligațiuni (inclusiv cele convertibile), valori mobiliare de tip „stripped” și valori mobiliare de îndatorare pe termen scurt;

cc) *valori mobiliare de îndatorare pe termen scurt (Short-term paper)* — valori mobiliare de îndatorare cu maturitate de un an sau mai mică de un an.

(2) Următorii termeni și expresii au semnificațiile prevăzute de Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 6/2006 privind emisia și utilizarea instrumentelor de plată electronică și relațiile dintre participanții la tranzacțiile cu aceste instrumente: cardul emis de o instituție de credit, cardul emis de o instituție de plată, cardul de comerciant, cardul co-branded, cardul hibrid, codul de identificare al emitentului (Issuer Identification Number — IIN), codul personal de identificare aferent unui card (Personal Identification Number — PIN), comerciantul acceptant, deținătorul, emitentul, instituția acceptantă, imprimer, instrumentul de plată electronică, instrumentul de plată cu acces la distanță, instrumentul de plată la distanță tip internet-banking, instrumentul de plată la distanță tip home-banking, instrumentul de plată la distanță tip mobile-banking, procesatorul, terminalele, utilizatorul.

SECȚIUNEA a 3-a

Obligații de raportare

Art. 80. — (1) În vederea monitorizării activității de plăți cu instrumente de plată electronică, emitentii raportează Băncii Naționale a României — Direcția stabilitate financiară indicatorii prevăzuți în anexa nr. X, relevanți pentru activitatea pe care o desfășoară, mai puțin pozițiile 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 44, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 64, 66, 67, 68, 69, 70 și 71, care vor fi raportate de către instituțiile acceptante. Indicatorii prevăzuți în anexa nr. X, având o frecvență de raportare lunară/trimestrială, se raportează Băncii Naționale a României trimestrial, până cel târziu la data de 15 a lunii următoare trimestrului pentru care se efectuează raportarea. În cazul indicatorilor cu frecvență de raportare lunară, se raportează trimestrial Băncii Naționale a României date aferente celor 3 luni ale trimestrului.

(2) Instituțiile de credit, instituțiile de plată, instituțiile emitente de monedă electronică, Trezoreria Statului, Poșta Română și administratorii de sisteme de plăți raportează Băncii Naționale a României, anual, până cel târziu la data de 10 mai a fiecărui an pentru anul precedent, indicatorii prevăzuți în anexa nr. IX.1, după cum urmează:

a) instituțiile de credit raportează indicatorii din tabelele 1 și 2;

b) instituțiile de plată raportează indicatorii relevanți din tabelele 1 și 2 în funcție de natura activității desfășurate;

c) instituțiile emitente de monedă electronică raportează indicatorii relevanți din tabelele 1 și 2 în funcție de natura activității desfășurate;

d) Poșta Română și Trezoreria Statului raportează indicatorii relevanți din tabelele 1 și 2 în funcție de natura activității desfășurate;

e) administratorii de sisteme de plăți raportează indicatorii din tabelele 3 și 4.

(3) Administratorii de sisteme de decontare a operațiunilor cu instrumente financiare, respectiv depozitarii centrali și contrapărțile centrale, au obligația să transmită Băncii Naționale a României — Direcția stabilitate financiară, anual, până cel mai

târziu la data de 10 februarie a fiecărui an pentru anul precedent, datele solicitate conform structurilor prevăzute în anexele nr. IX.2 și IX.3, după caz.

(4) Termenele stabilite mai sus pot fi modificate de Banca Națională a României, inclusiv la solicitarea Băncii Centrale Europene.

CAPITOLUL II

Raportarea de date statistice referitoare la tranzacțiile efectuate prin conturile de corespondent

SECȚIUNEA 1

Domeniul de aplicare

Art. 81. — Prezentul capitol se aplică instituțiilor de credit, persoane juridice române, și sucursalelor din România ale instituțiilor de credit străine, denumite în continuare *instituții de credit*.

SECȚIUNEA a 2-a

Definițiile termenilor de bază

Art. 82. — În înțelesul prezentului capitol, termenii și expresiile de mai jos au următoarele semnificații:

a) *aranjament de cont de corespondent* — aranjament de plată în care o instituție de credit, denumită corespondent, deschide în evidențele sale un cont pentru altă instituție de credit, denumită repondent, și furnizează repondentului, prin intermediul acestui cont, servicii constând în executarea de plăți și alte servicii conexe. Aranjamentele de cont de corespondent prin care instituțiile de credit își furnizează reciproc servicii de plăți și alte servicii implică utilizarea conturilor de corespondent de tip cont nostro și/sau cont loro;

b) *cont nostro* — contul deschis în evidențele corespondentului pe numele repondentului;

c) *cont loro* — contul deschis în evidențele corespondentului pe numele repondentului; din perspectiva repondentului acest cont este un cont „nostro”;

d) *credit intraday* — credit acordat de către corespondent repondentului pe parcursul zilei de operare a respectivului corespondent, a cărui rambursare trebuie să aibă loc cel mai târziu la sfârșitul zilei de operare în care a fost acordat creditul;

e) *credit overdraft* — credit acordat de către corespondent repondentului, a cărui scadență este după sfârșitul zilei de operare a respectivului corespondent următoare celei în care a fost acordat creditul, precum și credite intraday nerambursate și transformate în credite overdraft;

f) *credit overnight* — credit acordat de către corespondent repondentului, a cărui scadență este stabilită de către corespondent, dar nu mai târziu de sfârșitul zilei de operare a corespondentului următoare celei în care a fost acordat creditul;

g) *zi de operare* — zi calendaristică pe durata căreia se furnizează servicii de corespondent bancar, conform programului stabilit prin aranjamentul de cont de corespondent.

SECȚIUNEA a 3-a

Obligații de raportare

Art. 83. — (1) Instituțiile de credit pot încheia aranjamente de cont de corespondent în lei.

(2) În cazul aranjamentelor de cont de corespondent în lei încheiate între instituțiile de credit participante la sistemele de plăți din România, instituțiile de credit care au calitatea de corespondent au obligația raportării datelor statistice conform anexei nr. XI.1, individual, pe fiecare repondent.

(3) În cazul aranjamentelor de cont de corespondent în lei încheiate între instituții de credit participante la sistemele de plăți din România și instituții de credit care nu au această calitate,

instituțiile de credit participante la sistemele de plăți au obligația raportării datelor statistice, conform anexelor nr. XI.1 și XI.2, individual, pe fiecare repondent, respectiv corespondent.

(4) Raportarea datelor statistice se efectuează trimestrial, în termen de 15 zile de la data încheierii fiecărui trimestru.

Art. 84. — Datele statistice vor fi raportate Băncii Naționale a României prin intermediul Sistemului informatic de raportare — SIRBNR, cu respectarea prevederilor Normei Băncii Naționale a României nr. 15/2006 privind transmiterea indicatorilor primari prin intermediul Sistemului informatic de raportare către Banca Națională a României, cu modificările și completările ulterioare.

TITLUL IV

Sanțiuni și dispoziții finale

Art. 85. — Nerespectarea dispozițiilor prezentului regulament atrage aplicarea măsurilor și/sau a sancțiunilor prevăzute de Legea nr. 312/2004 privind Statutul Băncii Naționale a României, de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 99/2006, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 227/2007, cu modificările și completările ulterioare, de Legea nr. 93/2009, cu modificările și completările ulterioare, precum și de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 113/2009, aprobată cu modificări prin Legea nr. 197/2010, cu modificările și completările ulterioare, și de Legea nr. 127/2011.

Art. 86. — Anexele nr. I—XI fac parte integrantă din prezentul regulament.

Art. 87. — Banca Națională a României asigură confidențialitatea datelor și informațiilor obținute în baza prezentului regulament, în conformitate cu prevederile art. 49 din Legea nr. 312/2004.

Art. 88. — (1) Prezentul regulament intră în vigoare în termen de 3 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I.

(2) La data intrării în vigoare a prezentului regulament se abrogă:

a) Norma Băncii Naționale a României nr. 10/2009 pentru aplicarea Regulamentului (CE) nr. 25/2009 al Băncii Centrale Europene din 19 decembrie 2008 privind bilanțul sectorului instituții financiare monetare (reformare) (BCE/2008/32), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 861 din 10 decembrie 2009;

b) Norma Băncii Naționale a României nr. 11/2009 pentru aplicarea Regulamentului (CE) nr. 63/2002 privind statisticile referitoare la ratele dobânzilor practicate de instituțiile financiare monetare pentru depozitele constituite de gospodării și societăți nefinanciare și creditele acordate acestora (BCE/2001/18), publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 854 din 9 decembrie 2009;

c) Norma Băncii Naționale a României nr. 12/2007 privind raportarea statistică a activelor și pasivelor bilanțiere ale instituțiilor financiare nebankare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 677 din 4 octombrie 2007;

d) Norma Băncii Naționale a României nr. 26/2006 privind raportarea statistică a datelor pentru elaborarea balanței de plăți, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.031 din 27 decembrie 2006, cu modificările ulterioare;

e) Normele Băncii Naționale a României nr. 17/2002 privind raportarea statistică la Banca Națională a României a operațiunilor valutare de capital de natura datoriei private externe pe termen mediu și lung, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 700 din 25 septembrie 2002, cu modificările ulterioare;

f) Norma Băncii Naționale a României nr. 21/2006 privind raportarea tranzacțiilor cu instrumente financiare derivate având

ca suport rata dobânzii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 909 din 8 noiembrie 2006;

g) Norma Băncii Naționale a României nr. 13/2004 privind raportarea tranzacțiilor efectuate pe piața valutară interbancară, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1.120 din 29 noiembrie 2004, cu modificările și completările ulterioare;

h) art. I din Norma Băncii Naționale a României nr. 9/2007 pentru modificarea Normei Băncii Naționale a României nr. 13/2004 privind raportarea tranzacțiilor efectuate pe piața valutară interbancară și a Normei Băncii Naționale a României nr. 15/2006 privind transmiterea indicatorilor primari prin intermediul Sistemului informatic de raportare către Banca Națională a României, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 463 din 10 iulie 2007;

i) Norma Băncii Naționale a României nr. 22/2006 privind raportarea tranzacțiilor cu opțiuni având ca suport cursul de schimb al monedei naționale și a swap-urilor valutare pe rata

dobânzii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 909 din 8 noiembrie 2006;

j) Norma Băncii Naționale a României nr. 11/2007 privind raportarea de date și informații statistice referitoare la plăți, sisteme de plăți și sisteme de decontare a operațiunilor cu instrumente financiare, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 564 din 16 august 2007;

k) Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 10/2009 privind raportarea tranzacțiilor efectuate prin conturile de corespondent și abrogarea unor acte normative care impun restricții în utilizarea acestor conturi, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 454 din 1 iulie 2009;

l) art. 41 din Regulamentul Băncii Naționale a României nr. 6/2006 privind emiterea și utilizarea instrumentelor de plată electronică și relațiile dintre participanții la tranzacțiile cu aceste instrumente, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 927 din 15 noiembrie 2006.

p. Președintele Consiliului de administrație al Băncii Naționale a României,
Florin Georgescu

București, 29 decembrie 2011.
Nr. 31.

★

ROMÂNIA
JUDEȚUL BUZĂU
PRIMĂRIA MUNICIPIULUI BUZĂU

LISTA
cuprinzând asociațiile care primesc subvenții de la bugetul local
în anul 2012, în conformitate cu prevederile Legii nr. 34/1998
privind acordarea unor subvenții asociațiilor și fundațiilor române
cu personalitate juridică, care înființează și administrează unități
de asistență socială

Denumirea asociației	Cuantumul subvenției aprobate — LEI —
Fundația pentru copii „Sf. Sava”	24.000

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
(alocat numai persoanelor juridice bugetare)

Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro

Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.70, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72

Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

5 948368 594302